T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI • T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY
DOĞAKA

DOĞAKA BÜLTEN

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı 3 Aylık Dergi | Temmuz 2017 | Sayı: 12 TR63 Bölgesi (Hatay · Kahramanmaraş · Osmaniye)

Röportaj
Antakya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı
Hikmet ÇİNÇİN

Röportaj
Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı
DOĞAKA Yönetim Kurulu Üyesi
Serdar ZABUN

Analiz
Hatay Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü
Sunday BALIKOĞLU

Başarı Hikayesi
Maraş Tutku Metal Grubu Yönetim Kurulu Başkanı
M. Tebernuş UTLU

Röportaj
Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı
Murat TEKE

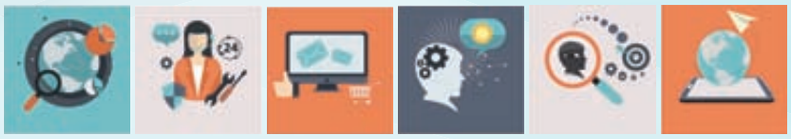

VİZYON

tarım
teknoloji
ticaret
taşımacılık
turizm

MİSYON

YENİLİKÇİLİK ve girişimcilik kültürü ile yerel potansiyelleri harekete geçirerek, ulusal ve ULUSLARARASI düzeyde kamu, özel sektör ve sivil TOPLUM kuruluşları arasında KÖPRÜLER oluşturarak EKONOMİK ve sosyal KALKINMAYA giden yolu inşa etmektir.

İLKELERİMİZ

katılımcılık
çözüm odaklılık
erişebilirlik
esneklik
tarafsızlık
verimlilik
şeffaflık
pozitif ayrımcılık
çevreye duyarlılık
girişimcilik
yenilikçilik

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

İÇİNDEKİLER

2 Önsöz

4 Sunum

6 TR63 BÖLGESİ DÜZEY2 BÖLGESİ İŞ VE YATIRIM SEKTÖRÜNE GENEL BİR BAKIŞ

13 RÖPORTAJ: Bölgemizde Faaliyet Gösteren Sektörler ve Analizi
Antakya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Hikmet ÇİNÇİN

16 ANALİZ: İlimiz Sanayi Altyapısının (OSB ve KSS) Güçlendirme Çalışmaları
Hatay Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü Sunday BALIKOĞLU

21 UZMAN GÖRÜŞÜ: TR63 İlleri İl Yatırım Stratejileri ve İl Yatırım Komiteleri
Hatay Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Cenk ÖZBAYKAL

23 ANALİZ: Dış Ticaret Verileri Bülteni Değerlendirmesi
Sektörel Destekler ve Programlama Birimi Uzmanı Mustafa Emre NAKIŞ

26 RÖPORTAJ: Kahramanmaraş'ta İş Ve Yatırım İmkânları Değerlendirmesi
Kahramanmaraş TSO Başkanı ve DOĞAKA Yönetim Kurulu Üyesi Serdar ZABUN

30 KAHRAMANMARAŞ'TA BİR BAŞARI HİKAYESİ
Maraş Tutku Metal Grubu Yönetim Kurulu Başkanı M. Tebernuş UTLU

32 UZMAN GÖRÜŞÜ: Bir Bakışta Kahramanmaraş Sanayisi
Kahramanmaraş Yatırım Destek Ofisi Koordinatör V. İbrahim Başar SAYDAM

36 RÖPORTAJ: Osmaniye'de İş ve Yatırım Ortamı
Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Murat TEKE

39 UZMAN GÖRÜŞÜ: Osmaniye İlinde Yatırım Stratejileri Analizi
Osmaniye Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Erdinç KADIOĞLU

44 ANALİZ: Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri ve Girişimcilerin Desteklenme Süreci
Hatay Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Cenk ÖZBAYKAL

48 BAŞARILI PROJELERİMİZ

52 DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI TARAFINDAN HAZIRLANAN SEKTÖR RAPORLARI VE FİZİBİLİTE ETÜDÜ KURUMSAL ÇALIŞMALARIMIZ

54 DOĞAKA HABER

İmtiyaz Sahibi
Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı Adına
Genel Sekreter
Onur YILDIZ

Yayın Kurulu
Serdar ÇINAR
Halil SUNAÇ
İlkay BAĞCI

Görsel Tasarım ve Baskı
Anadolu Basın Merkezi

Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Figen GÖKŞEN

www.dogaka.gov.tr

Vahdettin ÖZKAN
Kahramanmaraş Valisi
DOĞAKA Yönetim Kurulu Başkanı

Değerli Okurlarımız,

Ülkemizin ulusal refahına ekonomik katkıların yapılabilmesinin bölgesel kalkınma ile gerçekleşebileceği kanaatiyle, gelecek kuşaklara nesilden nesile yöresel ürün üretim tekniklerinin aktarılması, üretimin sürdürülmesi ve coğrafi işaret tescilinin teşvik edilmesi, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için gerekli unsurlar arasında yer almaktadır.

Bölgemizde Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı olarak kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve halihazırda faaliyet gösteren firmalara destek olmakla beraber iş kurup bölgemiz ekonomisine, istihdama katkı sağlayan girişimleri de desteklemek, bölgemizin gelişmesi ve tanıtılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde 2010 yılından bu yana faaliyetlerini sürdürmekte olan Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı da ilgili mevzuatta verilen görevlerde hem katılımcılığı hem de yerel işbirliğini ön plana çıkarmaktadır. Bu yönü ile hem yerel kaynak ve potansiyellerin farkındalığını artıran hem de katılımcılığı ön planda tutan bir yöntem benimsenmiş ve bölgemizin tüm kaynaklarının etkin kullanılmasına özen gösterilmiştir.

TR63 Bölgesi'nin coğrafi konumu ve hinterlandı, çok modlu ulaşım altyapısı ve kurulu sanayi yapısı lojistik sektörünün gelişimi için önemli bir potansiyel arz etmektedir. Bu potansiyelin ulusal ve uluslararası nitelikli yatırımlarla desteklenmesi ve bölgenin lojistik altyapısının münferit bir sektör haline getirilmesi hedeflenmektedir.

İklim yapısı ve uzun sahil şeridi ile turizm sektöründeki hakim faaliyet olan deniz turizminde gelişme potansiyeli olan bölgede, son yıllarda dünyada ve Türkiye'de turizm sektöründeki etkinliği giderek artan tematik turizm hareketleri için de önemli gelişim alanları bulunmaktadır. İnanç, kültür, gastronomi, sağlık (termal) ve su sporları gibi alternatif turizm kaynakları bulunan bölgede, bu kaynakların bölge ekonomisine kazandırılması plan döneminin hedefleri arasındadır.

Bölge genelinde belirli yörelerde yoğunlaşmış ve bazı sektörlerde rekabetçi yapısı gelişmiş durumda olan sanayi kompozisyonu, bazı sektörlerde orta ve yüksek teknolojili bir üretim yapısına sahip olsa da, genel olarak düşük ve orta düzey teknolojiye sahiptir.

TR63 Bölgesi'nde Hatay, İskenderun, Payas, Osmaniye, Kadirli ve Kahramanmaraş'ta olmak üzere 6 adet Organize Sanayi Bölgesi (OSB) faaliyet göstermektedir. 300 adet firmada yaklaşık 28 bin kişinin istihdam edildiği OSB'lerin alan, parsel sayısı, üretimdeki firma sayısı ve istihdam edilen kişi sayısı bakımından en büyüğü Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi'dir.

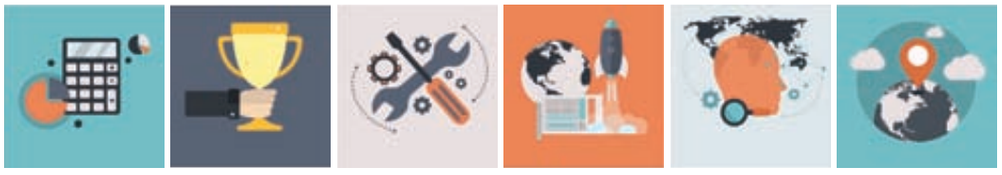

TR63 BÖLGESİ'NİN COĞRAFİ KONUMU VE HİNTERLANDI, ÇOK MODLU ULAŞIM ALTYAPISI VE KURULU SANAYİ YAPISI LOJİSTİK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ İÇİN ÖNEMLİ BİR POTANSİYEL ARZ ETMEKTEDİR.

Bunların yanı sıra Hatay ilinde bir adedi Hayvancılık İhtisas OSB ve bir adedi Zeytincilik İhtisas OSB olmak üzere 4, Kahramanmaraş ilinde bir adedi Tekstil İhtisas OSB olmak üzere 3 ve Osmaniye ilinde bir adedi Hayvancılık İhtisas OSB ve bir adedi Zeytincilik İhtisas OSB olmak üzere 3 adet yeni OSB kurulumu için işlemler başlatılmıştır. Ayrıca İskenderun'da Denizcilik İhtisas Sanayi Bölgesi kurulması planlanmaktadır.

Genel olarak ekonomik yaklaşımla belirlenen bu amaçların yanı sıra bölgesel kalkınma hedefinde, toplumsal yaşam kalitesinin artırılması amacıyla kentsel ve kırsal alanlarda fiziki ve sosyal altyapı olanaklarının geliştirilmesine yönelik stratejiler de plan dâhilinde yer almaktadır.

Bültenin hazırlanmasında emeği geçen tüm paydaşlarımıza ve DOĞAKA personeline teşekkür ederim.

Saygılarımla

Onur YILDIZ
DOĞAKA Genel Sekreteri

Değerli Okurlarımız,

Bültenimizin on ikinci sayısı ile karşınızdayız. Bu sayımızı Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerimizin bölgede kalkınmaya katkı sağlayacak, TR63 Bölgesi'nin kaynak ve potansiyellerinin ilçe ölçeğinde tespit edilmesi, bu kaynak ve potansiyellere yönelik fırsat ve tehditlerin analiz edilmesi ve muhtemel gelişme stratejilerinin oluşturulması amacıyla, tüm ilgili kurum ve kuruluşların da yer alacağı bir çalışmayla, bölgemizin tanıtımına ayırdık.

TR63 Bölgesi, coğrafi konumu ve sosyoekonomik yapısı itibarıyla ulusal ve uluslararası ölçekte stratejik bir konuma sahiptir. Türkiye'nin, Asya, Avrupa, Orta Doğu ve Afrika kavşağında sahip olduğu kritik coğrafi konum ve sosyokültürel etkileşimin benzeri, hem ulusal ölçekte hem de uluslararası ölçekte TR63 Bölgesi için de geçerlidir. Orta Doğu ülkelerine çıkış kapısı durumundaki Hatay ili, Cilvegözü ve Yayladağı sınır kapıları ile karayolu bağlantılı geçişlerde, İskenderun ve Dörtyol'daki limanları ile de denizyolu bağlantılı geçişlerde ulusal ve uluslararası öneme sahiptir. İskenderun Körfezi'ndeki yeni karayolu ve liman yatırımları bu konumu daha da güçlendirecek nitelikte olup bölgenin ulusal ve uluslararası lojistik hareketliliğinde önemini artıracaktır.

TR63 Bölgesi'ndeki potansiyel enerji kaynaklarının üretime kazandırılması amacıyla alınmış çok sayıda üretim lisansı bulunmaktadır. Bu lisansların öngörülen sürede yatırıma dönüştürülmesi ve üretime kazandırılması amacıyla yatırımların özendirilmesine yönelik yasal düzenlemeler ve potansiyel yatırım alanlarına yönelik analiz ve fizibilite çalışmaları ile yatırımların teşvik edilmesi önemli görülmektedir. Bu süreçte kalkınma ajansları bünyesinde oluşturulan yatırım destek ofislerinin de sürece katılarak yatırımcılara izin ve ruhsat işlemlerinde destek sağlaması, yatırım ortamının geliştirilmesine destek vermektedir.

Bölgede elde edilen ürünlerin bir başka sektör için girdi teşkil etmesi veya bölgedeki birkaç farklı sektörünün tamamlayıcı olarak başka yatırım konularını tetiklemesi olarak ortaya çıkabilecek bu durum, yeni yatırım alanları ile sanayi sektöründe yapısal dönüşümlere ve yenilikçi üretim süreçleri ile teknolojik gelişmeye katkı sağlayacaktır.

Bu sayımızda, Bölgemizde etkin rol oynayan Organize Sanayi Bölgesi(OSB) hakkında Hatay Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü Sayın Sunday BALIKOĞLU ile röportajımızı gerçekleştirdik. Antakya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanımız Sayın Hikmet ÇİNÇİN ile Hatay ilimiz sektörleri ve kalkınması üzerine röportajımızı gerçekleştirdik.

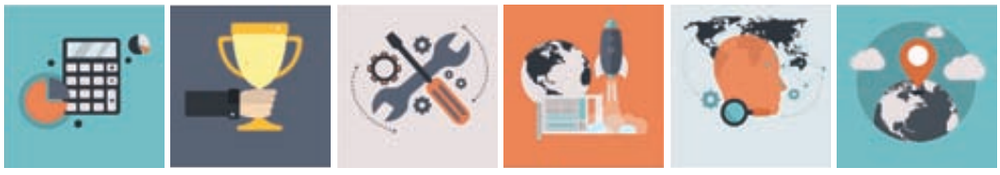

BÖLGEDE ELDE EDİLEN ÜRÜNLERİN BİR BAŞKA SEKTÖR İÇİN GİRDİ TEŞKİL ETMESİ YENİ YATIRIM ALANLARI İLE SANAYİ SEKTÖRÜNDE YAPISAL DÖNÜŞÜMLERE KATKI SAĞLAYACAKTIR.

Diğer bir ilimiz Kahramanmaraş'ta Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Serdar ZABUN tarafından Kahramanmaraş'ın Yatırım Alanları ve İş olanaklarına yer verdik. Kahramanmaraş Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Sayın İbrahim BAŞAR SAYDAM ile Kahramanmaraş'ın Yatırım Stratejileri hakkında değerlendirmelerini aldık.

Akabinde, Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Murat TEKE ile "Osmaniye'nin yatırım Alanları Mevcut Durumu, Karşılaşılan Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri" hakkında röportaj yaptık. Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi Müdürü Sayın Hasan SEZER ile "Yatırım ortamları ve Sanayi Bağlantısı" hakkında bilgiler aldık. Ajansımız Osmaniye Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Sayın Erdinç KADIOĞLU Ajansımızın faaliyet gösterdiği Osmaniye'de Yatırım Stratejileri hakkında değerlendirmelerde bulundu.

Ajansımız tarafından desteklenen ve yatırıma katkı sağlayan İş ve Yatırım Alanları konulu başarılı proje örneklerimizden de kesitler bulabileceğiniz bu sayımızın DOĞAKA Haber köşesinde ise, Ajansımızın bölgesel kalkınmaya yön verirken bölgesel kalkınmaya yönelik ne gibi faaliyetleri gerçekleştirdiğine dair siz değerli okuyucularımıza bilgilendirmelerde bulunduk.

Doğal, tarihi, kültürel ve yatırıma elverişli bölgemiz öğelerinin kapsamlı bir şekilde tanıtılacağı yeni sayımızın sizlere faydalı bir tarihi bilgilendirme sağlayacağını umar, yepyeni bir sayımızda farklı konularla sizlerle görüşmeyi dileriz.

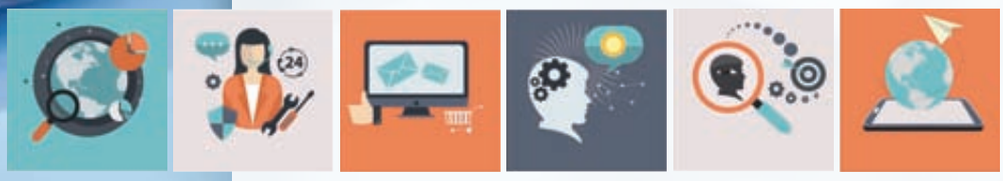

TR63 BÖLGESİ DÜZEY2 BÖLGESİ İŞ VE YATIRIM SEKTÖRÜNE

GENEL BİR BAKIŞ

Dünya üzerindeki ekonomik ve sosyal hareketlilik, sınır ve mekân gözetmeksizin gelişmiş ve artık tüm dünyada yerleşmiş bir terim olarak küreselleşme kavramı ile birlikte uluslararası ekonomik ve sosyal ilişkiler, sadece ulusal nitelikli oluşumların hareket alanı olmaktan çıkarak en küçük yerel organizasyonların dahi temsil edilebildiği bir alan haline gelmiştir. Günümüzün küresel düzeni içerisinde, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları, uluslararası bir etkileşimle bir yandan aralarındaki sınırları ortadan kaldırırken diğer yandan ortak pazar haline gelmiş uluslararası platformlarda bölgesel veya yerel kaynakları ile rekabetçi yapılarını ortaya koymaktadırlar.

Bu rekabetçi yapının oluşturulmasında bölgesel kaynaklar ile birlikte bölgedeki çeşitli alanlardaki temsil yeteneği de önem kazanmaktadır. Bölgesel düzeyde sağlanan kamu, özel sektör ve sivil toplum işbirliği, bu oluşumların her birinin ayrı ayrı göstereceği rekabet gücünden çok daha etkili ve rekabetçi olmaktadır. Küresel, ulusal veya bölgesel anlamda ölçeği ne olursa olsun bölgesel kaynakların, sosyoekonomik kalkınmaya yönelik olarak değerlendirilmesinde önemli bir faktör olan bu işbirliği, kalkınma ajanslarının temel kuruluş gerekçeleri arasında yer almaktadır. Ülkemizde 5449 sayılı Kanun çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmekte olan kalkınma ajansları, bu faaliyetlerde katılımcılık ile birlikte kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları işbirliğine önem vermektedir.

TR63 Bölgesi'nin ulusal ve uluslararası ölçekte rekabetçiliğin en yüksek olduğu enerji, sanayi ve tarım sektörleri stratejik olarak önceliklendirilmiştir. Bu sektörler; mevcut kurulu üretim yapısı, ulusal ve uluslararası ölçekte bölge ekonomisine olan etkileri ve gelecek senaryoları dikkate alınarak bölgesel kalkınmada en önemli alanlar olarak değerlendirilmektedir.

TR63 Bölgemizin coğrafi konumu, mevcut tarım, sanayi ve dış ticaret potansiyeli ve gelişmiş altyapı olanakları nedeniyle Lojistik sektöründe, deniz turizmi de dahil olmak üzere alternatif turizm türlerinde zengin kaynakları nedeniyle de Turizm sektöründe uygulanacak stratejilerin bölgesel kalkınmaya önemli katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

TR63 Bölgesi'nin coğrafi konumu ve hinterlandı, çok modlu ulaşım altyapısı ve kurulu sanayi yapısı lojistik sektörünün gelişimi için önemli bir potansiyel arz etmektedir. Bu potansiyelin ulusal ve uluslararası nitelikli yatırımlarla desteklenmesi ve bölgenin lojistik altyapısının münferit bir sektör haline getirilmesi hedeflenmektedir. Bölge Planı döneminin potansiyel yatırım alanlarından biri olan lojistik sektörü, tüm ekonomik aktörler için yatay bir sektör olduğundan dolayı, bu sektörün plan döneminin en önemli hedeflerinden bir olan altyapının iyileştirilmesine önemli katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

TR63 Bölgesi Önemli Sanayi Alanları

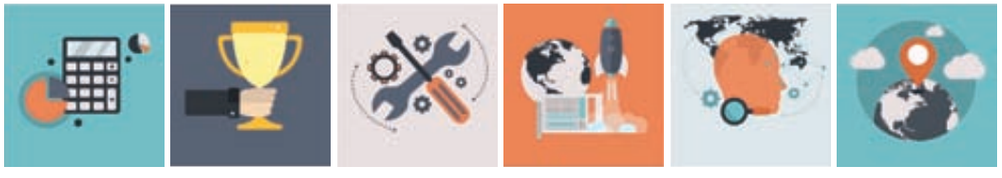

TR63 Bölgesi Sanayi Sektörü Gelişim Haritası

İklim yapısı ve uzun sahil şeridi ile turizm sektöründeki hakim faaliyet olan deniz turizminde gelişme potansiyeli olan bölgede, son yıllarda dünyada ve Türkiye'de turizm sektöründeki etkinliği giderek artan tematik turizm hareketleri için de önemli gelişim alanları bulunmaktadır. İnanç, kültür, gastronomi, sağlık (termal) ve su sporları gibi alternatif turizm kaynakları bulunan bölgede, bu kaynakların bölge ekonomisine kazandırılması plan döneminin hedefleri arasındadır.

Bölge illerimiz olan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerindeki doğal, sosyo-kültürel ve tarihi varlıkların yanı sıra turizm destinasyonu olarak öne çıkarken, diğer yandan ana ulaşım eksenleri üzerinde konumlanmakta ve böylelikle etkili bir turizm stratejisinin çok kısa bir sürede olumlu etkilerinin görülebilmesine imkân tanıyacak bir ekonomik potansiyel barındırmaktadır.

Bu potansiyel, 2010-2013 dönemi TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) Bölge Planında da vurgulanmış ve Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı Bölge vizyonunu şu şekilde tanımlamıştır: "Ekonomik, sosyal ve demokratik birikimi geliştirerek, doğal ve kültürel çevreyi koruyarak, tarım, ticaret, taşımacılık, turizm ve teknoloji alanlarında Türkiye'nin ve Orta Doğu'nun lider bölgesi olmak." Bu vizyondan hareketle Bölge Planında yer alan temel gelişme eksenlerinden birisi; "Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi: Bölgenin Marka ve Cazibe Merkezi Haline Getirilmesi" olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda Bölge için bir Turizm Stratejisi ve Eylem Planı oluşturulması temel amaç olarak ifade edilmiş, geliştirilecek Strateji'nin esas alınarak iller için Turizm Mastır Planlarının hazırlanması öngörülmüştür.

TR63 Bölgesi enerji, sanayi ve tarım sektörlerinin temel aktörler olduğu ekonomik yapısı ile ulusal anlamda önemli bir üretim merkezi olduğu gibi belirli sektörlerdeki kurulu üretim yapısı ile uluslararası ölçekte de kendisine yer bulabilmektedir.

- Kahramanmaraş ilindeki zengin linyit yatakları üzerine kurulu Afşin-Elbistan Termik Santrali'nin yanı sıra, bu yöredeki linyit rezervlerinin ekonomiye kazandırılmasına yönelik uluslararası ölçekli yatırım arayışları,
- Hatay ilindeki yeni santral yatırımları ve bölge genelinde rüzgar ve güneş enerjisine dayalı enerji yatırımları, demir-çelik, tekstil, gıda ve metal mutfak eşya sektörlerinde yüksek rekabet gücü ile yürütülen dış ticaret faaliyetleri, bölgeye uluslararası ölçekte hareket alanı kazandıran önemli ekonomik faaliyetlerdir.

TR63 Bölgesi Termik Santral Enerji Üretimi Projeksiyonu

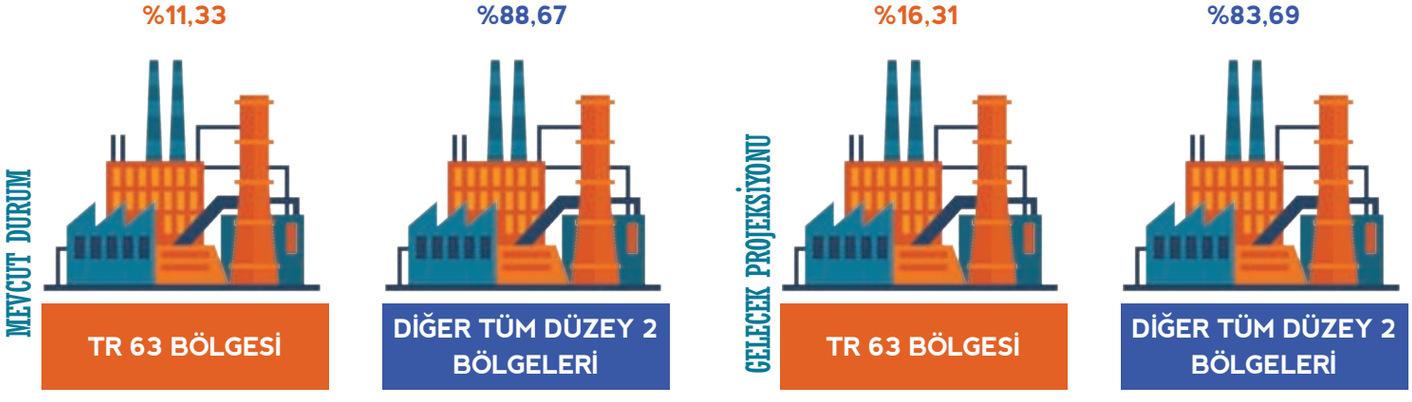

Kaynak: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, 2013 kaynağından alınan veriler derlenerek elde edilmiştir

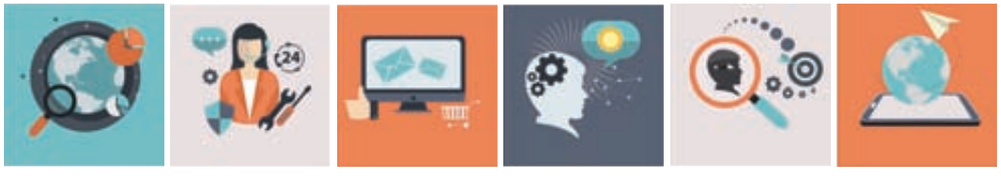

TR63 Bölgesi Hidroelektrik Üretim Kapasitesi Projeksiyonu

TR63 Bölgesindeki Ağırlığı

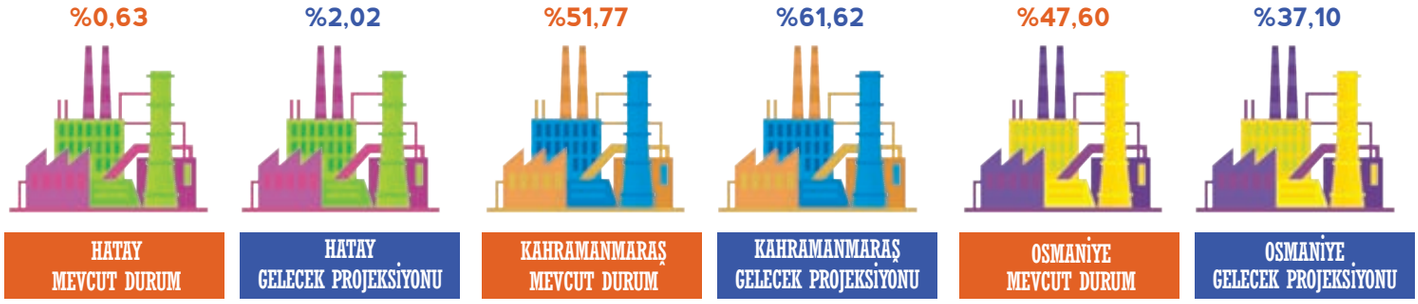

Kaynak: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, 2013 kaynağından alınan veriler derlenerek elde edilmiştir

Komşu bölgelerle birlikte Türkiye sanayi katma değerinin %10'u aşan üretim kapasitesine sahip bir alanda yer alan bölge, gerek devam eden yatırımlar gerekse lojistik, coğrafi konum, hammadde vs. gibi avantajlardan dolayı sanayi sektöründeki payını artıracak potansiyele sahiptir.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2012 yılı verilerine göre, Türkiye'de sanayi siciline kayıtlı işletmelerin %2,24'ü TR63 Bölgesi'nde yer almaktadır.

- Hatay ilinde demir-çelik, mobilyacılık, ayakkabıcılık, filtre sanayi,
- Kahramanmaraş ilinde tekstil, metal mutfak eşya, ayakkabıcılık,
- Osmaniye ilinde demir-çelik sektörleri öne çıkmaktadır.

Bunun yanı sıra bölge geneline yayılmış çok sayıda tarıma dayalı gıda işletmesi bulunmaktadır. Ayrıca enerji sektörü, bölge ekonomisinde oldukça önemli bir konuma sahiptir. Kahramanmaraş ilindeki Afşin- Elbistan Termik Santrali'nin yanı sıra Hatay ilinde yapımına devam edilen doğalgaz ve termik santral inşaatları, Osmaniye ve Hatay ilinde yoğunlaşan rüzgar enerji santralleri ve Kahramanmaraş'ta yoğun olmak üzere bölgedeki hidroelektrik santralleri bölgeyi Türkiye'nin en önemli enerji üretim merkezlerinden biri haline getirmektedir.

Demir-çelik üretiminde dünyada 10'uncu, Avrupa'da ise Almanya'dan sonra 2'nci sırada yer alan Türkiye'de; yıllık 50 milyon ton olan çelik üretim kapasitesinin 16,4 milyon tonu Hatay ve Osmaniye illerinde bulunmaktadır. Mevcut durumda Türkiye'de en yüksek üretim kapasitesine sahip bölge 14,5 milyon ton kapasiteye sahip Marmara ve 11,3 milyon ton kapasiteye sahip Ege Bölgesi'nin önünde yer almaktadır. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2011 yılı Türkiye sanayisine yönelik yaptığı değerlendirmede, Türkiye GSMH'nin %10'dan fazlasını ve ihracatının %18,5'i karşılayan tekstil sektörü Kahramanmaraş ilinde yoğun olmak üzere TR63 Bölgesi için başat sektörlerden biridir. Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası verilerine göre Türkiye iplik üretiminin %27'si ve kumaş üretiminin de %8'i Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilmektedir.

Demir-çelik ve tekstil sektörü ile benzer şekilde, TR63 Bölgesi sanayi yapısında temel yapı taşlarından olan metal mutfak eşya, ayakkabıcılık, mobilyacılık sektörleri ile özellikle zeytin ve yer fıstığına dayalı gıda sanayinde uluslararasılaşma eğilimi giderek artmaktadır. Bölge genelinde belirli yörelerde yoğunlaşmış ve bazı sektörlerde rekabetçi yapısı gelişmiş durumda olan sanayi kompozisyonu, bazı sektörlerde orta ve yüksek teknolojili bir üretim yapısına sahip olsa da, genel olarak düşük ve orta düzey teknolojiye sahiptir. Kalkınma Bakanlığı ve Türkonfed tarafından hazırlanan iki ayrı analiz çalışmasında da TR63 Bölgesi, orta düşük teknolojili imalat sanayi sektörlerinin yer aldığı bölgeler arasında gösterilmiştir.

TR63 Bölgesi'nde Hatay, İskenderun, Payas, Osmaniye, Kadirli ve Kahramanmaraş'ta olmak üzere 6 adet Organize Sanayi Bölgesi (OSB) faaliyet göstermektedir. 300 adet firmada yaklaşık 28 bin kişinin istihdam edildiği OSB'lerin alan, parsel sayısı, üretimdeki firma sayısı ve istihdam edilen kişi sayısı bakımından en büyüğü Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi'dir. Bunların yanı sıra Hatay ilinde bir adedi Hayvancılık İhtisas OSB ve bir adedi Zeytincilik İhtisas OSB olmak üzere 4, Kahramanmaraş ilinde bir adedi Tekstil İhtisas OSB olmak üzere 3 ve Osmaniye ilinde bir adedi Hayvancılık İhtisas OSB ve bir adedi Zeytincilik İhtisas OSB olmak üzere 3 adet yeni OSB kurulumu için işlemler başlatılmıştır. Ayrıca İskenderun'da Denizcilik İhtisas Sanayi Bölgesi kurulması planlanmaktadır.

Bölgede metal ana sanayi, tekstil, metal mutfak eşya, gıda, yaş meyve ve sebze, otomotiv filtresi ve mobilyacılık sektörlerinin ağırlıklı olduğu ihracat yapısı Hatay ve Kahramanmaraş illerinde daha fazla ülkeye dayalı bir yoğunlaşma gösterirken, Osmaniye ilinde yıllara göre dalgalı bir seyir izlemektedir. "Nitelikli insan kaynağı ve gelişmiş altyapı olanakları ile rekabet gücü ve yaşam

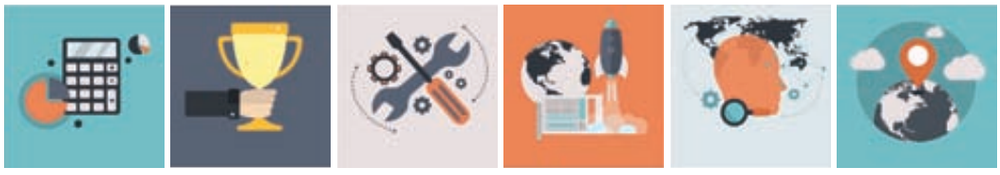

kalitesi yüksek bölge" olarak belirlenen Bölge vizyonu çerçevesinde, bu vizyona yönelik olarak stratejik ve öncelikli sektörlerin rekabet gücünün artırılması, potansiyel gelişme alanlarının bölge ve ülke ekonomisine kazandırılması ve yaşam kalitesinin geliştirilmesine yönelik temel hizmet ve altyapı olanaklarının iyileştirilmesi yaklaşımı ile temel amaç, öncelik ve tedbirler belirlenmiştir.

Buna göre TR63 Bölge Planı 2014-2023 Strateji Metni;

- Enerji Üretim Kapasitesinin Artırılması,
- Sanayide Rekabet Gücünün Geliştirilmesi,
- Tarımda Yapısal Dönüşümün
- Sağlanması ve Kırsal Kalkınma,
- Lojistik Sektörünün Geliştirilmesi,
- Turizm Potansiyelinin Ekonomiye Kazandırılması,
- Kentsel Altyapının İyileştirilmesi,
- Sosyal Altyapının İyileştirilmesi şeklinde gelişme eksenlerinden oluşmuştur.

TR63 Bölgesi'nde 2014-2023 yılları arası dönem için öngörülen stratejilerde, Hatay il merkezinden başlayarak İskenderun ilçesi, Osmaniye il merkezi ve Kahramanmaraş il merkezinden geçen ve Elbistan'a uzanan hat, Ana Gelişim Aksı olarak belirlenmiştir. Halihazırda bölge ekonomisinin ve nüfusunun önemli bir kısmını barındıran bu hat, bölgenin mevcut ve planlanan enerji üretim tesislerinin, mevcut ve planlanan sanayi bölgeleri ve tesislerinin, ulaşım modlarının, turizm değerlerinin büyük bir çoğunluğunu kapsamaktadır. Tarımsal üretimde de hissedilir bir paya sahip olan bu bölgeler Bölge Planının tüm gelişme eksenlerinde başat rol oynamaktadır.

Enerji sektöründe; mevcut Afşin-Elbistan Termik Santrali, rüzgâr ve hidroelektrik enerji santrallerinin yanı sıra yapımı devam eden ve planlanan termik, rüzgâr ve hidroelektrik enerji santralleri ile sadece bölge ölçeğinde değil ulusal ölçekte de önemli bir enerji merkezi olabilecek kapasitededir. Özellikle İskenderun-Toprakkale arasında yapımı devam eden veya planlanan 8 adet termik santral ile Afşin-Elbistan yöresi için uluslararası nitelikli yatırım arayışları büyük öneme sahiptir.

Sanayi sektöründe; Antakya, İskenderun, Payas, Osmaniye ve Kahramanmaraş Organize Sanayi Bölgeleri, İskenderun-Payas bölgesinde kurulu ana metal sanayi tesisleri, Kahramanmaraş'ta kurulu tekstil ve Bölgemiz Gelişim Şeması metal mutfak eşya tesisleri ile genel olarak bütün hat üzerinde dağınık halde olan gıda sanayi tesisleri TR63 Bölgesi'nin mevcut sanayi yapısının neredeyse tamamını karşılamaktadır.

Lojistik sektöründe; havaalanı ve limanların tamamı ana gelişme aksı olarak belirlenen bölge üzerinde yer almakta olup söz konusu bölge otoyol ve bölünmüş yol ağı ile gelişmiş bir karayolu altyapısına sahiptir. Aynı zamanda demiryolu ağı içerisinde de yer alan ana gelişme aksı tüm ulaşım modlarında erişim olanaklarına sahiptir. Bölgenin markalaşma hedefinin olduğu inanç, kültür, gastronomi ve termal turizmde önemli değerlerin yer aldığı gelişme aksı üzerindeki tarımsal üretim alanları, bölgenin diğer yörelerine oranla daha sınırlı olsa da, tarımsal ticaretin ve gıda sanayinin en önemli aktörleri gelişme aksı üzerinde yer almaktadır.

Sanayileşme ve beraberindeki teknolojik gelişme ile birlikte dünya gündeminde geri planda kalan tarım sektörü, nüfusu hızla artması, iklim değişiklikleri ve besin kaynaklarında oluşmaya başlayan yetersizliklerle yeniden önem kazanmaya başlamıştır. Bu doğrultuda birçok ülke ve uluslararası nitelikli organizasyon mevcuttarım politikalarını eleştirel bir bakış açısıyla yeniden gözden geçirmiş ve sektörün sürdürülebilirliği noktasında yeni politikalar geliştirmeye başlamıştır.

Türkiye'de de 10. Kalkınma Planı'nda tarımsal ürün maliyetlerinin düşürülmesi, verimliliğin artırılması, arazi toplulaştırma çalışmaları, moderne sulama tekniklerinin geliştirilmesi ve ilgili mevzuatta düzenlemeler yapılması gibi tedbirler yer almaktadır. Coğrafi ve iklim şartlarının uygunluğu ve sulama imkanları nedeniyle Türkiye'nin en önemli tarımsal üretim merkezlerinden biri olan TR63 Bölgesi'nde tarım sektörünün gayrisafi katma değere ve istihdama yaptığı katkı Türkiye ortalamalarının üzerindedir.

TÜİK'in 2011 GSKD verilerine göre Türkiye'nin toplam gayrisafi katma değeri içerisinde %9 paya sahip tarım sektörünün TR63 Bölgesi gayrisafi katma değeri içerisindeki payı %14,4'tür. Benzer şekilde 2012 yılı verilerine göre Türkiye'deki toplam istihdamın %24,6'sı tarım sektöründe iken TR63 Bölgesi'nde bu oran %32'dir. Tarım sektörünün TR63 Bölgesi ekonomisindeki önemi ile ilgili bir diğer gösterge ihracat verilerinden elde edilmektedir.

Tarım sektörünün bölge ekonomisindeki payı, TR63 Bölgesi ulusal tarım sektörü içerisinde öne çıkarmaktadır. Üretim hacmi ve ürün çeşitliliği bakımından Türkiye'nin en önemli tarımsal üretim merkezlerinden biri olan TR63 Bölgesi, yıllar itibarıyla değişiklikler göstermekle birlikte 10-12 üründe Türkiye toplam üretiminin %20 'den fazlasını, 25-30 üründe de %10'dan fazlasını karşılamaktadır. 2012 yılı verilerine göre Türkiye toplam bitkisel üretim değerinin %4,9'u ve hayvansal üretim değerinin %1'i TR63 Bölgesi'nde üretilmektedir. Türkiye'nin toplamda 137,2 milyar TL olan tarımsal üretim değerinin 4,8 milyar TL'si (%3,5) TR63 Bölgesi'nde elde edilmektedir.

İSO 500 Listesinde TR63 Bölgesi

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 listesinde Hatay ilinden 13, Kahramanmaraş ilinden 10 ve Osmaniye ilinden 1 kuruluş olmak üzere bölgemizden toplam 24 firma yer almıştır. Bölgeden listeye dâhil olan firmaların sektörel dağılımında ise, Demir Çelik sektöründen 13, Tekstil sektöründen 7, çimento, kâğıt ve elektrik üretimi sektörlerinden birer adet büyük sanayi kuruluşu söz konusu listeye girmiştir.

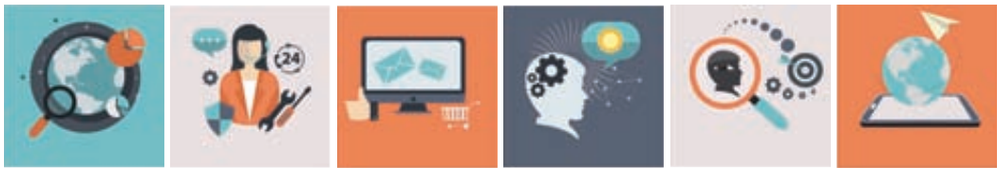

TR63 Bölgesinde İSO 500 Listesine Giren Kuruluşlar

İl	2016 Yılı	2015 Yılı	Kuruluş Adı
Hatay	10	9	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. (İskenderun)
	22	21	Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş. (İskenderun)
	49	55	Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.
	58	59	MMK Metalurji San. Tic. ve Liman İşletmeciliği A.Ş. (Dörtyol)
	68	223	Koç Metalurji A.Ş. (Dörtyol)
	75	68	Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.
	107	225	Egemer Elektrik Üretim A.Ş. (Erzin)
	140	94	Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.
	223	202	İlhan Demir Çelik ve Boru Profil Endüstrisi A.Ş. (Dörtyol)
	248	210	Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş. (İskenderun)
	435	-	Baştuğ Çelik Sanayi A.Ş. (Dörtyol)
	484	-	Corbus Çelik San. ve Tic. A.Ş. (Dörtyol)
	485	-	Tufan Endüstri Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş. (Dörtyol)
Kahramanmaraş	131	147	Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.
	260	258	Kipaş Kağıt Sanayi İşletmeleri A.Ş.
	266	322	Şirikçioğlu Mensucat San. ve Tic. A.Ş.
	268	231	KÇS Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi ve Madencilik İşletmeleri A.Ş.
	275	321	Mem Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
	295	309	Matesa Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
	306	307	İskur İplik Kumaş Mensucat Tic. ve San. A.Ş.
	319	367	İskur Tekstil Enerji Tic. ve San. A.Ş.
	406	425	Kahramanmaraş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.
	481	468	Erdem Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
Osmaniye	48	46	Baştuğ Metalurji Sanayi A.Ş.

Hatay ilinde de faaliyet gösteren Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş. (listede 49. sırada) ve Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş (listede 75. sırada), İstanbul Sanayi Odasına; Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş. (listede 140. sırada) Ankara Sanayi odasına bağlıdır.

İstihdam ve İşgücü İstatistikleri

Genel bir yaklaşım ile istihdam edilenler ve işsizlerin toplamı olarak ifade edilen işgücü, üretimin en önemli aracıdır. Gelişmiş ya da az gelişmiş tüm ekonomilerde üzerinde hassasiyetle durulan potansiyel bir sorun alanı olan istihdam, ülkeler açısından ekonomik yapı üzerinde olduğu kadar sosyal yapı üzerinde de önemli etkilere sahiptir.

Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı-2016

	SSK (4/a)	Bağ-Kur (4/b)	Emekli Sandığı (4/c)	Toplam
Hatay	192.950	53.387	49.695	296.032
Kahramanmaraş	155.930	30.941	36.133	223.004
Osmaniye	63.292	15.544	18.215	97.051
Türkiye	**13.775.188**	**2.701.537**	**2.981.646**	**19.458.371**

Kaynak: SGK, 2016

Türkiye'de Sosyal Güvenlik kapsamında aktif olarak çalışan toplam 19,4 milyon kişi bulunmaktadır. Bunların ise % 15'i emekli sandığına dâhil olup memurları ifade ederken % 14'ü BAĞ-KUR'a dahil olup işyeri sahipleri ile tarımsal faaliyetlerde bulunanları ifade etmekte ve % 71'i de SSK sistemine dahil olup kamu veya özel sektörde çalışan işçileri ifade etmektedir. Türkiye'de Sosyal Güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların toplam il nüfusuna oranı % 24,38 iken, Hatay ilinde bu oran %19,04, Kahramanmaraş ilinde %20,04 ve Osmaniye ilinde %18,59 olarak gerçekleşmiştir.

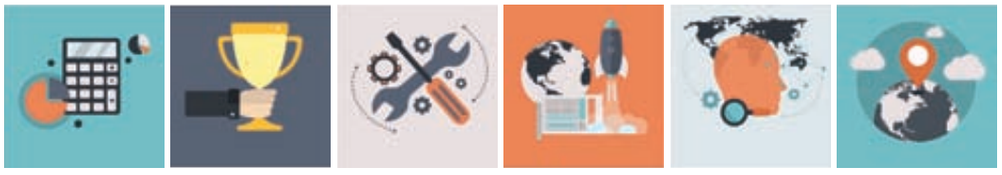

İşgücü Göstergeleri, 2016

Tür	Türkiye (%)	TR63 Bölgesi (%)
İşgücüne katılma oranı (%)	52	46
İşsizlik oranı (%)	10,9	14,4
İstihdam oranı (%)	46,3	39,4
Kadın İstihdam Oranı (%)	28	21,2

Kaynak: TÜİK, 2016

Türkiye'de işgücüne katılım oranı % 52 iken bu oran TR63 Bölgesi'nde %46'dır. İşsizlik oranı ile ilgili karşılaştırma yapıldığında ise Türkiye oranı güncel rakamlarla %10,9 iken, bu oran TR63 Bölgesi'nde % 14,4 ile daha yüksek olup benzer gösterge olan istihdam oranın da TR63 Bölgesi Türkiye oranının altına kalarak % 39,4 olarak gerçekleşmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu'na Kayıtlı İşyeri Sayısı

Yer	2010	2016
Hatay	15.498	21.641
Kahramanmaraş	9.481	14.519
Osmaniye	4.489	6.470
Türkiye	**1.325.749**	**1.749.240**

Kaynak: SGK, 2016

2010 yılında daimi, mevsimlik, kamu ve özel olmak üzere SGK kapsamında Türkiye'de toplam 1,3 milyon adet işyeri bulunurken, 2016 yılında işyeri sayısı 1,7 milyona yükselmiştir. TR63 Bölgesinde de işyeri sayısında artış meydana gelmiş olup en fazla artış oranı % 53 ile Kahramanmaraş iline aittir.

Yatırım ve Teşvik İstatistikleri

Türkiye'de devletin özellikle ekonomik büyüme ve istikrar, istihdamın arttırılması, bölgesel gelişmişlik düzeyinin dengelenmesi, yatırım yoluyla sanayileşme politikalarının yönlendirilmesi, ekonominin dış rekabete açılması için Devlet yardımlarıyla ilgili birçok yasal düzenleme gerçekleştirilmiştir. 2012 yılında da 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Yeni Teşvik Sistemi yürürlüğe girmiştir.

Yatırım Teşvik İstatistikleri (Haziran 2012-Nisan 2017)

2010	Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
Hatay	Yabancı Sermaye	16	1.028	1.172
	Yerli Sermaye	269	7.969	8.770
	Toplam	**285**	**8.997**	**9.942**
Kahramanmaraş	Yabancı Sermaye	7	75	462
	Yerli Sermaye	483	6.378	10.472
	Toplam	**490**	**6.453**	**10.934**
Osmaniye	Yabancı Sermaye	3	98	79
	Yerli Sermaye	164	2.287	3.762
	Toplam	**167**	**2.385**	**3.841**
Türkiye	Yabancı Sermaye	1.184	106.827	75.206
	Yerli Sermaye	21.622	331.505	706.172
	Toplam	**22.806**	**438.332**	**781.378**

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2016

Türkiye'de teşvik uygulamaları kapsamında yeni teşvik döneminde toplam 22.806 adet yatırım teşvik belgesi tahsis edilmiştir. Bu teşvik belgeli yatırımların sermaye toplamı yaklaşık 438 milyar TL olup, ülke genelinde 781.378 kişiye istihdam sağlanacağı öngörülmektedir. Söz konusu 438 milyar TL'lik yatırımın ise 331,5 milyar TL'lik kısmı yerli sermayeden oluşurken, 106,8 milyar TL'lik kısmı yabancı sermayeden oluşmaktadır.

Hatay ili 4. Bölgede en çok yatırım yapılan il konumunda, **Kahramanmaraş ili ise 5. Bölgede** en çok yatırım yapılan il konumunda bulunmaktadır. Yeni Teşvik Sistemi kapsamında Hatay ili yaklaşık 9 milyar liralık yatırım öngörüsü ile Türkiye'de 12. sırada yer alırken, Kahramanmaraş ili 6,4 milyar liralık yatırım ile 16. sırada ve Osmaniye ili 2,4 milyar liralık yatırım ile 40. sırada yer almaktadır.

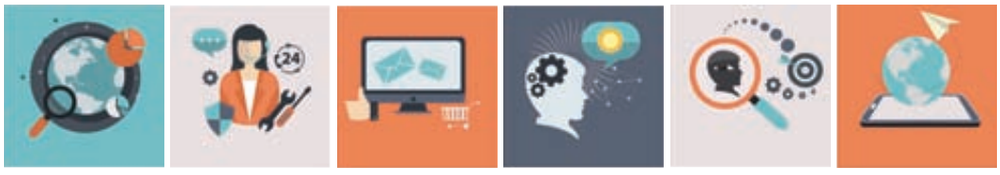

Vergi İstatistikleri

2016 yılı Gelir İdaresi Başkanlığının verilerine göre Türkiye'de 721.524 Kurumlar Vergisi Faal Mükellefi, 2.486.821 katma değer vergisi ve 756.186 basit usulde vergilendirilen gelir vergisi mükellefi bulunmaktadır. TR63 Bölgesinde ise toplam 15.020 Kurumlar Vergisi Faal Mükellefi, 61.259 katma değer vergisi ve 46.543 basit usulde vergilendirilen gelir vergisi mükellefi bulunmaktadır.

Vergi Mükellef Sayısı-2016

	Hatay	Kahramanmaraş	Osmaniye	Türkiye
Kurumlar Vergisi Faal Mükellef Sayısı	8.708	4.400	1.912	721.524
Katma Değer Vergisi Faal Mükellef Sayısı	32.114	19.262	9.883	2.486.821
Basit Usulde Vergilendirilen Gelir Vergisi Faal Mükellef Sayısı	25.242	14.458	6.843	756.186

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, 2016

2010 yılında Türkiye'de 81 ildeki ekonomik ve ticari faaliyetlerden toplam 273 milyar 471 milyon TL vergi tahakkuk ederken, bunun % 86,2'si oranında 235 milyar 714 milyon TL'lik tahsilat gerçekleştirilmiştir. 2016 yılında ise bu oran % 81,2 olarak gerçekleşirken Türkiye'de toplam 529 milyar 263 milyon TL'lik vergi tahsil edilmiştir. Hatay ilinde 2010 yılında 2,4 milyar TL'lik vergi tahakkuk etmiş olup % 86 oranında 2,1 milyar TL tahsil edilirken 2016 yılında tahakkuk eden vergi 6,4 milyar TL'ye yükselmiş olup % 81,1 oranında 5,2 milyar TL tahsil edilmiştir. Kahramanmaraş ilinde ise 2010 yılında 777 milyon TL'lik vergi tahakkuk etmiş olup % 86 oranında 669 milyon TL tahsil edilirken 2016 yılında tahakkuk eden vergi 2 milyar TL'ye yükselmiş olup % 81,09 oranında 1,6 milyar TL tahsil edilmiştir. Osmaniye ilinde 2010 yılında 295 milyon TL'lik vergi tahakkuk etmiş olup % 73,9 oranında 218 milyon TL tahsil edilirken 2016 yılında tahakkuk eden vergi 965 milyon TL'ye yükselmiş olup % 65,8 oranında 636 milyon TL tahsil edilmiştir.

TR63 Bölgesi İlleri ve Türkiye Genel Bütçe Gelirleri-2016

	Brüt Tahakkuk	Brüt Tahsilat	Tahsilat Oranı	İl Sıralaması
Hatay	6.469.980.746	5.247.923.095	81,11	8
Kahramanmaraş	2.062.413.504	1.672.346.251	81,09	26
Osmaniye	965.465.804	636.067.489	65,88	45
Türkiye	651.822.042.298	529.263.765.141	81,20	-

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, 2016

İstanbul ili finans sektöründe olduğu gibi vergi gelirleri bakımından da ilk sırada yer alırken 2016 yılında Hatay ili tahsil edilen vergi bakımından Türkiye'de 8. sırada yer almaktadır. TR63 Bölgesinde yer alan Kahramanmaraş ili 26. sırada, Osmaniye ili ise 45. Sırada bulunmaktadır.

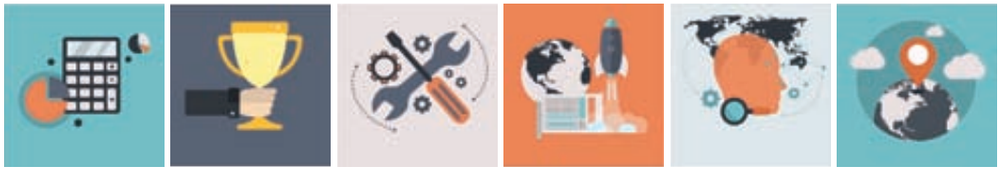

Hikmet ÇİNÇİN
Antakya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı

Bölgemizde Faaliyet Gösteren Sektörler ve Analizi

RÖPORTAJ

Antakya Ticaret ve Sanayi Odası kurulduğu günden bu yana ilimizin öncü kuruluşlarından biri olmuş ve ilimizin ekonomisine yön vermiştir. İlimizde ve bölgemizde sosyo-ekonomik anlamda kalkınmaya öncü olmaya, iş dünyasına yön vermeye, üyelerimizi, sektörleri ile ilgili gelişmelerden haberdar ederek, rekabet güçlerini ve kurumsal vizyonlarını arttırmaları için gayret gösterdik.

Üyelerimize en yüksek faydayı sağlama noktasında elimizden geldiği ölçüde çalıştık. Üyelerimizin Odamıza intikal eden tüm sorunlarını yetkili makamlara ileterek, çözülmeleri noktasında takipçisi olduk. Esas görevlerimizin yanı sıra binlerce yıllık tarihi ile geçmişe ev sahipliği yapan ilimizin tanıtımı ve tarihi mirasımızın korunması için mesai harcadık. Ayrıca projeler üreterek, hizmet kalitemizi hep daha yüksek seviyelere doğru çekmeye çalıştık. Birlik ve beraberlik anlayışıyla hizmet kalitemizden ödün vermeden, adaletli, üyelerimizin memnuniyetini gözeterek, ilimizin sosyo-ekonomik kalkınmasına ve iş dünyamızın menfaatlerine hizmet etmeyi kararlılıkla sürdüreceğiz.

Hatay ilimiz dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biridir. Hatay ilinin nüfusu, 2016 ADNKS sonuçlarına göre, 1.555.165 kişidir. Hatay ilinin nüfus yoğunluğu km² başına 267 kişi olup bu bakımdan Türkiye'nin en yoğun nüfusa sahip 7. ilidir. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Antakya, İskenderun, Defne ve Dörtyol'dur.

Hatay ilinin ekonomik hayatına hâkim sektörler; ticaret, tarım, sanayi, ulaştırma (nakliyecilik) ve inşaat sanayidir. Hatay ilinde demir-çelik mamulleri, otomobil filtresi, tarım araç ve gereçleri ve tarımsal ürünler başta olmak üzere yaş sebze ve meyve ile narenciye üretim ve ihracatı yoğun olarak yapılmaktadır. Hatay ili uluslararası yük taşımacılığı için önemli bir geçiş noktasıdır. Üç kıtanın kavşak noktası olarak uluslararası ulaşımın ve transit taşımacılığın en yoğun ve hareketli olduğu yerlerden birisidir. Uluslararası E-91 yolu ile kara yoluna, büyük bir iş potansiyeli oluşturması beklenen İskenderun Limanı'na, Türkiye'nin Ortadoğu'ya açılan en önemli çıkış kapılarından Cilvegözü ve Yayladağı gümrük kapılarına sahip bulunmaktadır.

Türkiye'nin en büyük ikinci tır filosuna sahip Hatay ilinde İskenderun ilçesi, kara, deniz ve demiryolu ulaşımının kesiştiği bir bölgede yer almaktadır. 2015 yılı TÜİK verilerine göre Hatay ilinde bin kişi başına 283 araç düşmektedir. Hatay'da 78.501 adet ağır tonajlı araç bulunmaktadır. Bu durum da Hatay ili için uluslararası taşımacılık sektöründeki önemli bir fırsat olup karayolu erişimini avantaja çevirebilmektedir.

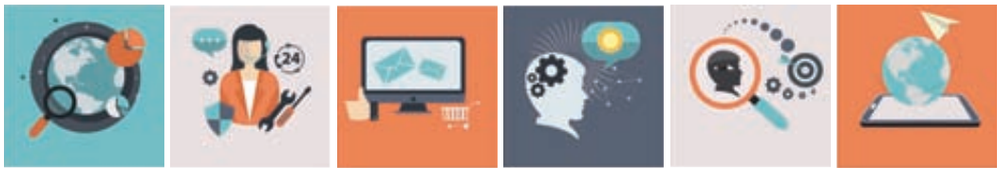

Hatay ilimiz; Suriye ve diğer Ortadoğu ülkelerine açılan Cilvegözü ve Yayladağı sınır kapılarına sahiptir. Bu konumundan dolayı; İlimiz ihracat ve ithalatı açısından oldukça gelişmiştir. Buna paralel olarak uluslararası nakliye sektöründe de oldukça gelişmiştir. Türkiye'nin İstanbul'dan sonra 2. büyük nakliye filosuna 8.807 çekici ile Hatay İli sahiptir.

Uluslar arası ve yurtiçi ticari eşya taşımacılığı yapan 2016 yılı sonu itibariyle 267 firma bulunmaktadır. Türkiye'de C2 belgeli firmaların %12'si Hatay da bulunmaktadır. Hatay Havaalanı Türkiye'deki 55 havaalanı arasında uçak trafiği sıralamasında 19. sırada, yolcu trafiği bakımından 1.196.369 yolcu ile 16.sırada yer almaktadır.

Dış Ticaret konusunda 2016 yılı Hatay ili ihracatı büyük ölçüde Ortadoğu ülkelerinde yoğunlaşmıştır. Suriye, 2016 yılında 2015 yılına göre % 97'lik artış ve 213 milyon $ ile Hatay ilinin en fazla ihracat yaptığı ülke olurken; Suriye'nin yanı sıra ilk 10 ülke arasında Suudi Arabistan, Irak, Mısır, Lübnan gibi yakın çevre ülkeleri yer almıştır.

2016 yılında Hatay ili ihracatı Ortadoğu'ya yoğunlaşırken, ithalatın gerçekleştirildiği ülkelerin coğrafyası çeşitlilik göstermiştir. 2016 yılında gerçekleştirilen 2,571 milyar $ ithalatın % 26'sı (679 milyon $) Rusya'dan, %8'i (209 milyon $) ise Brezilya'dan gerçekleştirilmiştir. 2016 yılı TÜİK rakamlarına göre Hatay ilinden gerçekleştirilen yaklaşık 1,8 milyar $ ihracatın %27'ye yakın bölümünü demir-çelik ana sanayi sağlamaktadır.

Demir-çelik sektörünün ardından ise en fazla ihracat sebze-meyve ürünlerinde gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen 2,571 milyar $ ithalatın % 46'sı büyük ölçüde demir-çelik ana sanayi sektörünün girdisi olarak kullanılan atık ve hurdalar ile demir-çelik sektöründe gerçekleşmiştir.

İlimizde halen faal olan 3 adet OSB'de (Antakya OSB, İskenderun OSB, Payas OSB) 182 işletme bulunmakta ve 8.397 kişi istihdam edilmektedir.

Antakya Organize Sanayi Bölgesi Gıda Sanayi, Demir ve Çelik Sanayi, Orman Sanayi, Kimya Sanayi, Kağıt Sanayi ve Dokuma Giyim Sanayi ağırlıklı sektörleri bulunan, Antakya Organize Sanayi Bölgesinde 1720 işçi istihdam edilmektedir.

İskenderun Organize Sanayi Bölgesi genelinde 23 Firma Demir ve Çelik üretimi yapmakta olup, bunun dışında 1 Gübre tesis, 1 adet Plastik Sanayi, 7 adet madeni eşya sanayi,4 adet karayolu taşıtları imalat sanayi ve diğer sektörlerde firmalara ait sanayi tesis bulunmaktadır.

Payas Organize Sanayi Bölgesi, Demir ve Demir mamullerinin üretimi yapılmakta olup bunun dışında 1 adet oksijen ile

2 adet kömür presleme ,1 adet torna, 1 adet çivi tel tesisi bulunmaktadır.

Yapımı Devam Eden İskenderun II. Organize Sanayi Bölgesi Yönetiminden toplam 94 adet katılımcı yer talebinde bulunmuş olup, talep edilen arsa miktarı ise 4.500.000 m^2.'dir.

Hatay Erzin Organize Sanayi Bölgesi Ocak 2017 tarihi itibari ile 220 firma yaklaşık 10.000 dekar yatırıma yönelik arsa tahsis talebinde bulunmuştur.

Kırıkhan Organize Sanayi Bölgesi Hatay-Kırıkhan OSB Müteşebbis Heyet; Hatay Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın %52, Kırıkhan Belediye Başkanlığı'nın %24, Kırıkhan Ticaret ve Sanayi Odası'nın %24, oranında katılımı ile oluşturulacaktır.

Altınözü Zeytin ve Zeytin Ürünleri İhtisas OSB yer seçiminin kesinleşebilmesi için, Bakanlığın talebi doğrultusunda ÇED Raporu ve Ekosistem Değerlendirme Raporu hazırlanma süreci başlatılmış olup, süreç devam etmektedir. Çalışmalar YİKOB tarafından sürdürülmektedir.

Hassa Organize Sanayi Bölgesi Müteşebbis Heyet; Hatay Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın % 72,Hassa Belediye Başkanlığı'nın %10, Antakya Ticaret ve Sanayi Odası'nın %6, Kırıkhan Ticaret ve Sanayi Odası'nın %12 oranlarında katılımı ile oluşturulacaktır.

Reyhanlı İlçesine OSB Kurulması Reyhanlı Belediyesi, Reyhanlı Ticaret ve Sanayi Odası ve YİKOB işbirliği içerisinde çalışmalar başlatılmıştır.

Yapımı devam eden Önemli Projelerden Antakya İlave Organize Sanayi Bölgesinin kurulabilmesi için yapılması gereken faaliyetler Antakya OSB yönetimi tarafından takip edilmektedir. Mevcut OSB 'ye bitişik konumda 500 dekar arazi hazineden satın alınmıştır. İmar Planı onaylanmış, İmar uygulama planları tescil aşamasına gelmiştir.

İlimizde Kurulu Bulunan 5 adet Küçük Sanayi Sitesi mevcut olup, (Antakya, İskenderun, Dörtyol, Payas, Kırıkhan Küçük Sanayi siteleri) 3.171 işyeri bulunmakta ve bu işyerlerinde tahmini 11.456 kişiye istihdam sağlanmaktadır. İlimizde kurulacak Sanayi Siteleri Antakya Mobilyacıları İhtisas Sanayi Sitesi, Reyhanlı Sanayi Sitesi, Antakya Ayakkabıcılar Sanayi Sitesi, Erzin Sanayi Sitesi, Şenköy Sanayi Sitesi, Yayladağı Sanayi Sitesi.

Mobilyacılık Sektörü; Antakya'da ağaç işleri sektöründe üretim yapan yaklaşık 1500 firma bulunmaktadır. Bu firmalar, büyük ölçüde, el emeğinin ağırlıkta olduğu ve ustalık gerektiren işler yapmaktadırlar. Hatay Ayakkabıcılık sektöründe Türkiye'nin belkemiğidir. Türkiye'nin en kaliteli ayakkabıları ilimizde üretilmekte, yurdumuzun erkek ayakkabı gereksiniminin %40'ı Hatay'dan karşılanmaktadır.

Hatay ilimiz; yenilenebilir enerji (rüzgâr ve güneş enerjisi) potansiyeli konusunda Türkiye'nin 2. büyük rüzgâr enerjisi potansiyeline sahip ilidir. Buna rağmen yenilenebilir enerji lisansları Hataylı olmayan firmalara verilmektedir. Hataylı firmaların Lisans verilmesi konusunda öncelikli olması, Lisans alımında termik santraller için sağlanan Bürokratik kolaylığın, yenilenebilir enerji için de sağlanması gerekmektedir.

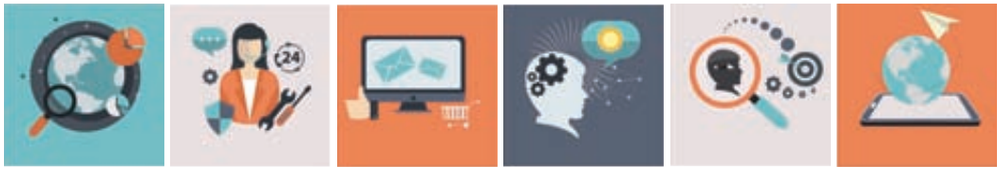

Türkiye Cumhuriyeti
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Hatay İl Müdürlüğü

Sunday BALIKOĞLU
Hatay Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü V.

İlimiz Sanayi Altyapısının (OSB ve KSS) Güçlendirme Çalışmaları

ANALİZ

Ülkemiz sanayisinin yol haritası niteliğinde olan Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2015-2018) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının koordinatörlüğünde ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının katkıları ile hazırlanmış ve 18.06.2015 tarih ve 201524 sayılı Yüksek Planlama Kurulunca onaylanarak 25.06.2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sanayi Strateji Belgesi, Türkiye'nin 2023 hedefleri doğrultusunda Onuncu Kalkınma Planı çerçevesinde; yüksek, istikrarlı ve kapsayıcı ekonomik büyümenin yanı sıra hukukun üstünlüğü, bilgi toplumu, uluslararası rekabet gücü, insani gelişmişlik, çevrenin korunması ve kaynakların sürdürülebilir kullanımı gibi unsurları kapsayacak şekilde tasarlanarak, vizyonu, "**Orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerinde Afro-Avrasya'nın tasarım ve üretim üssü olmak**" şeklinde belirlenmiştir.

Sanayi Strateji Belgesi'nin genel amacını gerçekleştirmek üzere üç temel hedef ;

Hedef 1: Sanayide bilgi ve teknolojiye dayalı yüksek katma değerli yerli üretimin geliştirilmesi,
Hedef 2: Kaynakların etkin kullanıldığı, daha yeşil ve rekabetçi sanayi yapısına dönüşümün sağlanması,
Hedef 3: Sosyal ve bölgesel gelişmeye katkı sağlayan ve nitelikli iş gücüne sahip sanayinin geliştirilmesi.
olarak belirlenmiştir.

Belirlenen üç stratejik hedef, politika alanları ve eylem planıyla uyumlu, **yerli, yenilikçi, yeşil** üretimi teşvik edecek şekilde kurgulanmış, sanayi politika ve eylemleri tespit edilerek, uygulama, izleme ve koordinasyon mekanizmaları belirlenmiştir.

Belirlenen sanayi politikaları içerisinde **sanayi altyapısının güçlendirilmesi** hususu, sanayinin faaliyet göstereceği **Organize Sanayi Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri ve Sanayi Sitelerini** işaret etmektedir.

Türkiye'de tarımdan sanayi ve hizmetler sektörüne hızlı bir geçiş yaşanmaktadır. İmalat sanayinin Türkiye genelinde Gayrisafi Katma Değer içindeki payı %27,5, istihdam içindeki payı %20.5, 2014 yılı itibariyle ihracat içindeki payı ise %93,6 seviyesindedir.

Ülkemizde 1960 yılında başlayan planlı kalkınma döneminde sanayinin "Lokomotif" sektör olarak belirlenmesi nedeniyle, ilkine 1962 yılında başlanarak Bakanlığımızca bu güne kadar 298 adet Organize Sanayi Bölgesi kurulmuş, bunların 30.515 hektar

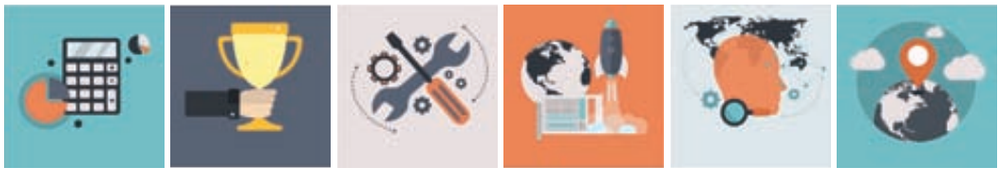

büyüklüğünde 166 adedi yatırımcının hizmetine sunulmuş, 1965 yıllarında başlayan Sanayi Sitesi yatırımları sonucunda, Bakanlığımız destekleri ile 466 adet sanayi sitesinde 94,262 iş yerinin yapımının tamamlanmıştır.

Organize Sanayi Bölgelerinin kurulmasındaki amaç ve hedeflere bakıldığında;

Sanayinin disipline edilmesi, sanayinin az gelişmiş bölgelerde yaygınlaştırılması, şehrin planlı gelişmesine katkıda bulunulması, birbirini tamamlayıcı ve birbirinin yan ürünü teşkil eden sanayicilerin bir arada ve bir program dahilinde üretim yapmalarıyla, üretimde verimliliğin ve kar artışının sağlanması, tarım alanlarının sanayide kullanılmasının disipline edilmesi, sağlıklı, ucuz, güvenilir bir altyapı ve ortak sosyal tesisler kurulması, müşterek arıtma tesisleri ile çevre kirliliğinin önlenmesi, bölgelerin devlet gözetiminde, kendi organlarınca yönetimin sağlanması olarak belirlenmiştir.

Sanayi sitelerinin kuruluşundaki amaca bakıldığında;

Şehir içerisinde oluşan çarpık sanayi yapılaşmasını disipline etmek ve OSB'lerin kuruluşunda olduğu gibi benzer amaç ve hedefler gözetildiği görülmektedir.

İLİMİZDE FAAL OLAN ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

İlimizde Bakanlığımız koordinasyonunda tüzel kişilik kazanarak kuruluşu tamamlanmış 5 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.

İLİMİZDE TÜZEL KİŞİLİĞİ BULUNAN VE FAAL ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

KURULUŞ YILI	ADI	YERİ	TOPLAM PARSEL ALANI (DEKAR)	İŞLETME SAYISI	İSTİHDAM SAYISI	AÇIKLAMA
1980	İSKENDERUN OSB	İSKENDERUN	2080	44	4788	
1994	ANTAKYA OSB	BELEN	1520	76	1627	
1995	PAYAS OSB	PAYAS	530	24	2426	
2006	İSKENDERUN II. OSB	İSKENDERUN	780	3	0	İnşaat çalışmaları devam etmektedir.
2006	ERZİN OSB	ERZİN	1750	0	0	İmar planı çalışmaları devam etmektedir.

Bu OSB'ler dışında, İlimizde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı koordinasyonunda 3444 dekar alanda yer seçimi kesinleşmiş, yönetimi tüzel kişilik kazanmış ve arazi istimlak çalışması yürütülen Enek Tarıma Dayalı İhtisas Hayvancılık Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır.

Kurulu Organize Sanayi Bölgelerinde ağırlıklı olarak ana metal sanayi, fabrikasyon metal ürünleri, filtre, plastik, enerji, gıda ve makine ve ekipman imalatı sektörlerinde üretim yapılmaktadır. Mevcut olan 5 adet organize sanayi bölgesinde 6660 dekar sanayi alanı, 147 adet tesis ve 8841 adet çalışan bulunmaktadır. Antakya, İskenderun ve Payas OSB'lerinde sanayicinin ihtiyacı olan tüm altyapı hizmetleri OSB yönetimleri tarafından karşılanmaktadır. İskenderun II. OSB'de tahsisi yapılan parsellerde iki adet liman, elektrik üretim santralleri ve demir-çelik yatırımları gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyetler yatırımcılar tarafından sürdürülmektedir.

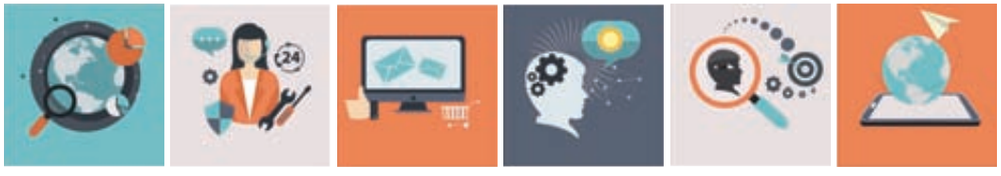

İLİMİZDE İLAVE ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ FAALİYETİ YÜRÜTÜLEN PROJELER

Yatırımcılara yeni yatırım alanları temin etmek maksadıyla, Antakya Organize Sanayi Bölgesi yönetimi tarafından 1400 dekar alanda ilave OSB çalışması başlatılmış ve yer seçimi yapılmıştır. İlk etapta mevcut OSB'ye bitişik konumdaki 500 dekarlık hazine arazisi satın alınmış, imar planları bitirilmiş, parselasyon ihalesi yapılmış parseller tescil aşamasına gelmiştir, oluşturulacak parsellerin bu yıl içerisinde yatırımcılara tahsislerinin yapılması beklenmektedir. 900 dekarlık İskenderun-Antakya yolunun kuzeyinde kalan ikinci etap alanların ise istimlak ve imar çalışmaları birinci etabın bitirilmesinden sonra gerçekleştirilecektir.

Yatırımcıların yoğun arsa talebi göz önüne alınarak, Erzin OSB yönetimi tarafından mevcut 175 hektar alana ilave OSB alanı üzerinde çalışmalar yürütülmektedir. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından söz konusu ilave alanla ilgili başvurunun kabul edilmesi ve Yer Seçim Komisyonunun uygun görmesi halinde, Erzin OSB alanına ilave alanlar eklenecektir. Mevcut Erzin OSB alanında hazine arazileri satın alınmış, kısmen istimlak çalışmaları bitirilmiş olup, imar planı ve altyapı projelerinin yapımı sürdürülmektedir.

İLİMİZDE YAPIMI SÜRDÜRÜLEN ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Kırıkhan Organize Sanayi Bölgesi: İlimiz Kırıkhan İlçesi Karacağıl ve Ceylanlı mahallesi içerisinde 876 dekar alan üzerinde kurulacak olan OSB'nin yer seçimi kesinleşmiş, Kırıkhan Organize Sanayi Bölgesinin tüzel kişilik kazanması için çalışmalar son aşamaya gelmiştir. Kırıkhan OSB Yönetiminin tüzel kişilik kazanmasından sonra, söz konusu arazi hazineden satın alınarak imar planı hazırlattıracak, altyapı hizmetleri getirilerek parseller yatırımcılara tahsis edilecektir.

Hassa Organize Sanayi Bölgesi: İlimiz Hassa İlçesi Çınarbaşı, Bintaş, Aşağıkarafakılı ve Sugediği Mahalleleri içinde 1377 hektar alan üzerinde kurulacak olan OSB'nin yer seçimi 10.02.2017 tarihi itibariyle kesinleşmiştir. Bu aşamadan sonra Hassa OSB'nin yönetimi oluşturularak, daha sonra ise oluşturulan OSB yönetimi tarafından hazineye ait arazi satın alınarak, imar ve altyapı çalışmaları yapılmak suretiyle, sanayi parselleri yatırımcılara tahsis edilecektir.

Kurulma çalışması yürütülen Hassa OSB'den bu güne kadar 345 yatırımcı tarafından 2261 hektar arsa talep edilmiş, yapılacak yatırım büyüklüğünün 3,4 milyar ABD Doları ve 43.642 kişilik istihdam öngörülmüştür.

Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından proje çalışmaları yürütülen, Dörtyol-Hassa tünelinin açılması ile birlikte, bölgenin İskenderun Körfezine mesafesi 31,3 km' ye düşecek ve Hassa OSB İskenderun Körfezinde bulunan yatırım alanlarının yetersiz olması ve konumu nedeniyle önemli bir ihtiyacı karşılayacaktır. Hassa OSB'nin ilimiz ve diğer koşu illerimiz için önemli bir yatırım alanı olacağı değerlendirilmektedir.

Altınözü Zeytin ve Zeytin Ürünleri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi: İlimiz Altınözü İlçesi (Kuruyer Enek) Mahallesi sınırları içinde bulunan Antakya'ya 12.km uzaklıkta 139 hektar alan üzerinde kurulacaktır. Kurulacak olan OSB ihtisas bir OSB olup, sadece zeytin ve zeytin ürünlerini işleyecek tesislere arsa tahsisi yapılacaktır. Bölgede bulunan tapulama dışı araziler tapuya tescilleri gerçekleştirilmiş, Jeolojik etüt raporu hazırlanmış, ÇED süreci ve Bölgenin Yaban Hayat Geliştirme ve Koruma Alanı içinde bulunması nedeniyle Ekosistem Değerlendirme Raporu alınmış Bakanlığın onayına sunulmuştur. ÇED ve Ekosistem Değerlendirme Raporu onaylandıktan sonra yer seçimi kesinleşecek, OSB yönetimi oluşturularak arazilerin hazineden satın alma ve istimlak süreci başlatılarak, imar ve altyapı hizmetleri götürülen parseller yatırımcıya tahsis edilebilir hale gelecektir.

İLİMİZDE FAALİYETTE BULUNAN SANAYİ SİTELERİ

SS ADI	TOPLAM ALANI (HEKTAR)	İŞYERİ SAYISI	İSTİHDAM SAYISI
ANTAKYA	80,5	1.584	6.136
İSKENDERUN	30	1.140	3.420
DÖRTYOL	7,5	146	730
PAYAS	7,8	150	600
KIRIKHAN	27	190	570

İlimizde faal olan Antakya, Dörtyol, Payas ve Kırıkhan Sanayi Siteleri projeleri Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının kredi desteği ile bitirilmiştir. Faal olan Sanayi Sitelerinin toplam alanı 152,8 hektar, iş yeri sayısı 3210 adet, bu iş yerlerinde istihdam edilen kişi sayısı 11.456'dır.

Mevcut Sanayi Sitelerinin ihtiyaca cevap vermemesi ve işletmelerin büyümesi nedeniyle sektör temsilcileri belediyelerle işbirliği içinde yeni sanayi sitesi alanları oluşturma çalışmaları sürdürmektedir.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI YATIRIM PROGRAMINDA BULUNAN SANAYİ SİTELERİ

SS ADI	TOPLAM ALANI (hektar)	İŞ YERİ SAYISI	TOPLAM PROJE TUTARI	BU GÜNE KADAR YAPILAN HARCAMA	BAŞLAMA-BİTİŞ TARİHİ	DURUMU
Antakya Mobilyacılar İhtisas	46,5	100	135.700.000	36.396.932	2013-2017	İhalesi yapıldı inşaata devam ediliyor
Reyhanlı Ayakkabıcılar	25,7	183	34.681.000	0	2013-2018	İhalesi yapıldı inşaata devam ediliyor
Antakya Ayakkabıcılar	21,0	231	146.880.000	0	2007-2017	Parsellerin yapım çalışması sürdürüyor, bu yıl içinde ihale edilmesi bekleniyor

Bakanlık yatırım programında bulunan Antakya Mobilyacılar İhtisas, Reyhanlı ve Antakya Ayakkabıcılar Sanayi Sitesi toplam alanı 93,2 hektar, toplam iş yeri sayısı 514 adet, toplam proje tutarı; 317.261.000 TL'dir. Bugüne kadar proje inşaatlarına yapılan harcama 36.396.932 TL ve Bakanlığımızın kullandırdığı toplam kredi miktarı 36.029.658 TL'dir. Bakanlık yatırım programında bulunan Sanayi Siteleri altyapı projelerinin %100'ü, üst yapı inşaatlarının yapım bedelinin %60'ı kredilendirilmekte, geri ödemeler ise inşaatlar bittikten sonra 2 yılı ödemesiz toplam 11 yılda yıllık %2 kredi faiz oranı ile gerçekleştirilmektedir.

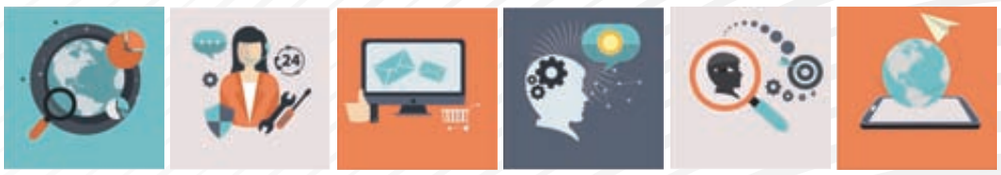

İLİMİZDE BAKANLIĞIMIZDAN YER SEÇİMİ TALEP EDİLEREK KURULUŞ FAALİYETLERİ YÜRÜTÜLEN SANAYİ SİTELERİ

SS ADI	YERİ MEVKİİ	TOPLAM ALANI (hektar)	DURUMU
ERZİN	ERZİN (GÖKÇESEKİ)	2,89	Yer seçimi yapıldı, Arazi Kooperatif mülkiyetinde, 1/25.000, 1/5000 ve 1/1000 ölçekli uygulama planları bitirildi. İnşaat ve altyapı proje çalışmaları yapılacak.
ŞENKÖY	YAYLADAĞI (ŞENKÖY)	32,28	Yer seçimi yapıldı, arazinin tamamı hazineye ait 1/25.000 ölçekli plan yapıldı. İmar Planı yapım süreci devam ediyor.
YAYLADAĞI	YAYLADAĞI (KULAÇ)	11,4	Yer seçimi talebi yapıldı, arsanın tamamı hazineye ait, 1/25.000 ölçekli plan yapıldı. İmar Planı yapım süreci devam ediyor.

Bakanlığımızdan yer seçim talebinde bulunan Erzin, Şenköy ve Yayladağı Sanayi Sitelerinin, imar planları, arazilerin satın alınması ve projelendirilmesi ile ilgili çalışmalar Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifleri yönetimleri tarafından Müdürlüğümüzle koordinasyonu içinde yürütülmektedir.

İlimizin Sanayi Sitesi esnafının iş yeri ihtiyaçlarını karşılamak üzere, Defne, Samandağ ve Hassa Belediyeleri, arsa temini ve imar planı konusunda çalışma yürütmektedir. Bunun dışında İskenderun sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi Başkanlığı Belen Karapelit Bölgesinde, Hatay Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi Başkanlığı Belen Şenbük mahallesi mevkiinde arazi satın alma ve imar çalışmalarını yürütmektedirler.

Söz konusu Organize Sanayi Bölgesi ve Sanayi Sitesi işyerlerinin bitirilerek sanayici ve esnafımızın hizmetine sunulması ilimizin kalkınması için büyük önem arz etmektedir.

Sunday BALIKOĞLU
Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdür V.

ÖZGEÇMİŞ;
1957 yılında Hatay'ın Erzin ilçesinde doğdu. İlk ve orta okulu Erzin'de, liseyi Dörtyol'da bitirdi. 1980 yılında Çukurova Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Endüstri Mühendisliği bölümünden mezun oldu. 1983-1986 yıllarında özel sektörde Mühendis olarak görev yaptı. 10.02.1986 yılında Maliye ve Gümrük Bakanlığı Edirne Tasfiye İşletme Müdürlüğünde göreve başladı. 1992 yılında Hatay Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğüne tayin olarak Mühendis olarak görev yaptı. 1994-1995 yılları arasında Antakya Organize Sanayi Bölgesi Kurucu Bölge Müdür Vekilliği, 1995-2006 yılları arasında Payas Organize Sanayi Bölgesi Kurucu Bölge Müdür Vekilliği, Sınır Ticaret Bürosu ve Tek Adımda Yatırım Bürosu yöneticiliği yaptı. 2010 Ağustos ayında Valilik OLUR'u ile Şube Müdür Vekilliği, 15.09.2014 tarihinden itibaren Valilik OLUR'u ile İl Müdür Vekilliği görevini yürütmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

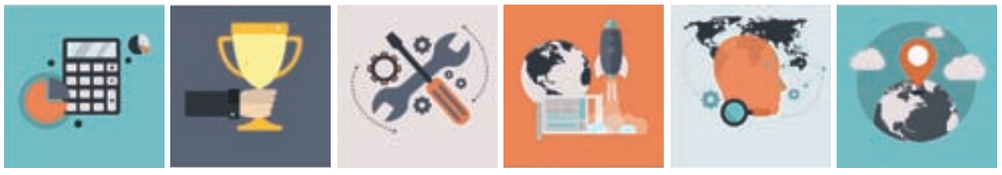

Cenk ÖZBAYKAL
Hatay Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü

TR63 İlleri İl Yatırım Stratejileri ve İl Yatırım Komiteleri

UZMAN GÖRÜŞÜ

DOĞAKA olarak Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerimizde yer alan Yatırım Destek Ofislerimizde; bölgemizde yatırım yapmak isteyenlerin faydalanabilecekleri teşvikler konusunda bilgilendirme, yatırım sürecinde kurumlar nezdinde gerçekleştirilen işlemlerin hızlandırılması, yatırım yeri önerilmesi v.s. hususlarda yardımcı olmaktayız.

Ancak yatırımlar, Ajansımız dışında birçok kurumu ilgilendiren bir konu olması nedeniyle, kalkınma ajansları; söz konusu çalışmaların ilgili kurumların koordinasyonuyla daha hızlı gerçekleştirilmesi, yatırım ortamı ile ilgili bölgelerde karşılaşılan sorunların ve risklerin belirlenmesi, hedeflerin ve bu hedeflere bağlı eylemlerin belirlenmesi amacıyla yatırım stratejileri hazırlama çalışmalarını başlatmışlardır.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı olarak TR63 Bölgesinde yer alan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerimiz için İl Yatırım Stratejilerini hazırlamış bulunuyoruz. Stratejiler ve stratejilerin ilk önemli adımı olan illerde yatırım komitelerinin kurulması hususu, 21.02.2017 Tarihinde gerçekleştirilen DOĞAKA 76. Yönetim Kurulu Toplantısında kabul edilmiştir.

İl Yatırım Stratejilerimizde, yatırıma yönelik tanıtım çalışmaları, bölgemizde ortak kullanıma yönelik projeler geliştirilip AB Programlarına başvuru yapılması, yatırımcılara yol gösterecek sektörel fizibilite çalışmaları, ticaret heyeti, çalıştay v.s. organizasyonlar düzenlenmesi, fuarlar düzenlenmesi gibi eylemler planlanmaktadır.

Stratejilerde yer alan önemli hususların başında, her üç ilimizde İl Yatırım Komitelerinin kurulması gelmektedir. Ajans Genel Sekreterliğimizce hazırlanan ve Yönetim Kurulumuz tarafından onaylanan, "TR63 İlleri Yatırım Komiteleri Kuruluşu, Görevleri ve Çalışma Usul Esaslarına" göre bahsi geçen komite ile ilgili bilgi vermek istiyorum.

İl yatırım komitesi, ilde yatırımcının muhatap olduğu kurum ve kuruluşların, kurumu temsile yetkisi bulunan yöneticilerini veya bu kişilerin yatırım faaliyetleri ile ilgili olarak yetkilendirdikleri kimseleri bir araya getiren ve İlin yatırım destek ve tanıtım stratejisini belirleyen, yatırım ortamını değerlendiren ve iyileştirmek için faaliyetler yürüten komitedir. Komite Başkanı Hatay Valiliği tarafından uygun görülerek Komiteye Başkanlık yapmak üzere atanmış Vali Yardımcısını ifade eder.

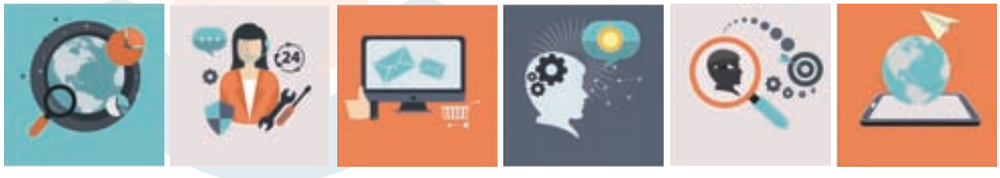

Komitenin başlıca kuruluş amaçları şunlardır:

- İş ve yatırım ortamı ile ilgili sorunların çözülmesine katkı sağlanması, iyileştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması,
- İş ve yatırım ortamı ile ilgili kuruluşların fikir ve tecrübelerinin paylaşılması,
- İldeki kamu ve özel sektör yatırımlarının izlenmesi
- İl Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisinin belirlenmesi ve uygulanmasına katkı sağlanması,
- İlde yatırım yapmaya uygun alanların belirlenmesi ve haritalanması için gerekli desteğin verilmesi,
- Yatırımcının ihtiyaç duyduğu konularda kurumsal işbirliklerinin geliştirilmesi,
- Yatırımla ilgili kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ve izin ve ruhsatlar işlemlerinin hızlandırılması,
- Yatırımcının ihtiyaç duyacağı veri tabanlarının hazırlanması için destek sağlanması,
- Yatırım ortamının tanıtımına ilişkin stratejiler geliştirilmesi,

Ajansımızın Komite işleriyle ilgili görevleri ise aşağıda belirtilmektedir.

- Yatırım Komitesinin sekretarya işlerinin yürütülmesi,
- Yatırımcıların Ajansa başvurusu üzerine, gerçekleştirecekleri yatırımları için kamu kurumları nezdindeki izin ve ruhsat süreçlerinin tek elden koordinasyonu,
- Yatırımcının ihtiyaç duyduğu konularda kurumsal işbirliklerinin geliştirilmesi,
- Yatırımcıya bölgenin tanıtımına yönelik web sitesi, kitapçık, broşür v.s. Tanıtım materyallerinin hazırlanması ve güncellenmesi,
- Yatırımcılar için faydalı olabilecek fizibilitelerin hazırlatılması
- Yatırım Teşvik belgelerinin düzenlenmesi, izlenmesi ve kapatma işlemlerinin (Ekonomi Bakanlığı'nın talepleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi)
- Yatırım Destek Ofisleri aracılığı ile başvuruda bulunan yatırımcılara süreçlerde kolaylık ve ivedilik sağlanmasıdır.

Komitenin daimi üyeleri; Valiliklerin görevlendireceği ilgili Vali Yardımcısı (komite başkanı), İl Planlama Müdürlüğü, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (Osmaniye İl Özel İdaresi), Büyükşehir Belediyesi (Osmaniye Belediyesi), Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, İl Ticaret Müdürlüğü, Organize Sanayi Bölgesi Müdürlükleri, İl Ticaret ve Sanayi Odası, Ticaret Borsası, DOĞAKA Yatırım Destek Ofisi Koordinatörlüğü'dür. Toplantı gündemine göre gerekli görüldüğü takdirde; Orman ve Su İşleri Bakanlığı İl Temsilciliği, Devlet Su İşleri Şube Müdürlüğü, Karayolları Şube Müdürlüğü/Şefliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Defterdarlık, Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Müdürlüğü, KOSGEB, TKDK, İl ve İlçelerdeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Kuruluşları/İşadamları Dernekleri, STKlar, Özel Sektör Kuruluşları, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Üniversite toplantıya davet edilebilir.

Yukarıda belirtilenler dışında yatırımlarla ilgili olabilecek kamu/özel kurum ve kuruluşların temsilcileri toplantılara davet edilebilir.

Uygulama Usulleri:

- İl Yatırım Komitesi yılda en az 2 koordinasyon toplantısı gerçekleştirir. Komisyon üyelerinin talebi halinde Komisyon Başkanının çağrısıyla ek toplantılar gerçekleştirilebilir.
- Komisyon, Başkan tarafından belirlenen gündem çerçevesinde ve resmi yazı ile toplantı duyurusu yapılarak toplanır.
- Komisyon Başkanı "Çağrılı Üyeler" grubundan bazılarını ya da tamamını, toplantının gündemine göre ilgili toplantıya çağırmakla yetkilidir.
- Toplantı gündemi, bir önceki kurul toplantısında kararlaştırılabilir. Bunun yanı sıra toplantıdan önce komisyon başkanı gündeme konu ekleyebileceği gibi, üyelerden birinin yazılı talebi üzerine de gündeme konu eklenebilir.
- Toplantı yeter sayısı daimi üye sayısının yarıdan bir fazlasıdır.
- Oylama gerektiren konularda, yalnızca "Daimi Üyeler" oy kullanır ve kararlar toplantıya katılan üyelerin oy çokluğu ile alınır. Eşitlik durumunda Komisyon Başkanı'nın oyu dikkate alınır.
- Daimi üyelerin izinli, raporlu veya görevli olmaları durumunda vekilleri toplantıya katılır.

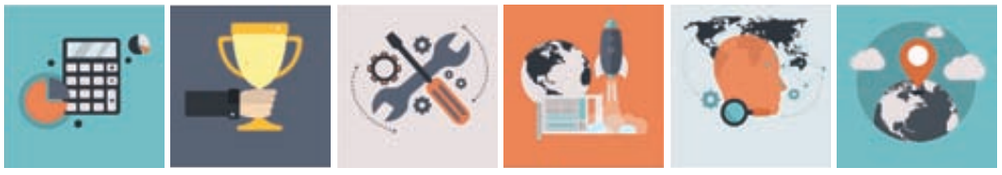

Mustafa Emre NAKIŞ
Sektörel Destekler ve Programlama Birimi Uzmanı

Dış Ticaret Verileri Bülteni Değerlendirmesi

ANALİZ

HATAY

İhracat
Ocak-Aralık 2015: 1.826.646.449,00
Ocak-Aralık 2016: 1.744.264.869,00
-82.381.580,00

KAHRAMANMARAŞ

İhracat
Ocak-Aralık 2015: 793.040.633,00
Ocak-Aralık 2016: 870.649.080,00
77.608.447,00

OSMANİYE

İhracat
Ocak-Aralık 2015: 136.710.007,00
Ocak-Aralık 2016: 142.070.044,00
5.360.037,00

ÜLKELER BAZINDA İHRACAT (OCAK 2017)

HATAY

Sıra	Ülkeler	Toplam İhracat Dolar
1	Suudi Arabistan	17.328.113
2	Suriye	16.432.854
3	Irak	16.368.950
4	Romanya	12.552.461
5	Hollanda	9.484.576

KAHRAMANMARAŞ

Sıra	Ülkeler	Toplam İhracat Dolar
1	İtalya	18.697.016
2	Mısır	7.756.552
3	Çin	6.042.605
4	Almanya	5.642.098
5	Yunanistan	2.882.007

OSMANİYE

Sıra	Ülkeler	Toplam İhracat Dolar
1	Yemen	5.161.189
2	Cezayir	2.765.119
3	Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	979.557
4	İtalya	822.032
5	Portekiz	799.755

ÜLKELER BAZINDA İHRACAT (OCAK 2016)

HATAY

Sıra	Ülkeler	Toplam İhracat Dolar
1	Suriye	18.936.337
2	Suudi Arabistan	16.722.968
3	Mısır	15.825.115
4	Irak	10.716.926
5	Romanya	7.300.558

KAHRAMANMARAŞ

Sıra	Ülkeler	Toplam İhracat Dolar
1	İtalya	21.997.760
2	Almanya	5.267.594
3	Mısır	4.896.695
4	Irak	4.107.825
5	İngiltere	2.690.584

OSMANİYE

Sıra	Ülkeler	Toplam İhracat Dolar
1	Yemen	2.439.977
2	Mısır	2.409.326
3	İtalya	692.761
4	Portekiz	642.694
5	Rusya Federasyonu	567.655

HATAY İli Göstergeleri

Hatay ilimiz; gayrisafi yurt içi hasıla sıralamasında 2004 yılında; Türkiye'de 17'inci sırada iken; 2014 yılında 15'inci sıraya yükselmiştir. Kişi başına düşen gayrisafi yurt içi hasıla değerlendirildiğinde; 2004 yılında 52'nci sırada yer alan Hatay ilimiz; 2014 yılında 55'inci sıraya gerilemiştir.

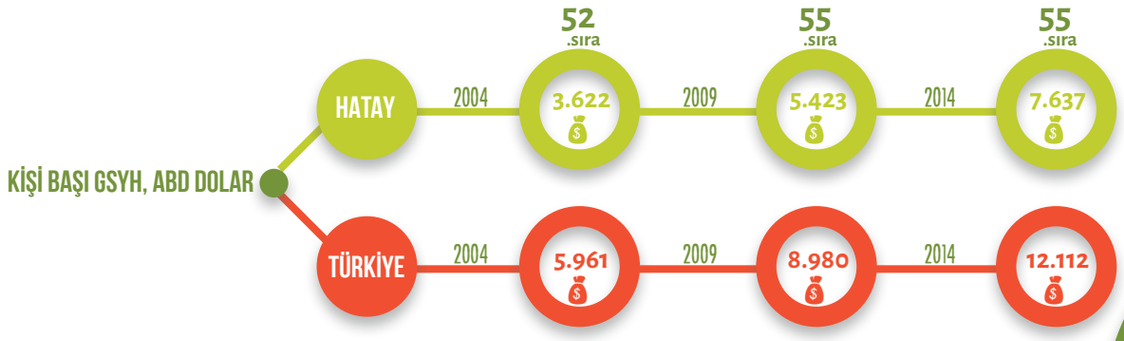

Hatay ili 2007-2016 yıllarında toplam ihracatta 10., toplam ithalatta 7. ve toplam dış ticarette 7. sırada yer almaktadır.

İl/Yıl	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hatay	8	7	7	8	8	8	7	7	8	9
Kahramanmaraş	16	21	17	17	16	15	15	15	16	15
Osmaniye	64	62	61	29	23	26	26	24	25	25

Ocak ayı dış ticaret verileri incelendiğinde Türkiye dış ticareti bir önceki yılın aynı dönemine göre %42 oranında azalırken, Hatay ili dış ticareti %62 oranında artmıştır. Bu artışta demir-çelik, maden kömürü ve atık ve hurdalar sektöründeki ithalat artışının rolü büyüktür. Ülke olarak değerlendirildiğinde ise Rusya, ABD ve Avustralya artış bakımından ilk 3 sırada yer almaktadır. 2017 yılı Ocak döneminde ise bir önceki yıla oranla en büyük düşüş 16 milyon ABD $ ile Mısır'la olan dış ticarette gerçekleşmiştir.

Teşvik belgeli yatırımlar incelendiğinde Hatay ilinde 2015 yılında 2,7 milyar TL'lik teşvik belgeli yatırım kararı alınırken, 2016 yılında bu rakam 3,8 milyar TL'ye yükselmiştir. Söz konusu yatırımlar kapsamında yaklaşık 1900 kişinin istihdam edilmesi öngörülmektedir.

KAHRAMANMARAŞ İli Göstergeleri

Kahramanmaraş ili Gayrisafi Yurtiçi Hasıla sıralamasında 2004 yılında Türkiye'de 23. sırada iken, 2014 yılında 24. sıraya gerilemiştir. Kişibaşına Gayrisafi yurtiçi hasıla değerlendirildiğinde 2004 yılında 54. sırada yer alan Kahramanmaraş ili 2014 yılında 58. sıraya gerilemiştir.

Kahramanmaraş ili 2007-2016 yıllarında toplam ihracatta 20., toplam ithalatta 16. ve toplam dış ticarette 16. sırada yer almaktadır.

İl/Yıl	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hatay	8	7	7	8	8	8	7	7	8	9
Kahramanmaraş	16	21	17	17	16	15	15	15	16	15
Osmaniye	64	62	61	29	23	26	26	24	25	25

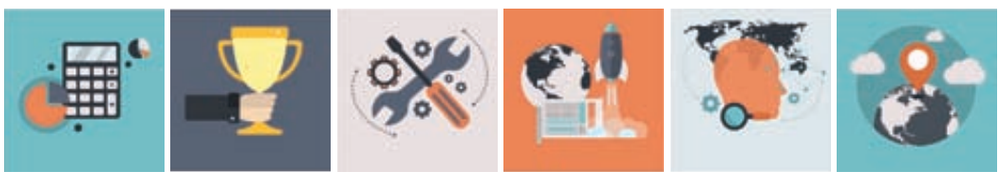

Ocak ayı dış ticaret verileri incelendiğinde Türkiye dış ticareti bir önceki yılın aynı dönemine göre %42 oranında azalırken, Kahramanmaraş ili dış ticareti %4 oranında artmıştır. Söz konusu dönemde dış ticarette en yüksek artış tekstil sektöründe meydana gelmiştir. Ülke olarak değerlendirildiğinde ise İtalya, Brezilya ve İsviçre artış bakımından ilk 3 sırada yer almaktadır. 2017 yılı Ocak döneminde ise bir önceki yıla oranla en büyük düşüş 11 milyon ABD doları ile ABD ile olan dış ticarette gerçekleşmiştir.

Teşvik belgeli yatırımlar incelendiğinde Kahramanmaraş ilinde 2015 yılında 690 milyon TL'lik teşvik belgeli yatırım kararı alınırken, 2016 yılında bu rakam 1,8 milyar TL'ye yükselmiştir. Söz konusu yatırımlar kapsamında yaklaşık 1920 kişinin istihdam edilmesi öngörülmektedir.

OSMANİYE İli Göstergeleri

Osmaniye ili Gayrisafi Yurtiçi Hasıla sıralamasında 2004 yılında Türkiye'de 57. sırada iken, 2014 yılında 45. sıraya yükselmiştir. Kişibaşına Gayrisafi yurtiçi hasıla değerlendirildiğinde 2004 yılında 68. sırada yer alan Kahramanmaraş ili 2014 yılında 56. sıraya yükselmiştir.

Osmaniye ili 2007-2016 yıllarında toplam ihracatta 50., toplam ithalatta 21. ve toplam dış ticarette 26. sırada yer almaktadır.

İl/Yıl	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hatay	8	7	7	8	8	8	7	7	8	9
Kahramanmaraş	16	21	17	17	16	15	15	15	16	15
Osmaniye	64	62	61	29	23	26	26	24	25	25

Ocak ayı dış ticaret verileri incelendiğinde Türkiye dış ticareti bir önceki yılın aynı dönemine göre %42 oranında azalırken, Osmaniye ili dış ticareti %29 oranında artmıştır. Bu artışta atık ve hurdalar sektöründeki artışın rolü büyüktür. Ülke olarak değerlendirildiğinde ise Belçika, İngiltere ve Cezayir artış bakımından ilk 3 sırada yer almaktadır. 2017 yılı Ocak döneminde ise bir önceki yıla oranla en büyük düşüş 5,5 milyon ABD doları ile Çin ve 5 milyon ABD Doları ile ABD ile olan dış ticarette gerçekleşmiştir.

Teşvik belgeli yatırımlar incelendiğinde Osmaniye ilinde 2015 yılında 950 milyon TL'lik teşvik belgeli yatırım kararı alınırken, 2016 yılında bu rakam 320 milyon TL'ye düşmüştür. Söz konusu yatırımlar kapsamında yaklaşık 780 kişinin istihdam edilmesi öngörülmektedir.

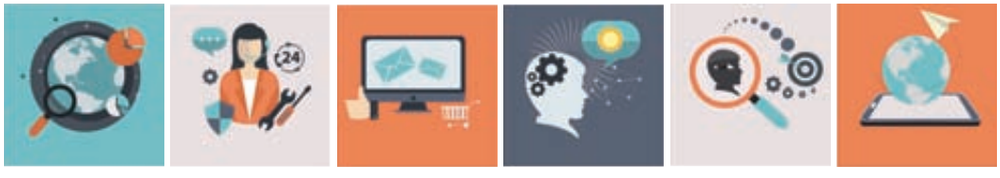

Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası

Serdar ZABUN
Kahramanmaraş TSO Başkanı
DOĞAKA Yönetim Kurulu Üyesi

Kahramanmaraş'ta İş Ve Yatırım İmkânları Değerlendirmesi

RÖPORTAJ

Kahramanmaraş ilimizde tekstil ve metal-mutfak eşyaları sektörlerinde ne tür yatırımlar yer almaktadır? İlimizde söz konusu sektörlere yönelik tavsiye edebileceğiniz faaliyet alanları nelerdir?

Kahramanmaraş son 10 yılda 20 milyar liralık yatırım yapmış bir sanayi şehri. Türk tekstil sektörünün en önemli merkezleri arasında yer alan Kahramanmaraş, son dönemde yapılan yatırımlarla, bu alanda Türkiye tekstil yatırımlarının %15'ini tek başına gerçekleştirdi. İplik ve dokuma kumaş ağırlıklı gelişen sektör Türkiye pamuk ipliği üretiminde %35 pay sahibi. Dokuma kumaşta ise bu oran %15'tir. Bu yatırımlar sayesinde Kahramanmaraş, en büyük 1000 sanayi kuruluşu sayısı bakımından Türkiye'de ilk 11'de yer alıyor. Burada yer alan 22 şirketimiz, entegre tesisleri ile hem yüksek katma değer sağlıyor hem de ihracatta Türk Malı markasının hakkını veriyor.

Geçmişi 1800'lere dayanan ve bakırcılık sanatının günümüze yansıyan yüzü metal mutfak eşyaları sektörü geniş yelpazesi ve Avrupa çapında lider üreticileriyle dünyanın dört bucağına ihracat yapıyor.

Ülkemizin metal mutfak eşyaları (tencere, tava, çaydanlık vs.) üretiminin yaklaşık %65'ini tek başına sağlayan Kahramanmaraş'ta, 100 sanayi tesisinde 10 bin kişiye istihdam sağlanıyor. Yan sanayisiyle birlikte 20 bin kişiye ekmek kapısı olan sektör, 100 milyon dolara yakın ihracat gerçekleştiriyor ve Türkiye'nin ithal ettiği yassı paslanmaz çeliğin önemli bir bölümünü işleyerek iç ve dış pazarlara arz ediyor.

Kahramanmaraş'ta, çaydanlık, cezve, tencere, cam kapak, düdüklü tencere, semaver, çatal, kaşık, bıçak, alüminyum, krom, emaye tencere, emaye çaydanlık, teflon tencere ve teflon tava gibi ürünlerin tamamı üretilmektedir.

Tekstil ve metal sektörü Kahramanmaraş ekonomisinin rakamsal olarak %85'ini oluşturuyor. Bu nedenle, bu iki sektörün gelişimi ve dönüşümü bizim için çok önemli. Konvansiyonel tekstil ürünleri zamanlan yerini teknik tekstillere bırakacaktır. Metal eşya sektörü de zücaciye alanında kendisine daha güçlü bir konum oluşturacak ve özellikle markalaşma konusunda önemli mesafe kat edecektir.

Bölgemizde sektörel yatırımların geliştirilmesi adına Başkanlığınız bünyesinde ne tür çalışmalar yürütülmektedir?

Kahramanmaraş'ın kentsel rekabet gücünü ve ekonomik performansını sürdürülebilir kılmak, sanayiden turizme, enerjiden tarıma, her sektörde mevcut potansiyeli Türkiye ekonomisine kazandırmak ve Kahramanmaraş'ın daha modern altyapı ile güçlü şirketlerle küresel ticaretten daha fazla pay alması için projeler üreten Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası, bugün tam 90 yaşında bir çınar...

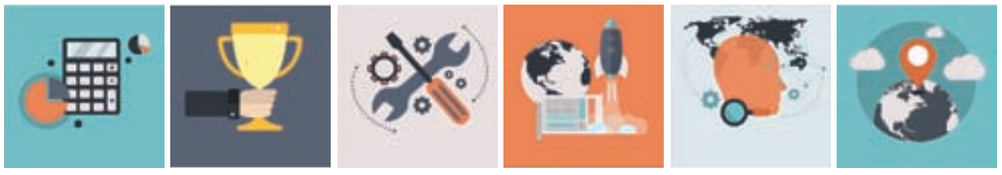

Şehrimizin rekabet gücünün yükseltilmesi ve Kahramanmaraş'ta yeni sektörlerin, yeni sanayi alanlarının, ihracatta yeni pazarların artırılması ve inovasyon kapasitesinin güçlendirilmesi politikası ile üyelerinin ihtiyaçlarını ve sorunlarını çözümlemek için yönetim kurulunca hazırlanan eylem planı ile icraatlarımızı sürdürüyoruz.

Ankara'da yapılan sanayi ve ticaret şuralarında şehrimizin önemli sorunlarını Sayın Başbakanımız başta olmak üzere ekonomi yönetimine anlatarak şehrimizde yatırımların önünü açmak için gerekli çalışmaları, yapılması gereken projeleri talep ediyoruz. Ulaştırmadan turizme, kentsel dönüşümden barajlara hemen her alanda öncelikli çalışmaları vurgulayarak merkez ve tüm ilçelerimizi kapsayan detaylı sunumlar gerçekleştiriyoruz. Teşvik, dış ticaret, organize sanayi bölgeleri, ulaştırma ve lojistik, çevre, tarım ve hayvancılık, turizm, ar-ge, marka ve patent başlıkları altında iş dünyamızın taleplerini çözüme kavuşturuyoruz.

İhracatta yeni pazarların artırılması ve şirketlerimizin inovasyon kapasitesinin güçlendirilmesi politikası ile çıktığımız yolda, yurtdışı iş ve fuar programlarımızla uluslararası işbirliğimizi güçlendiriyor ve yeni pazarların kapısını aralıyoruz. 400 kişilik sanayici ve işadamı ordusu, Tayvan'dan Berlin'e, Dubai'den Las Vegas'a dünyanın her bir köşesinde yeni müşteriler ile bir araya geldi ve bu buralara ihracat yapmak üzere birçok anlaşmaya imza attılar. 2002 yılında 140 milyon dolar ihracat yapan Kahramanmaraş, bugün 850 milyon dolar ihracatla, 280 ihracatçı şirketiyle Türkiye'nin 2023 hedeflerine en çok katkı sağlayan şehirleri arasına girdi. Dünün milli mücadele kahramanları, bugünün ekonomi kahramanları olarak tüm dünyaya 'biz de varız' diyorlar.

Kahramanmaraş sanayisinin sektörel dağılımına bakıldığında, tekstil ve konfeksiyon, gıda, metal işleme, yapı elemanları, kağıt, ambalaj, petro-kimya alanlarında üretim yapıldığı görülmektedir. Söz konusu sektörlerde istihdam durumu hakkında neler söylemek istersiniz?

Kahramanmaraş, istihdam konusunda çok başarılı bir karneye sahip. 2005 yılından buyana özel sektör 20 milyar liralık yatırıma imza atarak çok önemli bir ekonomik kalkınma hamlesi gerçekleştirdi. İlave istihdam 100 bin kişiye ulaştı. Bugün 15 bin işyerinde 140 binin üzerinde çalışanı bulunan Kahramanmaraş, bu anlamda Türkiye'de ön sırada yer alan şehirlerden birisi. Son 11 ayda ise Kahramanmaraş olarak istihdama katkımız 7 bin kişiye yaklaştı. Terör ve darbe girişiminin damgasını vurduğu 2016'da her şeye rağmen ilimiz iş dünyası 6800 kişilik ilave istihdam sağladı. Bu başarısıyla da, ekonomide öncü şehirlerden istihdamını en çok artıranlar arasında ise 2ncilik unvanına kavuştu.

Ben, inanıyorum ki, önümüzdeki dönemde, sanayi ve hizmet sektörlerimiz bundan çok daha fazlasını gerçekleştirecek ve işsizlik sorunun çözümünde örnek teşkil edecek bir performans yakalayacaktır.

Kahramanmaraş ilimiz Kadın Ayakkabıcılığı konusunda öncü illerden birisi olarak bilinmektedir. Bu konuda ilimizdeki yatırım ortamı hakkında okurlarımızı bilgilendirebilir misiniz? Sizce ilimizde, ayakkabıcılık sektörünü geliştirmek adına ne tür yatırımlar katkı sağlayacaktır?

Kahramanmaraş'ta ayakkabıcılık sektörünün çok derin bir geçmişi var. Bayan ayakkabı üretiminde Türkiye ikincisi konumuna erişen Kahramanmaraş, bu alanda sanayi altyapısının geliştirilmesiyle birlikte, ayakkabıcılar için yapılacak ihtisas sanayi sitesinin faaliyete geçmesiyle endüstrileşme ve ihracat sürecine girecektir. Böylece, markalaşma ve katma değer üretebilme kabiliyetine sahip olacaktır.

Kahramanmaraş'ın coğrafi işaret almış ürünlerine yönelik ne tür yatırımlar yapılmaktadır. Yöresel ürünlerin geliştirilmesi ve sektörel kalkınmadaki katma değerinin artırılması amacıyla alternatif yatırım olanakları hakkında neler söylemek istersiniz?

Coğrafi İşaret konusu, Odamızın çalışma alanları içerisinde çok önemli bir yere sahiptir. Öyle ki, Kahramanmaraş'ta geçmişten günümüze üretimi yapılan ve adı ilimiz ile anılan Acı Kırmızı Biberin coğrafi işaret tescilini, 14 Nisan 2002 tarih ve 24726 sayılı Resmi Gazete'de ilan edilerek logo ve kurumsal kimlik çalışmaları ile tanıtım faaliyetlerini tamamladık. Biber ile ilgili uygulamamız halen devam ediyor ve özellikle kalite ve markalaşma konusunda çok önemli mesafe kat ediliyor.

Kahramanmaraş'ın en kurumsal markası ve ünü ve lezzeti dünyaya yayılmış Maraş Dondurması ile ilgili başvurumuz yapılmış olup müzakere süreci Türk Patent ve Marka Kurumu'nda devam ediyor. Diğer yanda, kış aylarının en önemli besin kaynağı olarak yüzyıllardır geleneksel olarak sürdürülen Maraş Tarhanası da ilimiz Ticaret Borsası tarafından 2010 yılında tescil ettirildi. Değerli madenlerden biri olan altın ile yapılan ve Maraş Burma Bileziği olarak adlandırılan takı, genellikle 22 ayar altından yapılmakla birlikte ticari amaç doğrultusunda 18 ve 14 ayar, özel istek üzerine ise 925 ayar gümüş olarak üretilen bir bilezik çeşidi olarak ilimize mal olmuş çok önemli bir markadır. Tamamen elişine dayalı bir teknikle üretilen Maraş Burma Bileziği'nin tescili ise Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi tarafından 2012 yılında tamamlandı.

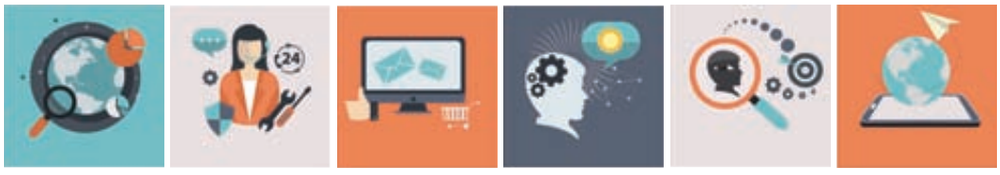

2010 yılında tescillenen, Andırın Tirşiği olarak bilinen geleneksel bitki çorbası bugün uzmanlarca kabul edilen çok önemli bir şifa kaynağıdır.

Ayrıca, Kahramanmaraş Abbas İnciri, Göksun Redchief Elması, Göksun Starkrimson Delicious Elması, Kahramanmaraş Hartlap Bıçağı, Kahramanmaraş Oyma Çeyiz Sandığı, Kahramanmaraş Yemenisi, Maraş Cevizi (Maraş 18), Maraş Fıstık Ezmesi, Maraş File Nakışı, Maraş Natürel Sızma Zeytinyağı, Maraş Parmak Peyniri, Maraş Ravanda Şerbeti, Maraş Sarı Çeltik Pirinci, Maraş Sumak Ekşi Akıtı, Maraş Urmu Dutu, Maraş Çöreği ve Maraş İşi ile ilgili coğrafi işaret tescil müracaatları yapılmış ve inceleme süreci devam ediyor. Bu ürünlerin tescil süreçlerinin tamamlanmasıyla birlikte şehrimizin kendine özgü lezzet ve tasarımlarıyla öne çıkan ürünleri markalaşma ve yüksek kalite standartlarıyla ülkemiz ekonomisine katkı sağlamak adına önemli bir misyon üstlenecek.

Kahramanmaraş yer altı ve yer üstü kaynaklar bakımından Türkiye'nin en önemli illerinden biridir. Bu fırsatı yatırım olanağı avantajına çevirmek için enerji konusunda ne tür yatırımlar yapılmakta ve planlanmaktadır?

Enerji sektöründe üretim kapasitesi bakımından Türkiye'nin lider şehirlerinden Kahramanmaraş, termik santralleri ve buna ilaveten özel sektörün hidroelektrik ve güneş enerjisi yatırımlarıyla, kurulu kapasitesini 22 milyar kWh'e ulaştırdı. Ve bu kapasite, ortalama 14 milyon konutun yıllık elektrik enerjisini karşılayacak büyüklükte.

23. Dünya Enerji Kongresinde, yerli kömür kullanımının öneminin vurgulanması Afşin-Elbistan Termik Santrali gibi büyük ölçekli işletmelerin üretiminin artırılmasını sağladı. 1984 yılında üretime başlayan bu santral ve 2012 yılında ilave edilen B ünitesi Türkiye'nin elektrik ihtiyacı açısından stratejik öneme sahip. Kahramanmaraşlı girişimcilerin Ceyhan Nehri üzerinde kurdukları ve sayıları 50'yi geçen hidroelektrik santralleri milli kaynakları ekonomiye kazandırarak 'Su akar Türk bakar' sözünü adeta yalanlıyor. 2016 yılında sayıları hızla artan ve 14'e ulaşan güneş tarlaları ve 1 rüzgar enerjisi santrali ülkemizin enerji sektöründe kendi kendine yetebileceğini kanıtlıyor. 2016 yılında 87 proje kapsamında 100 MW'a yakın Güneş Enerjisi yatırımı için teşvik belgesi alınmış ve 300 milyon liralık yatırım öngörülüyor. Yine, teşvik belgesi alınmış olan 1 proje kapsamında ise 350 milyon liralık yatırımla 90 MW'lık rüzgar enerjisi santrali planlanıyor.

Kahramanmaraş'ta Yatırım Olanaklarının daha etkin tanıtılabilmesi amacıyla ne tür etkinlik ve bilgilendirme faaliyetleri yürütülmektedir?

Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası'nın en önemli hedeflerinden birisi de Kahramanmaraş'ın tanıtımını sağlayarak yatırım ve ticareti artırmak. Bu amaçla her yıl düzenlediğimiz ve Avrupa'dan Çin'e, Amerika'dan Tayvan'a 14 ülkeden dünyaca ünlü 150 teknoloji devi üretici şirketin stant açtığı KTM, tekstil makineleri fuarları Kahramanmaraş'ın gücünü dünya ölçeğine taşıyor. 6-8 Nisan'da 3'üncüsü yapılacak Kahramanmaraş Tekstil Makineleri Fuarı'nın (KTM 2017) kentin tanıtımına ve bölge ekonomisine büyük katkılar sağlıyor. KTM Fuarları yeni pazarların kapısını aralamak adına yatırımcılarımıza çok önemli bir fırsat sunuyor.

EMITT ve Travel Expo gibi turizm fuarları, Kahramanmaraş'ı tanıtmak adına önemli pazarlama fırsatı doğuruyor. 13 bin yıllık tarihi mirası ve zengin mutfak kültürünü anlatarak şehrimizi turizmde önemli bir destinasyon haline getirmeyi hedefliyoruz.

Geçtiğimiz ay, EMITT Fuarı'nda DOĞAKA desteği ile 'Kahramanmaraş Rüzgarı' estirerek, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün organizasyonu ile Valiliğimiz, Büyükşehir Belediyemiz, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odamız, Ticaret Borsamız ile birlikte etkin bir çalışma gerçekleştirdik.

Yatırım imkânlarının artırılmasına bağlı olarak Kahramanmaraş'ta istihdamı arttırmak için potansiyel yatırımcılara tavsiyeleriniz nelerdir?

80'li yıllarla başlayan sanayileşme, 90'lı yıllarda Gümrük Birliği Anlaşması ile zirveye çıkarak artık Kahramanmaraş'ın kaderini bu yönde tayin etmiştir. Ta ki, 5084 Sayılı Teşvik Yasası ile birlikte başlayan ve 6 milyar dolara yakın özel sektör yatırımı ve ilave 100 bin kişilik istihdam oluşturan hamle, Kahramanmaraş'ı Türkiye'nin en çok yatırım yapılan şehirleri arasında yer almasını ve entegre yatırımlarıyla ekonominin de kahraman kentlerinden biri olmasını sağlamıştır.

Huzurlu bir yaşam, sağlam endüstriyel altyapı ve finansal hizmetler bakımından Türkiye'nin en yatırım yapılabilir kenti olan Kahramanmaraş, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre en güvenli şehirler arasında 4. sırada yer alıyor. Bu da, güvenlik kavramının, küresel ölçekte önceliğinin arttığı bir dönemde yatırım güvenliği bakımından Kahramanmaraş'ı eşsiz kılıyor.

2016 yılında 150 proje kapsamında 1,7 milyar liralık yatırım teşvik müracaatı yapılması, bu şehrin yatırım konusundaki gücünü net şekilde ortaya koyan çok önemli bir gösterge.

Finansmana erişim konusunda ülkemizin en elverişli illeri arasında yer alan Kahramanmaraş, aldığı teşviki de krediyi de en iyi şekilde değerlendirerek ülke ekonomisine ciddi bir katkıda bulunuyor. Kahramanmaraş'ın batık kredi oranı Türkiye ortalamasının neredeyse yarı seviyesinde yer alıyor. Protesto edilen senetlerde Türkiye ortalaması %20 artarken Kahramanmaraş'ta aynı oranda gerileme kaydediyor. Bu da, asayiş güvenliğine ticari güvenliği de ilave ederek şehrin yatırım cazibesine cazibe katıyor. Buna, endüstri kültürünü de eklediğinizde Kahramanmaraş en yatırım yapılabilir şehir unvanına kavuşuyor.

Altyapı çalışmaları devam eden 73 parselden oluşan 5 bin dekar yeni organize sanayi bölgesi ve 1,9 milyon ton taşıma kapasitesine sahip 800 bin m² lojistik merkezi tamamlandığında Kahramanmaraş'ta yeni ve güçlü yatırım ve ihracat hamlesi başlayacak. Bu da, daha çok büyüme, daha fazla istihdam demek.

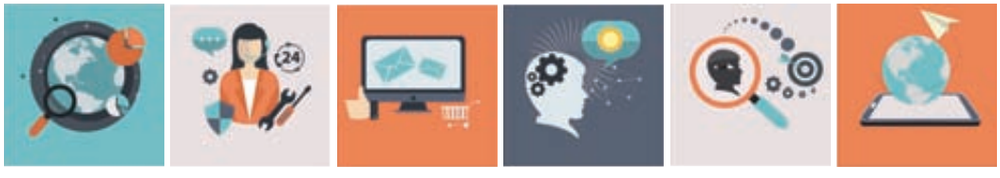

M. Tebernuş UTLU
Maraş Tutku Metal Grubu Yönetim Kurulu Başkanı

KAHRAMANMARAŞ'TA BİR BAŞARI HİKAYESİ

Kahramanmaraş, geleneksel olarak yapılan bakırcılıktan edindiği deneyimi, günümüz metal mutfak eşyası sektörüne başarıyla aktarmış ve bugün Türkiye metal mutfak eşya üretiminin %60'ını tek başına karşılamaktadır.

Maraş Tutku Metal Grubu, 1990 yılında küçük bir atölyede çelik ürünler üreterek başladığı yolculuğunda ilk olarak iç pazara yönelik çalışarak büyük tecrübe kazanmıştır. 2003 yılında kurumsal kimliğe kavuşarak tüm dünyaya hitap etmeye başlayan Tutku Metal, 2005 yılında 1.100 m² alanda faaliyet gösterirken, günümüzde 9.000 m² alanda çelik eşya üretimine ek olarak Kahramanmaraş Organize Sanayi Bölgesi'ndeki 15.000 m² kapalı alanda yanmaz yapışmaz kaplamalı (Seramik, granit) alüminyum mutfak eşyası üretimi gerçekleştirmektedir.

Başta, Mısır, Suudi Arabistan, Ürdün, Lübnan, Sırbistan, Ukrayna, İtalya, Almanya, Macaristan, Kuveyt ve Fas olmak üzere toplam 25 ülkeye ihracat yapan ve her geçen gün ismini dünyaya daha fazla duyuran bir firma konumunda olan Maraş Tutku Metal, her geçen yıl ihracat rakamlarını arttırarak yoluna emin adımlarla devam etmekte, profesyonel ürün geliştirme kadrosu ile kendi tasarımlarını dünyanın dört bir yanına pazarlayarak sektörde söz sahibi olmaktadır.

Sektörün Kahramanmaraş'ta kümelenmiş olması, ilde bulunan sektörde deneyimli ve kalifiye işgücü, ilin uluslararası karayolu ve limanlara yakınlığı, ayrıca sektörde uluslararası alanda bilinirliği, Kahramanmaraş'ı metal mutfak eşyası sektöründe yatırım yapmaya elverişli hale getirmiştir.

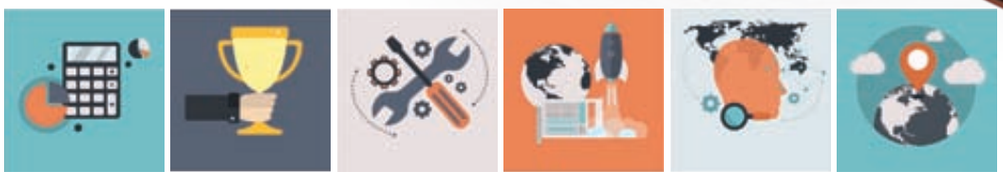

Maraş Tutku Metal bugün toplam 24.000 m² alanda ve kendi bünyesinde, farklı ve yaratıcı modeller tasarlayıp üreterek Türkiye'deki Çelik ve Seramik Tencere üretiminde yol gösterici, 'örnek alan değil, örnek olan' bir firma konumundadır.

Metal mutfak eşyası sektörü, yatırım teşvik sisteminde Kahramanmaraş ili için bölgesel teşviklerden faydalanmakta ve ilimiz, 5. bölgede yer almasının avantajını oldukça iyi kullanmaktadır. Bu sektörde yatırım yapmak isteyen yatırımcılar, asgari 1 milyon TL tutarındaki yatırımları için; KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirimi, SGK primi işveren hissesi ve faiz desteği unsurlarından faydalanabilmektedirler. Ayrıca, DOĞAKA ve KOSGEB gibi kurumların mali destek programları da özellikle KOBİ statüsünde imalat yapan sektörün faydalandığı destek mekanizmalarıdır. Maraş Tutku Metal grubunun büyümesinde Yatırım Teşvik Belgeleri ve DOĞAKA desteği oldukça önemli pay sahibidir.

Maraş Tutku Metal'in gelecekteki hedefi, Kahramanmaraş'ta yatırımlarını büyüterek üretim kapasitesini ve istihdamı arttırmak, daha çok ülkeye ihracat yaparak ilimizin ve ülkemizin ekonomisine daha fazla katkı sağlamaktır.

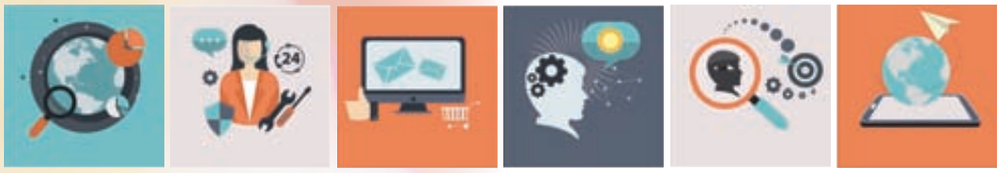

İbrahim Başar SAYDAM
Kahramanmaraş Yatırım Destek Ofisi Koordinatör V.

Bir Bakışta Kahramanmaraş Sanayisi

UZMAN GÖRÜŞÜ

14.525 km²'lik yüzölçümü ile Türkiye'nin 12. büyük ili olan Kahramanmaraş, 1.112.634 olan nüfusu ile nüfus bakımından en büyük 18. il konumundadır. Sosyal Güvenlik Kurumu 2016 yılı verilerine göre Kahramanmaraş'ta bulunan 14.772 iş yerinde aktif olarak toplam 218.190 kişi çalışmaktadır. Kahramanmaraş ilinde sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların toplam il nüfusuna oranı %19,6'dır.

Tablo 1. Kahramanmaraş Nüfus Bilgileri

	Kahramanmaraş	Türkiye
Yüzölçümü	14.525 km²	783.562 km²
Nüfus	1.112.634	79.814.871
Nüfus Yoğunluğu	78 kişi / km²	104 kişi / km²
Yıllık Nüfus Artış Hızı	%1,45	%1,35

Kaynak: TÜİK, 2017

Dış Ticaret

2016 yılında Türkiye ihracatı bir önceki yıla göre %0,86 oranında azalırken, Kahramanmaraş ilinde, 2016 yılı ihracatı bir önceki yıla göre %9,83 oranında artmıştır. Kahramanmaraş, ihracat yapan 396 firmasıyla, 2016 yılında en çok ihracat yapan 19. il olmuştur.

Tablo 2. Türkiye ve Kahramanmaraş İhracat Rakamları (Bin USD)

Yıl	Kahramanmaraş İhracat	Değişim Oranı (%)	Türkiye İhracat	Değişim Oranı (%)	Türkiye İçindeki Payı (%)
2011	711.945	33,90	134.906.869	18,46	0,53
2012	753.878	5,89	152.461.737	13,01	0,49
2013	862.603	14,42	151.802.637	-0,43	0,57
2014	906.723	5,11	157.610.158	3,83	0,58
2015	793.041	-12,54	143.838.871	-8.74	0,55
2016	870.965	9,83	142.606.247	-0,86	0,61

Kaynak: TÜİK, 2016

2016 yılında Türkiye ithalatı bir önceki yıla göre %4,17 oranında azalırken, Kahramanmaraş ili ithalatı yaklaşık %25 oranında artmıştır.

Tablo 3. Türkiye ve Kahramanmaraş İthalat Rakamları (Bin USD)

Yıl	Kahramanmaraş İthalat	Değişim Oranı (%)	Türkiye İthalat	Değişim Oranı (%)	Türkiye İçindeki Payı (%)
2011	1.188.472	47,38	240.841.676	29,8	0,49
2012	1.037.028	-12,74	236.545.141	-1,8	0,44
2013	1.163.050	12,15	251.661.250	6,4	0,46
2014	1.227.052	5,50	242.177.117	-3,8	0,51
2015	1.043.291	-14,98	207.234.359	-14,4	0,50
2016	1.299.843	24,59	198.601.934	-4,17	0,65

Kaynak: TÜİK, 2016

Kahramanmaraş, ihracatının %60'dan fazlasını Avrupa ülkelerine yapmaktadır. En fazla ihracat yapılan ülke olan İtalya'nın, Kahramanmaraş'ın toplam ihracatı içerisindeki payı yaklaşık %26'dır.

Tablo 4. Kahramanmaraş İlinin En Çok İhracat Yaptığı 10 Ülke (USD)

Sıra	Ülke	İhracat (2016)	İl İhracatındaki Payı (%)
1	İtalya	225.124.852	25,85
2	Almanya	57.302.377	6,58
3	Mısır	55.832.704	6,41
4	Bulgaristan	40.954.366	4,70
5	Brezilya	31.778.224	3,65
6	İspanya	29.389.197	3,37
7	Portekiz	28.248.081	3,24
8	Yunanistan	27.988.822	3,21
9	Polonya	25.258.876	2,90
10	Irak	23.762.028	2,73

Kaynak: TÜİK, 2016

2016 yılında Kahramanmaraş ili ithalatının gerçekleştirildiği ülkelerin coğrafyası çeşitlilik göstermektedir. 2016 yılında, 1,3 milyar dolarlık ithalatın yaklaşık %20'si ABD'den %16'sı ise Çin'den yapılmıştır.

Tablo 5. Kahramanmaraş İlinin En Çok İthalat Yaptığı 10 Ülke (USD)

Sıra	Ülke	İthalat (2016)	İl İthalatındaki Payı (%)
1	ABD	256.606.542	19,74
2	Çin	212.960.077	16,38
3	Brezilya	102.022.085	7,85
4	Almanya	71.129.490	5,47
5	Türkmenistan	54.762.408	4,21
6	İsviçre	52.678.726	4,05
7	İtalya	52.287.056	4,02
8	Tayland	51.829.933	3,99
9	Hindistan	47.544.865	3,66
10	Yunanistan	31.197.635	2,40

Kaynak: TÜİK, 2016

Kahramanmaraş ihracatının %70'ten fazlasını tekstil ve alt kollarındaki sektörler oluşturmaktadır. Tekstil sektörünün ardından en fazla ihracat, metal mutfak eşyası ve kağıt ürünlerinde gerçekleştirilmektedir. 2016 yılında, Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen 1,3 milyar dolar ithalatın %65'i büyük ölçüde tekstil sektörünün girdisi olarak kullanılan pamuk ve elyaf ürünlerinde gerçekleştirilmiştir.

Tarım ve Gıda

Kahramanmaraş'ta 362.318 hektar tarım alanı bulunmaktadır. Tarım arazilerinin %74'ünü tarlalar, kalan kısmını ise meyve, sebze arazileri ve nadasta bulunan araziler oluşturmaktadır. İlde; mısır, buğday, kırmızı biber, şeker pancarı, elma, ayçiçeği, üzüm, ceviz ve kiraz ön plana çıkan ürünlerdir.Kahramanmaraş ili, ceviz ve sofralık-kurutmalık çekirdekli üzüm üretiminde Türkiye'de 1. sırada, 17 farklı tarım ürününde ise ilk 5 içerisinde yer almaktadır. Kahramanmaraş ilinde Maraş Biberi, Maraş Tarhanası, Andırın Tirşiği ve Çağlayancerit Cevizi, Coğrafi İşaret Tescili almış ürünler arasında yer almaktadır.

Kahramanmaraş gıda imalatı sektöründe, yaklaşık 150 firma faaliyet göstermektedir. Dondurma ve kırmızı biber, gerek ulusal gerekse de uluslararası alanda öne çıkan sektörler olarak ilin ekonomisine ve tanıtımına büyük katkı sağlamaktadır.

SANAYİ

Kahramanmaraş ekonomisine yön veren dinamizm sağlayan sektörler; tekstil, metal mutfak eşyası, gıda, kâğıt sanayi ve kuyumculuktur. En büyük 1.000 sanayi kuruluşu içinde Kahramanmaraş şirketleri arasından 22 firma, ilk 500 sanayi kuruluşu içinde Kahramanmaraş şirketleri arasından 9 firma yer almaktadır. Kahramanmaraş, mevcut sektörleri ve potansiyel yatırım alanlarıyla yeni yatırımcıların gözde bölgelerinden biridir. 2009-2016 yılları arasında Ekonomi Bakanlığı tarafından toplam sabit yatırım tutarı 9.843.802.624 TL olan 674 adet Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiştir.

Tekstil Sektörü

Kahramanmaraş'ta tekstil sektöründe üretim yapan 270 firmada 30 bin kişi istihdam edilmektedir. Türkiye'de üretilen ipliğin %35'inin, dokuma kumaşın %10'unun Kahramanmaraş'ta üretiliyor olması ve sektörün yaptığı 600 milyon dolardan fazla ihracat, sektörün ulusal ve uluslararası pazarda rekabetçi olduğunun en önemli göstergelerindendir. Kamulaştırma ve altyapı çalışmaları devam eden Kahramanmaraş Tekstil İhtisas OSB'nin de katkısıyla tekstil sektörü, Kahramanmaraş'ta yatırım yapılabilecek sektörlerin ilk sıralarında gelmektedir.

Metal Mutfak Eşyası Sektörü

Metal mutfak eşyası sektöründe doğrudan ve dolaylı olarak 100'e yakın firma faaliyet göstermekte ve yaklaşık 3.000 kişi istihdam edilmektedir. Türkiye metal mutfak eşyası üretiminin yaklaşık %60'ı Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilmektedir. Kahramanmaraş'ın ihracatında en fazla pay sahibi olan 2. sektör olması ve devam eden yeni yatırımlar, sektörün yatırım yapılabilir olduğunu göstermektedir. Özellikle, sektörün yeni yatırımlarla, küresel olarak talebi hızla artan elektrikli küçük mutfak eşyası üretimine yönelmesinin gerekliliği de gözden kaçmamalıdır.

Kuyumculuk Sektörü

Kuyumculuk sektörü, Kahramanmaraş'ın önde gelen sektörlerinden biri olarak 700'e yakın firma ve imalathanesi, 150 vitrin kuyumcusu ve yılda 40 ton altın işlenmesiyle İstanbul'dan sonra 2. sırada yer almaktadır (22 ayar altın imalatında ise 1. sıradadır). Sektörde yaklaşık 5.000 kişi istihdam edilmektedir. Fizibilite çalışması DOĞAKA tarafından desteklenen, yapımına 2016 yılında başlanan ve 2018 yılında faaliyete geçecek olan Kuyumcu Kent projesi ile birlikte sektörde istihdam edilen kişi sayısının 10.000'e ulaşacağı tahmin edilmektedir. DOĞAKA tarafından desteklenen Tasarım ve 3 Boyutlu Modelleme Merkezi güdümlü projesi ile de, sektörde daha büyük yatırımların önü açılacaktır.

Kadın Ayakkabıcılığı

Kahramanmaraş, kadın ayakkabısı üretiminde Türkiye'de 2. sırada yer almaktadır. Günlük 20.000 çifte yakın üretim yapan sektörde 5000 kişi istihdam edilmektedir. Son dönemde artan ihracatla dikkat çeken sektör, birçok önemli markanın da tedarikçisi durumundadır. Makineleşmenin, markalaşmanın ve kurumsallaşmanın yeni başladığı sektör gelecekte dünyada söz sahibi olabilecektir.

Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanayi Siteleri

Kahramanmaraş'ta ikisi faal olmak üzere 4 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Kahramanmaraş OSB'de ağırlıklı olarak tekstil ürünleri, madeni mutfak eşyaları, alüminyum levha ve bakalit kulp üretimi yapan firmalar faaliyet göstermektedir. Kahramanmaraş OSB'de faaliyet gösteren 51 firmada 7.836 kişi istihdam edilmektedir.

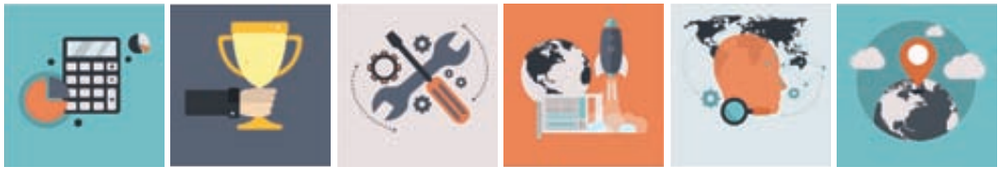

Tablo 6. Kahramanmaraş'taki Organize Sanayi Bölgeleri

Adı	Büyüklüğü (Ha)	Toplam Sanayi Parseli	Tahsis Edilen Parsel	Üretimde Firma Sayısı	Çalışan Kişi Sayısı
Kahramanmaraş OSB	320	59	57	51	7836
Elbistan OSB	112	26	22	-	-
Türkoğlu OSB	126	29	29	2	250
Tekstil İhtisas OSB	497	-	-	-	-

Kaynak: Kahramanmaraş Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2017.

Türkoğlu ilçesinde yer alan OSB'nin altyapı çalışmalarını tamamlanmış olup 1.188.357,88 m² alanda 29 firma faaliyette bulunacaktır. 1,9 milyon ton taşıma ve 797 bin metrekarelik lojistik alan sağlayacak Türkoğlu Lojistik Merkezi sayesinde özellikle ulaşım imkânları bakımından Türkiye'nin belli başlı bölgeleri arasında yer alacaktır. Elbistan OSB ise; bölgenin tarım ve hayvancılık ürünleri ile termik santrallere yönelik yan sanayi gelişme potansiyelini değerlendirecek yatırımcılar açısından önemli bir yatırım alanı olarak ön plana çıkmaktadır. Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin ise kamulaştırma ve altyapı çalışmaları tamamlanmak üzeredir. Kahramanmaraş'ta bulunan 6 küçük sanayi sitesinde 15.900 kişi çalışmakta, ayrıca 3 yeni sanayi sitesinin yapımı da devam etmektedir.

Kültür ve Turizm

Kahramanmaraş ili 542 taşınmaz kültür varlığı, Arkeoloji Müzesi, Germanicia Antik Kenti, Tarihi Çarşıları, Eshab-ı Kehf Külliyesi, Ilıca-Ekinözü ve Döngele Kaplıcaları, kaya mezarları, el sanatları, yaylaları, turizm işletme belgeli 46, turizm yatırım belgeli 8 tesisi ile alternatif turizmde önemli bir potansiyele sahiptir.

Ajansımız tarafından yürütülmekte olan Döngele, Başkonuş ve Yavşan Bölgeleri Kırsal Turizm Çalışması tamamlandığında kırsal ve doğa turizmi bakımından kamu ve özel sektör yatırımlarının hızla artacağı düşünülmektedir.

Enerji ve Madencilik

Kahramanmaraş ilinin Afşin ve Elbistan ilçeleri sınırlan içerisinde yer alan havzada toplam 3,25 milyar ton linyit bulunmaktadır. Havzada halen 4x344 MW gücündeki Afşin-Elbistan (A) Termik Santrali ve 4x360 MW gücündeki Afşin- Elbistan (B) Termik Santrali bulunmaktadır. İl sınırları içerisinde yer alan, toplam kurulu gücü 1306 MW olan 39 adet hidroelektrik santralin de katkısıyla, Kahramanmaraş, Türkiye elektrik üretiminin %8'ini karşılamaktadır. Ayrıca Elbistan, Göksun, Ekinözü gibi yıllık güneşlenme süreleri Türkiye ortalamasının üzerinde olan ilçelerde, son yıllarda artan güneş enerjisinden elektrik üretimine yönelik yatırımlar, Kahramanmaraş'ın GES yatırımları için potansiyel bir bölge olduğunu göstermektedir.

Kahramanmaraş, tüm bu sektörlerin yanı sıra, son yıllarda yapılan yatırımlarla Kağıt ve Çimento sektöründe de söz sahibi olmaya başlamıştır. Türkiye kağıt üretiminin %20'sinin ve çimento üretiminin %10'unun Kahramanmaraş'ta yapılıyor olması sektörü yatırım yapmayı düşünen firmaların yatırım yeri alternatiflerine ilimizi de eklemektedir. Ayrıca, Ekonomi Bakanlığı teşvik sınıflandırmasında 5. bölge olarak değerlendirilen Kahramanmaraş'ın özellikle bölgesel teşvik konularında yatırım yapıldığında çok önemli avantajları bulunmaktadır.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın faaliyete geçtiği 2010 yılından günümüze kadar Kahramanmaraş'ta özel sektör, kamu ve STK'lara sağladığı 46 milyon TL destekle toplam proje büyüklüğü 79 milyon TL olan 435 projeyi hayata geçirmiştir.

Murat TEKE
Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı

Osmaniye'de İş ve Yatırım Ortamı

RÖPORTAJ

Türkiye yer fıstığı pazarlamasının %90'ı Osmaniye üzerinden yapılmaktadır. Pazar payının büyük bir kısmını elinde bulunduran Osmaniye ilimizde gıda/tarım sektöründe yatırım olanaklarının istihdama yönelik etkileri nasıldır?

İlimiz tarımsal alanda yatırım yapmak isteyen yatırımcılar için; her çeşit tarımsal ürünün yetiştirilebileceği ideal bir iklime sahip olmasının yanısıra, gelişmiş bir ulaşım ağına sahip olması, mevcut bir OSB ve aynı zamanda Tarımsal İhtisas Sanayi Bölgesinin kurulacak olması, arazi fiyatları, iş gücü ve ilk yatırım maliyetlerinin düşük olması, yatırım için gerekli olan izin ve ruhsatların kısa sürede alınabiliyor olması gibi bir çok avantajı sağlayan bir ildir. Saydığımız avantajlar Osmaniye'nin tarımsal yatırımlar için doğal bir tercih nedeni olmasını sağlamaktadır.

İlimizde 2013 yılında toplam 42.113 ton yerfıstığı üretimi yapılmıştır ve Ülke üretiminin %40'ı ile pazarlamasının %90'ı Osmaniye'den gerçekleştirilmektedir. Ayrıca son yıllarda yerfıstığı yağı, yerfıstığı ezmesi, krokanı ve şekerlemesi gibi çeşitli yeni ürünlerin üretimi ile Yerfıstığı ve gıda konusunda pazar alanı genişletilmiştir.Tarım sektöründe özellikle yer fıstığı ve çeşitlerinin üretimi konusunda yatırımların artması, istihdam olanağını da beraberinde getirmiştir.İlimizde en çok istihdam sağlayan sektörlerin başında gıda/tarım sektörü gelmektedir.

Çevresindeki illerde genişleyen sanayinin baskısı ve Osmaniye ilinin kalkınmada öncelikli iller arasına girmesiyle birlikte ilimize verilen teşviklerle çeşitli sektörlere yönelik önemli yatırımlar gerçekleştirildiği bilinmektedir Bu yatırımlar hakkında neler söylemek istersiniz?

Osmaniye il olmadan önce; Adana ilinin gölgesinde kalmış bir yer olarak tarıma bağlı ekonomik faaliyetler göstermiştir. Ancak il olduktan sonra 2004 yılında 5084 sayılı yasa ile kalkınmada öncelikli yöre olarak teşviklerden faydalanmaya başlamasıyla birlikte ilimizin kaderi değişmiştir. Teşvik yasası; yerli yabancı birçok yatırımcıyı Osmaniye'ye çekmiş ve Osmaniye'nin tarımsal ağırlıklı sektörlerden sanayi sektörüne geçişinde çok büyük rol oynamıştır. Organize Sanayi Bölgesinde kurulduğu tarihten, teşviklerin çıktığı 2004 yılına kadar sadece 6 adet firma bulunuyordu. Teşvik paketinin açıklanmasıyla birlikte teşvik kapsamına alınan Organize Sanayi Bölgemiz, teşvikin sunduğu pek çok avantaja binaen yatırımcıların dikkatini çekmiştir. Ve teşvikle birlikte talep sayısında büyük oranda artış yaşanmıştır. Şu an itibariyle Organize sanayi bölgemizde 100 adet firma faaliyet göstermektedir.

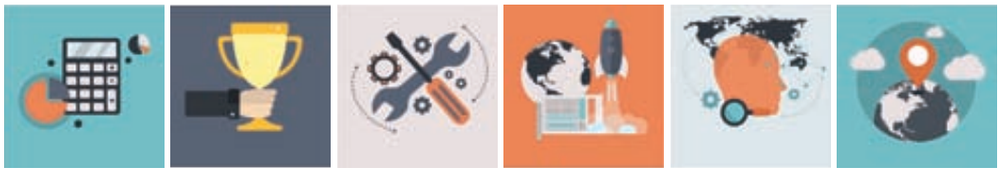

Şu anda ilimizde sektörler bakımından firmalarımız çeşitlilik arz etmekte olup; ağırlıklı sektörler demir-çelik sanayi, tekstil (özellikle iplik) ve gıda (özellikle çeşitli şekillerde işlenmiş yer fıstığı) sektörleridir.

Gerek Ortadoğu'ya gerek İran ve Türki Cumhuriyetlere karayolu ve yeni yapılacak olan hat geliştirme projeleri vasıtasıyla demir yolu ile taşıma koridorlarında önemli bir kavşak noktası olarak bilinmektedir. Osmaniye ilimizde ticaret/sanayi sektörlerine yönelik alternatif yatırım konuları hakkında okurlarımızı bilgilendirir misiniz?

İlimize sağlanan teşvikler yabancı yatırımcılar açısından da oldukça cazip olup; özellikle teşvikin sunulduğu sektörlerde örneğin hayvancılık yatırımları, gıda ürünleri , tekstil ürünleri, mobilya imalatı, demir-çelik dışındaki ana metal sanayi, metal döküm sanayi, metal eşya, motorlu kara taşıtı ve yan sanayi, kimyasal madde ve ürünlerin imalatı ile kağıt ve kağıt ürünleri imalatı gibi bir çok konuda ilimize sağlanan teşvikler yatırımcılar için öncelikli tercih edilecek yatırım konuları arasındadır.

Osmaniye'de yatırımı teşvik etmek amacıyla ne tür tanıtım ve işbirliği etkinlikleri gerçekleştirilmektedir?

Yatırımı teşvik konusunda Odamız öncülüğünde genellikle bilgilendirme toplantıları düzenlenmektedir. Gerek üyelerimize, gerek yeni girişimci adaylarına ilimize sağlanan teşvikler hakkında sürekli bilgilendirmeler yapılmaktadır. Teşvik unsurlarıyla ilgili konularda resmi kurumlarla da ortak bilgilendirme toplantıları düzenlenmektedir.

Osmaniye, coğrafi konumu, hızla gelişen sanayisi, tarımsal üretim kapasitesi, tarıma dönük endüstriyel üretim potansiyeli ile bir üretim merkezi haline gelmektedir. Bunların yanı sıra, Yatırımcı adaylarına bölgemizin yatırım avantajları hakkında neler söylemek istersiniz?

GAP ile Akdeniz'i birleştiren demiryolu ve otoyollar üzerinde bulunması, Akdeniz limanlarına yakınlığı, verimli toprak ve sulu tarım imkânı, yerfıstığı gibi belirli ürünlerde yüksek miktarda üretime ulaşması, tarım, hayvancılık ve ormancılık potansiyellerinin yanı sıra çeşitli sektörlerde sanayi yatırımları Osmaniye'nin yatırım avantajları arasında sayılmaktadır.

Bunların yanı sıra mevcut bir OSB bulunması, arazi fiyatları, iş gücü ve ilk yatırım maliyetlerinin düşük olması, yatırım için gerekli olan izin ve ruhsatların kısa sürede alınabiliyor olması gibi bir çok avantajı sağlayan bir ildir. Ayrıca yenilerde ilimize Gümrük Müdürlüğü'nün açılıyor olması da yatırımcılar açısından cazip bir durum oluşturmaktadır.

Kültür ve doğa turizm potansiyeli, flora zenginliği, eski bir tarihe sahip olan medeniyetlere beşiklik etmesi ve yöresel mutfak kültürüyle Türkiye'de önemli konuma sahip bir bölge olan Osmaniye'de turizm sektörüne yönelik ne gibi yatırımlar yapılmıştır?

İlimiz gerek doğası gerekse de kültürel yapısıyla turizm açısından katma değere sahip bir ildir. Kültür ve doğa turizmi potansiyeli, Jeotermal yönden zengin kaynakları, flora- fauna zenginliği ,turizme yönelik devlet destekleri ve teşvikler ilimize yapılacak turizm yatırımlarını cazip hale getirmektedir.İlimizde turizm yatırımı olarak ilk akla gelen yatırımlar Düziçi ilçemizde bulunan jeotermal tesislerin açılmış olmasıdır. Ayrıca yerli ve yabancı turistler için ilimizde konaklama alanında yatırımlar yapılmış olup ; İlimizde mevcut olan 4 yıldızlı bir otelin yanı sıra, 5 yıldızlı DEDEMAN otelinin yapımı tamamlanmış, açılışının yapılması beklenmektedir.

Osmaniye ilimizde yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik ne tür planlamalar yer almaktadır?

Devletimiz tarafından 6728 Sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile değişiklikler yapılarak yatırım ortamının canlandırılması amaçlanmış, bu doğrultuda çeşitli vergi muafiyetleri ve istisnaları getirilmiştir. Nitekim yatırımların

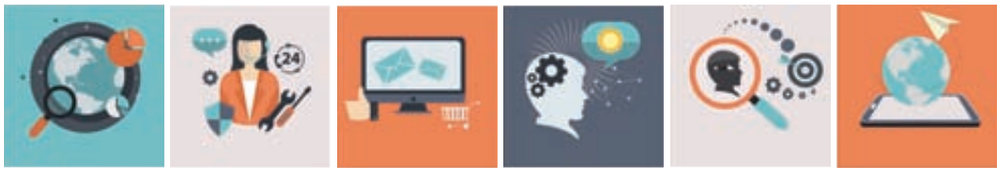

çoğalması adına teşvikler benimsenerek küçük-orta-büyük ölçekli firmaların faaliyetlerini daha işlevsel hale getirmek hedeflenmiştir. Yerli yatırımcıların döviz kazandırıcı işlemlerinin önü vergisel muafiyetler ile açılmış, çeşitli şartları taşıyan yatırımcılara pasaport kolaylıkları sağlanmıştır. Damga vergisi ve kurumlar vergisi gibi uygulamalarda iyileştirmeler yapılmıştır.

Yatırım ortamlarının iyileştirilmesi adına devletin sağlamış olduğu desteklerin yanısıra iş ve istihdam imkanlarının oluşturulması ve ihracat odaklı üretimin artırılmasını desteklemek üzere çeşitli platformlarda özellikle lobi toplantılarında gündeme getirilerek çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca yine yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar arasında sayılabilecek bir konu olarak ; Ticaret Sicilimizde şirket kurmak veya kurulu şirketlerinin bilgilerinde değişiklik yapmak isteyenler eskiden harç ödemeleri için vergi dairesine veya bankaya gitmek zorundaydılar.Ancak bu işlemler artık Odamız tarafından anında yapılmakta ve bu sayede bürokrasi azalmış ve zaman kaybı ortadan kalkmıştır. Yatırım yapmak isteyenler için küçük de olsa, bürokraside sağlanan bu tür kolaylıklar yatırım yapılmasını cazip hale getirmektedir.

Osmaniye ilimizde girişimcilik faaliyetlerinin artırılması amacıyla sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışmalar yürütülmekte midir?

İlimizde girişimcilik faaliyetleri kapsamında Odamıza bağlı TOBB Genç Girişimciler Kurulu ve Kadın Girişimciler Kurulu olmak üzere 2 adet kurulumuz mevcuttur. Bu kurullar girişimciliğin özendirilmesi ve desteklenmesi adına zaman zaman resmi kurumların KOSGEB, DOĞAKA vb. gibi desteklerinin de anlatıldığı bilgilendirme toplantıları düzenlemektedirler. Ayrıca Odamız 2015 yılından bu yana girişimciliği desteklemek için gerek kendi imkanlarıyla gerekse de İŞ-KUR işbirliği kapsamında uygulamalı girişimcilik kursları düzenlemektedir. Şu ana kadar 28 adet kurs açılmış olup,726 kişi KOSGEB destekli yeni bir işyeri açmak için belge sahibi olmuştur.

Osmaniye'deki yatırım yapılabilir sektörler ve faaliyet alanları hakkında potansiyel yatırımcılarımızı bilgilendirebilir misiniz?

İlimiz Kalkınmada Öncelikli Yöreler statüsünde bulunup, teşviklerden faydalanma açısından 5. bölgede yer almaktadır. Yatırımcılar için 5. bölgeye sunulan avantajlar oldukça fazladır. Yatırım tutarlarına göre belirlenen miktarlar için, hayvancılık yatırımları, gıda ürünleri, tekstil ürünleri, mobilya imalatı, demir çelik dışındaki ana metal sanayi, metal döküm sanayi, metal eşya, motorlu kara taşıtı ve yan sanayi, kimyasal madde ve ürünlerin imalatı ile kağıt ve kağıt ürünleri imalatı gibi bir çok konuda ilimize sağlanan teşvikler yatırımcılar için avantaj oluşturmaktadır.

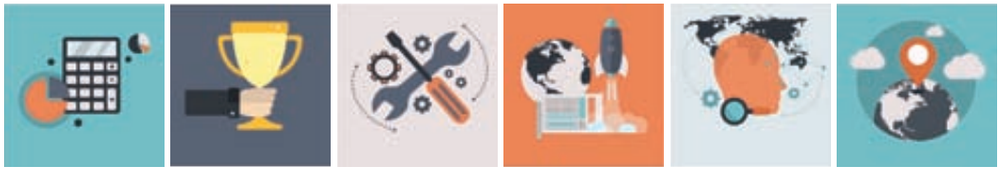

Erdinç KADIOĞLU
Osmaniye Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü

Osmaniye İlinde Yatırım Stratejileri Analizi

UZMAN GÖRÜŞÜ

Kalkınmayı bir ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel alanda ilerlemesi, kurumsal kapasitesinin güçlenmesi, insan kaynaklarının niteliğinin artması, çevreye duyarlılığının gelişmesi ve bireysel refahın yükselmesi olarak çok boyutlu ve kapsamlı bir kavram olarak ifade edebiliriz. Kalkınma ajanslarının buradaki temel işlevleri ise bölgesel rekabet edebilirliği arttırmak amacıyla bölgeye yatırım çekme, bölgede işbirliği ve iletişimi geliştirme, eşgüdümü sağlama, KOBİ'lere yatırım danışmanlığı ve finansal destek sağlama, yeni yatırım alanlarının belirlenmesi ve bölgenin kalkınma stratejilerinin oluşturulmasıdır. İdeal bir yatırım ortamı, mikro ölçekli işletmelerden çok uluslu şirketlere kadar tüm firmalar için üretken bir şekilde yatırım yapmak, istihdam yaratmak ve genişlemek için gereken fırsat ve teşvikleri sağlar. Bundan dolayı iktisadi büyüme ve yoksullukla mücadelede kritik bir öneme sahiptir. Öyle ki; Onuncu Kalkınma Planı'nda belirlenen 25 adet öncelikli dönüşüm programlarından biri de "İş ve Yatırım Ortamının Geliştirilmesi Programı"dır. İş ve Yatırım Ortamı bir ilin, bölgenin, ülkenin mevcut sosyo-ekonomik durumunun yanı sıra iş dünyasına sunduğu fırsatları da içeren ekosistem olarak o yerin gelişmesinin altyapısını oluşturmaktadır. Ulusal ve bölgesel planlar çerçevesinde Ajansların Yatırım Destek Ofisleri de bulundukları ilin yatırım ortamının analizi ile kısa ve orta vadeli yatırım ve tanıtım stratejisi hazırlama faaliyetlerini yürütmektedir. Bu bağlamda, bu yazıda, Osmaniye iline ait bilgiler ışığında, ilin iş ve yatırım ortamının mevcut durumu ve hedefleri sunulmaktadır.

Osmaniye ili Doğu Akdeniz Bölgesi'nde, Çukurova'nın doğusunda Ceyhan Nehri'nin doğu yakasındaki verimli topraklarda yer almaktadır. Doğuda Gaziantep, güneyde Hatay, batıda Adana, kuzeyde ise Kahramanmaraş illeriyle komşudur. Osmaniye ili bulunduğu coğrafi konumu ve Mersin-Adana-Gaziantep ve İskenderun otoyollarının Osmaniye ili sınırları içerisinden geçmesiyle doğusundaki koridorda yer alan illeri batıyla birleştiren köprü görevi görmektedir.

2016 Yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre, Türkiye nüfusu 79.814.871'tir. 1996 yılında il statüsüne kavuşan Osmaniye ise 522.175 nüfus rakamı ile ülke genelinde 41. sırada yer almaktadır.

Osmaniye, coğrafi konumu ve doğal yapısıyla tarımsal üretime, hayvancılığa ve ormancılığa elverişli iken son yıllarda gerek çevresindeki illerde genişleyen sanayinin etkisi gerekse teşvik tedbirlerinin yaygınlaşması ile ilde birçok sanayi sektöründe ekonomik hareketlilik gözlemlenmektedir.

Osmaniye Ekonomisinde Öne Çıkan Sektörler

Çevresindeki illerde (Adana, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş) genişleyen sanayinin etkisi ve Osmaniye ilinin kalkınmada öncelikli iller arasına girmesiyle birlikte verilen teşviklerle ilde çeşitli sektörlere yönelik önemli yatırımlar gerçekleştirilmiştir. Demir-çelik sektörü, bu yatırımlardan önemli bir pay alarak

Osmaniye ilinde önemli bir sektör haline gelmiştir. Tarım ve gıda sektörlerinde ise bazı ürünlerde Türkiye'deki üretimin en yüksek seviyelerine ulaşılmıştır. Kırmızı turp üretiminde Türkiye'de ilk sırada yer alan Osmaniye ili 10 farklı tarımsal ürünün üretiminde ise Türkiye'de ilk 5 sırada yer almaktadır. Osmaniye'de en önemli tarım ürünleri yerfıstığı, turp, zeytin, mısır, ayçiçeği, soya ve tahıllardır.

Tarıma dayalı sektörlerden yer fıstığının işlenmesi ve ürün farklılaştırması yolu ile yer fıstığından katma değeri yüksek ürünler elde edilmesinin yanı sıra sofralık zeytin ve zeytinyağı sektörleri de gelişme eğilimindedir.

Genel olarak Osmaniye ekonomisine yön veren sektörler; tarıma dayalı gıda sanayi, demir çelik sanayi, kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastik sektörleridir. Sosyoekonomik gelişmişlik seviyesi yüksek illerin arasında kalan Osmaniye ili bu kapsamda örnek model illerin varlığı ile hızla gelişmekte ve değişim sürecinde önemli atılımlar gerçekleşmektedir. Bu iller arasında geçiş güzergâhında bulunan Osmaniye'nin, ulaşım modları açısından, fiziki altyapısı da hızla gelişmektedir.

2000'li yıllardan önce ekonomisi neredeyse tamamen tarım sektörüne dayalı olan Osmaniye ili, önce 5084 sayılı teşvik yasası ve ardından Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı ile birlikte önemli bir dönüşüm gerçekleştirmiştir. 5084 sayılı teşvik yasasının yürürlüğe girdiği 2004 yılından günümüze kadar geçen 12 yıl gibi kısa bir süre içerisinde Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi, 699 hektar alanda yerleşik 106 tesiste yaklaşık 10.000 kişinin çalıştığı, sadece il için değil Türkiye için de önemli bir üretim merkezi haline gelmiştir. Benzer şekilde Kadirli Organize Sanayi Bölgesinde de önemli yatırımlar gerçekleştirilmiş olup, bu bölge, 180 hektar alanda yerleşik 31 tesiste yaklaşık 1.100 kişinin çalıştığı bir sanayi alanı haline gelmiştir. Bunun yanı sıra Osmaniye il sınırları içerisinde 5 adet küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. Sanayi siteleri faaliyette bulunmakta olup, 1.033 işyerinde toplam 2.264 kişi çalışmaktadır. Ayrıca Osmaniye Mobilya ve Ağaç İmalatçıları K.S.S., Kadirli Marangoz ve Mobilyacılar K.S.S. ile Toprakkale K.S.S. yapımı devam etmekte olan sanayi siteleridir.

Organize Sanayi Bölgelerimizde yaşanan gelişmelerle birlikte tarım sektörünün önemini kaybetmediği ilimizde tarımsal ürünlerin işlenmesine yönelik sanayi kolları da hızla gelişmektedir. Ülkemizdeki yerfıstığı üretiminin yaklaşık %40'ını karşılayan Osmaniye'de, yine ülkemizde üretilen yer fıstığının %90'ının işlendiği ve pazara sunulduğu çok sayıda işletme bulunmaktadır. Yakın zamana kadar sadece kuruyemiş olarak tüketilen yerfıstığı bugün draje, krokan, ezme ve yerfıstığı yağı gibi birçok ürün çeşidi ile tüketilir hale gelmiştir. Aynı şekilde ilimizde hızla büyüyen zeytincilik sektörü ile birlikte sofralık zeytin üretimi ve zeytinyağı üretimine yönelik çok sayıda tesis faaliyete başlamıştır. Özellikle sofralık zeytin üretim rakamlarında, son yıllardaki yükselişle, Türkiye'deki ilk 5 il arasına girilmiştir. Son on yılda 5 kattan fazla artan ağaç sayısı ve yirmiye yakın zeytin ve zeytinyağı işletmesiyle Osmaniye bu alanda Doğu Akdeniz Bölgesinde önemli bir merkez olma yolunda ilerlemektedir.

Osmaniye ili gerek güneşlenme sürelerinin uzunluğu gerekse rüzgar enerjisi potansiyellerinin varlığı ile yenilenebilir enerji kaynakları açısından da oldukça avantajlı bir konuma sahiptir. Osmaniye'de bulunan rüzgâr enerjisi santralleri 2009'dan günümüze aktif olarak çalıştırılmaktadır. 2020 yılına kadar dünya elektrik tüketiminin yüzde 12'sinin rüzgar enerjisinden karşılanmasının öngörüldüğü düşünülürse, bu alanın ülkemiz ve ilimiz adına göz ardı edilemez olduğu açıktır. Rüzgar enerjisine yapılan yatırımlarla, Türkiye 5.227,80 MW kurulu güce ulaşmıştır. Bu dönemde Osmaniye'nin rüzgar enerjisi kurulu gücü 265MW'a ulaşmış, ülkemizin üretiminin %5'ini karşılamaya hazır hale gelmiştir. Yenilenebilir enerji alanındaki gelişmelerle ve dünya enerji sektöründeki dönüşümle doğru orantılı olarak, ilde, güneş enerjisi ve jeotermal enerji alanındaki yatırımlarla ilgili çalışmalar da devam etmektedir.

Osmaniye'de Dış Ticaret

Ticaret, ülke ekonomilerinin hacmini belirleyen önemli etkenlerden bir tanesidir. Bu kapsamda, dış ticaret hacmini artırırken, dış ticaret açığını azaltmak ve hedeflenen büyüme rakamlarına ulaşmak, bütün ülke ekonomilerinin öncelikli hedefidir. Ticaret bu nedenle kalkınma planlarında yer alan başlıklardan birisini oluşturmaktadır.

2016 Yılı dış ticaret verilerine göre Osmaniye ili 142,4 milyon ABD Dolarlık ihracat ve 614,3 milyon ABD Dolarlık ithalat ile Türkiye ihracatının %1'ini, ithalatının ise %0,3'ünü gerçekleştirmektedir. İlin 2016 yılı ihracatı bir önceki yıla göre %2,68 artarken ithalatı %18,33 azalmıştır. Bu değişimler ilin dış ticaret açığının kapanma eğiliminde seyrettiğini göstermektedir.

Osmaniye 2015 yılında Türkiye ihracat rakamlarına göre en çok ihracat gerçekleştirilen 46. il iken 2016 yılında 47. sırada yer almıştır. İthalat rakamları incelendiğinde ise 2015 yılında Osmaniye ili 19. sırada yer alırken 2016 yılında 20. sıraya yerleşmiştir.

Osmaniye'de İşgücü ve İstihdam

Genel bir yaklaşım ile istihdam edilenler ve işsizlerin toplamı olarak ifade edilen işgücü, üretimin en önemli aracıdır. Gelişmiş ya da az gelişmiş tüm ekonomilerde üzerinde hassasiyetle durulan potansiyel bir sorun alanı olan istihdam, ülkeler açısından ekonomik yapı üzerinde olduğu kadar sosyal yapı üzerinde de önemli etkilere sahiptir.

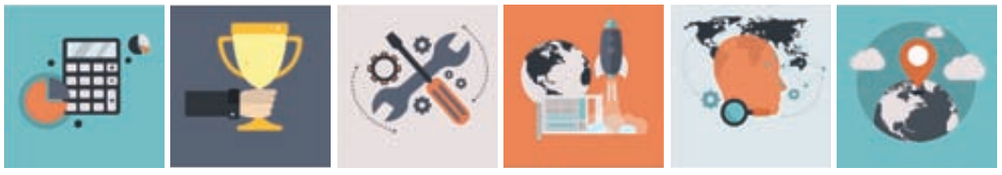

Tablo 5. Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı

	Türkiye	Osmaniye
Emekli Sandığı (4/c)	3.032.971	18.669
Bağ-Kur (4/b)	2.938.034	17.179
SSK (4/a)	14.802.222	55.619
Toplam	**20.773.227**	**91.467**

Kaynak: SGK, 2016

Osmaniye ilinde Sosyal Güvenlik kapsamında aktif olarak çalışan toplam 91.467 kişi bulunmaktadır. Bunların ise %20,4'ü emekli sandığına dâhil olup memurları ifade ederken %18,8'i BAĞ-KUR'a dahil olup işyeri sahipleri ile tarımsal faaliyetlerde bulunanları ifade etmekte ve %60,8'i de SSK sistemine dahil olup kamu veya özel sektörde çalışan işçileri ifade etmektedir. Osmaniye ilinde sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların toplam il nüfusuna oranı %17,83 iken, emeklilerin toplam il nüfusuna oranı %10,32'dir.

Tablo 6. İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları

Sektörler	Türkiye		Osmaniye	
	2014	2015	2014	2015
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1.225.454	1.241.766	7.801	7.857
Ulaştırma ve depolama	541.350	539.416	2.921	2.924
İmalat	427.584	434.285	1.911	1.924
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	307.698	313.542	1.542	1.566
Diğer hizmet faaliyetleri	222.636	228.881	1.258	1.306
İnşaat	266.080	263.081	840	779
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	201.293	211.171	642	685
Eğitim	30.187	33.208	190	198
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	54.461	59.333	168	188
Bilgi ve iletişim	42.592	43.942	158	157
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	44.050	44.229	154	148
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	30.066	31.877	141	138
Gayrimenkul faaliyetleri	54.324	59.655	141	169
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	35.293	35.661	139	156
Finans ve sigorta faaliyetleri	24.118	23.792	67	73
Madencilik ve taşocakçılığı	7.740	7.115	49	48
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4.550	4.907	18	21
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5.955	8.971	15	46
Toplam	**3.525.431**	**3.584.832**	**18.155**	**18.383**

Kaynak: TÜİK, 2016

2016 yılı TÜİK İş Kayıtları İstatistiklerine göre Osmaniye ilinde toplam 18.383 adet iş girişiminde bulunulmuştur. Bu girişimlerin %43'ünü toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe 7.857 adet iş girişimi yapılmıştır. Osmaniye ilinde yoğun faaliyet gösteren taşımacılık sektörünün de yer aldığı ulaştırma ve depolama faaliyetleri kapsamında 2.924 adet girişim gerçekleşmiştir. İlde en önemli ticari kaynaklardan birisi olan imalat sanayi sektöründe 1.924 adet girişimde bulunulmuştur.

Osmaniye'de Yüksek Öğrenim

Osmaniye ili için önemli olan nitelikli beşeri sermayenin yetiştirilmesinde gelecekte büyük pay sahibi olması beklenen Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi 2007 yılında kurulmuştur. 6 fakülte, 2 enstitü, 3 yüksekokul ve 5 meslek yüksekokulunun yer aldığı üniversitede öğrenim gören 13.000'in üzerinde öğrenci öğrenim görmektedir.

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren fakülteler; Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Kadirli Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi ile Mühendislik Fakültesi'dir. OKÜ bünyesindeki enstitüler ise Fen Bilimleri Enstitüsü ile Sosyal Bilimler Enstitüsü'dür.

Fakülte ve Enstitülerin haricinde Osmaniye'de 8 adet yüksekokulda öğrenim devam etmekte olup, bu yüksekokullar; Sağlık Yüksekokulu, Yabancı Diller Yüksekokulu, Kadirli Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu ile Osmaniye, Kadirli, Düziçi, Bahçe, Erzin Meslek Yüksekokulları'dır.

Bu bölümlerin yanı sıra Rektörlüğe bağlı olarak Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Enformatik Bölümü, Güzel Sanatlar Bölümü, Türk Dili Bölümü ve Yabancı Diller Bölümü faaliyetlerini sürdürmektedir.

Osmaniye'nin Ekonomisinin Gelişme Alanları

Osmaniye ilinin üretim ve ihracat rakamlarının yansıttığı gelişimle orantılı olarak demir çelik sektörü içerisinde bulunduğumuz dönemde hareketliliğin en yoğun olduğu sektör olarak öne çıkmaktadır. Sektördeki katma değerli ürün üretimine yönelik olarak yapılan yeni yatırımlar ve bu yatırımların tetikleyeceği yan sektörlerin yatırımları da Osmaniye sanayisinin yakın geleceğine yön verecektir. Çelik sektöründe yassı çelik üretiminin gelişmesini ve çeşitlenmesini sağlamakta olan mevcut yatırımların yeni faaliyet alanlarının ve yeni yatırımların yassı çeliğin kullanılabileceği daha büyük sanayi kollarının ile gelmesinin önünü açması beklenmektedir. Bunun yanı sıra, içerisinde bulunduğumuz şu günlerde yatırım aşamasında olan Cüruf Ayrıştırma ve Geri Dönüşüm Tesisi de bölgedeki çelik üretiminin atıklarının yeniden ekonomiye kazandırılması açısından önemli bir proje olarak Osmaniye'nin ve çelik sektörünün gündeminde yer almaktadır.

Bunun yanı sıra ilin gelecek vizyonunda önemli yer tutan lojistik alanında; yakın çevrede bulunan İskenderun ve Mersin Limanlarına ek olarak Erzin körfezinde yapım hazırlık çalışmaları süren Tosyalı Limanı Osmaniye deniz ticaretinde önemli rol oynayacaktır.

Haritada görüldüğü üzere kara, deniz ve demiryolu ağları üzerinde kavşak noktasında yer alan Osmaniye ilinde, çevre limanların ve ticaret merkezlerinin yoğunluğuna istinaden planlanan Lojistik Depolama ve Aktarma Merkezi Projesi ilin en önemli projelerindendir.

Bu doğrultuda başlatılan girişimlerin ilki 20 Ocak 2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan kararla meyvesini vermiş; Doğu Akdeniz Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü'ne bağlı olarak Osmaniye Gümrük Müdürlüğü kurulmuştur. Yapımına başlanan gümrük müdürlüğü ile eş zamanlı olarak yürütülmesi planlanan depolama merkezlerine dair çalışmalar da ilgili kurumlar nezdinde yürütülmektedir. Bu çalışmalarla altyapısı oluşturulan Lojistik Merkez Projesinin de hayata geçmesi ile Osmaniye'nin bölgede sanayi ve lojistik alanında büyük bir üs olması öngörülmektedir.

Bu sektörlerin yanı sıra tarım sektöründe, özellikle zeytin tarımı ve sanayisi, son dönemlerde hızla büyüyen sektörler olarak dikkat çekmektedir. Osmaniye'de, 2008 yılında yaklaşık 1,8 milyon adet zeytin ağacı bulunmakta iken son yıllardaki artışla zeytin ağaç sayısı yaklaşık 3,9 milyona yükselmiştir. Osmaniye, 56 bin ton ile Türkiye zeytin üretiminin %3,23'ünü karşılamaktadır. İlde 2008 yılından bugüne zeytinyağı üretimi yaklaşık 3 katına çıkmıştır. Sofralık zeytin üretimi ise 4 kattan fazla artarak Osmaniye'yi ülke genelinde 5. sıraya taşımıştır. Bu alandaki gelişmelere katkı sağlamak adına Osmaniye Valiliği koordinasyonunda

yürütülen çalışmalar kapsamında, yatırıma yönelik yeni araziler oluşturulması durumunda, Zeytincilik İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulması ilin gelecek planlarının içerisinde yer almaktadır.

Osmaniye'deki Organize Sanayi Bölgeleri tam doluluk oranını yakalamış durumdadır. Fakat ilin coğrafi konumu, yararlanılabilecek teşvik unsurları, çelik sektörü başta olmak üzere katma değerli ürünler üretmeye imkân verecek ana sektörlerin varlığı bölgeye yatırım talebini artırmaktadır. Dolayısıyla yeni yatırım alanları oluşturulması ilin en önde gelen gündemidir. Bu bağlamda yapılan çalışmaların neticelendirilmesiyle beraber ilde mevcut OSB'lere yakın büyüklükte yeni alanların oluşturulması ve bu alanların da doluluk oranlarını yakalaması beklenmektedir.

Türkiye'de sanayinin ve bölgelerimizin gereksinimleri doğrultusunda teşvik politikalarına yön verilmektedir. Kalkınma Bakanlığı tarafından ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyine ilişkin 61 değişken kullanılmak suretiyle yenilenen "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması" sonucu oluşturulan ve Ekonomi Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan il bazlı bölgesel teşvik sistemine göre Osmaniye'nin bulunduğu 5. Bölgede yatırımcılara KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyetinin yanı sıra, bölge özelindeki konulara yatırım yapılması halinde, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, faiz desteği, yatırım yeri tahsisi gibi destekler sağlanmaktadır. Bu anlamda Osmaniye ili, çevresindeki gelişmiş iller arasında, yatırım açısından dezavantajlı grupta yer alarak, yatırımcılara, 6 bölgeli teşvik sisteminde 5. Bölge avantajlarından faydalanabilme imkanı sunmaktadır. Bunun da ötesinde yatırımcılar, yatırımın organize sanayi bölgesinde gerçekleştirilmesi halinde, vergi indirimi ve sigorta primi işveren hissesi desteği açısından bir alt bölge olan 6. Bölge için sağlanan oran ve sürelerde bu desteklerden yararlanabilirler.

Ekonomi Bakanlığı teşviklerinin yanı sıra ilimizde faaliyet gösteren Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı, KOSGEB, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü gibi kuruluşların yeni girişimcilere ve yatırımcılara yönelik hibe destekleri bu alandaki finansman olanaklarını artırmaktadır. Bunun yanı sıra potansiyel yatırımcılar, teknolojik girişimler ile ar-ge faaliyetlerine yönelik destekler konusunda olanaklar sunan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın istisnai bir destek mekanizması olan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri desteklerinden de yakın zamana kadar faydalanabileceklerdir. Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi adına başvurusu yapılan Osmaniye İli Teknoloji Geliştirme Bölgesi Projesi başvuru mercii tarafından olumlu değerlendirilmiş olup kararın onaylanarak Resmi Gazete 'de yayımlanması beklenmektedir. Kurulması planlanan Teknoloji Geliştirme Bölgesi içerisinde ar-ge çalışmaları ile teknoloji yoğun faaliyetler yürütecek olan firmalara ve girişimcilere ofisler ile ortak kullanım alanları tahsis edilecektir. İlimizin ve bölgemizin öne çıkan ve potansiyel barındıran sektörlerinden firmalar çalışmalarını, projenin paydaşları olan bölge üniversitelerinden akademisyenlerin danışmanlığında yürütebilecek olup, süreçlerde bölgeye sağlanan Ar-Ge desteklerinden faydalanabilecektir.

İllin sanayisi içerisinde nitelikli çalışmaları koordine edecek merkezler ile büyük sanayiyi besleyecek yeni girişimler için kuluçka alanları oluşturulması da Osmaniye'nin gündeminde yer alan konulardır. Yine Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi içerisinde, Katılım Öncesi Avrupa Birliği Mali Yardım Aracı tarafından desteklenmekte olan bir İş Geliştirme Merkezi(İŞGEM) inşaatı devam etmektedir. 2017 sonu itibarıyla faaliyete geçmesi planlanan bu merkezde 10.258 m² kapalı alanda metal, gıda, tekstil, mobilya ve diğer sektörlerde faaliyet gösterecek 38 adet işlik inşa edilecek olup bu işlikler, avantajlı koşullarla, girişimcilere tahsis edilecektir. Girişimcilere çalışmalarında güç verecek; iş fikri, pazar araştırması, iş geliştirme, finansal sürdürülebilirlik ve benzeri alanlarda destek sağlayacak teknik destek ekibi ise çalışmalarına şimdiden başlamıştır. Bölgemizin kuluçka merkezi olması beklenen Osmaniye İŞGEM'de, ilk etapta, 400'den fazla kişinin istihdam edilmesini ve bölgedeki işsizlik sorununun çözümüne de bu anlamda da ayrıca katkıda bulunulması beklenilmektedir.

İl düzeyinde bulunan bu imkânların ve çalışmaların dışında, yapısal anlamda, Türkiye'nin tüm bölgelerinde Dünya Bankası ve Kalkınma Bakanlığı işbirliği ile yürütülen Bölgesel Yatırım Ortamı Değerlendirmesi Projesi'nde ise ulusal ve bölgesel düzeyde yatırım ortamının analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve sonraki süreçte anılan çalışmaların sürdürülebilmesini sağlamak üzere kurumsal ve beşeri kapasitenin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Projenin sonunda 26 adet Düzey 2 bölgesi için ve ayrıca tüm ülke için yatırım ortamı değerlendirmesi raporu ile Türkiye'de merkezi ve yerel düzeyde yatırım destek ve tanıtım hizmetlerinin değerlendirilmesine ve geliştirilmesine yönelik politika önerilerini içeren bir rapor yayınlanacaktır. Söz konusu alanda Osmaniye Yatırım Destek Ofisi tarafından da ilin yatırım ve tanıtım alanında içerisinde bulunduğumuz yılda yürüteceği çalışmalar ile 2023 hedefleri strateji belgesi haline getirilmiş olup, bu hedeflere yönelik çalışmalar bölge illerimizin her birinde olacağı gibi ilimizde de kurulacak olan İl Yatırım Komitesi'nde takip edilerek değerlendirilecektir.

2017 yılının ve önümüzdeki yılların ilimizin, bölgemizin ve ülkemizin yatırım ortamının iyileştirilmesine, yatırımların, istihdamın, katma değerli ürün üretiminin artırılmasına yönelik faaliyetler açısından olumlu geçmesini temenni ederim.

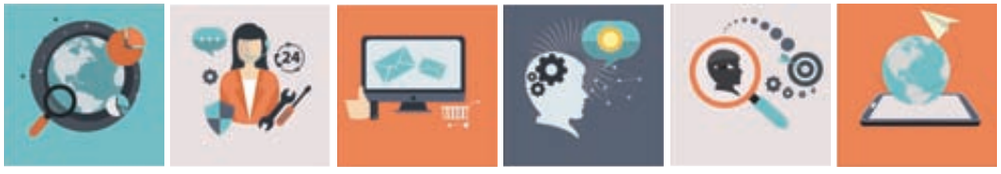

Cenk ÖZBAYKAL
Hatay Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri ve Girişimcilerin Desteklenme Süreci

ANALİZ

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı olarak kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve hali hazırda faaliyet gösteren firmalara destek olmakla beraber iş kurup bölgemiz ekonomisine, istihdama katkı sağlayan girişimleri de desteklemek istiyoruz. Bu yüzden Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye il ve ilçelerinde 2010 yılından beri düzenli olarak KOSGEB uygulamalı girişimcilik eğitimleri vermekteyiz.

Yıllardır Ajansımız Yatırım Destek Ofislerinde bölgemize yatırım yapmak isteyenlerin yanı sıra ufak çaplı birikimleri olup bir iş kurmak suretiyle iş hayatına atılmak isteyenlere de hem KOSGEB'in Girişimcilik Desteği ile ilgili bilgilendiriyor hem de bu destek yararlanmaları için zorunlu olan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerini düzenliyoruz. Bugüne kadar bölge illerimiz merkez ve ilçelerinde 2.248 kişi söz konusu eğitimleri başarıyla tamamlayıp sertifika aldılar.

İL	İLÇE	AÇILAN GRUP SAYISI	KATILIMCI			SERTİFİKA ALMAYA HAK KAZANANLAR		
			Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Hatay	Antakya	21	305	270	575	302	266	568
	Arsuz	1	23	6	29	23	6	29
	Defne	1	13	15	28	13	15	28
	Dörtyol	1	21	8	29	21	8	29
	İskenderun	6	87	68	155	85	68	153
	Kırıkhan	1	14	16	30	14	14	28
	Payas	1	19	10	29	19	10	29
	Reyhanlı	1	7	21	28	7	21	28
	Toplam	**33**	**489**	**414**	**903**	**484**	**408**	**892**
Kahramanmaraş	Merkez	13	186	194	380	180	176	356
	Afşin	1	14	16	30	10	13	23
	Andırın	3	36	54	90	33	50	83
	Çağlayancerit	2	29	31	60	27	30	57
	Ekinözü	1	8	22	30	8	18	26
	Elbistan	11	150	175	325	148	162	310
	Göksun	1	11	19	30	11	19	30
	Nurhak	2	25	35	60	24	34	58
	Toplam:	**34**	**459**	**546**	**1.005**	**441**	**502**	**943**
Osmaniye	Merkez	14	178	199	377	172	194	366
	Kadirli	1	14	9	23	14	9	23
	Düziçi	1	5	19	24	5	19	24
	Toplam:	**16**	**197**	**227**	**424**	**191**	**222**	**413**
	Genel Toplam:	**83**	**1.145**	**1.187**	**2.332**	**1.116**	**1.132**	**2.248**

Eğitim katılımcılarını belirlerken kadınlara pozitif ayrımcılık yapılmasına rağmen erkeklerin eğitimlere başvuru ve katılım sayılarının daha fazla olduğu görülmektedir. Faaliyet gösterdiğimiz üç ilde sadece Hatay ilinde sertifika alan kadın sayısı, erkek sayısına nazaran daha fazladır. Bunu sebebi kadınların başvurularının erkeklerden fazla olması ve Hatay'da karma eğitim gruplarının yanı sıra sadece kadınlara özel gruplarının açılmış olmasıdır.

2010-2016 Yılları DOĞAKA Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri Sertifikası Alanların Cinsiyetlerine Göre Sayıları

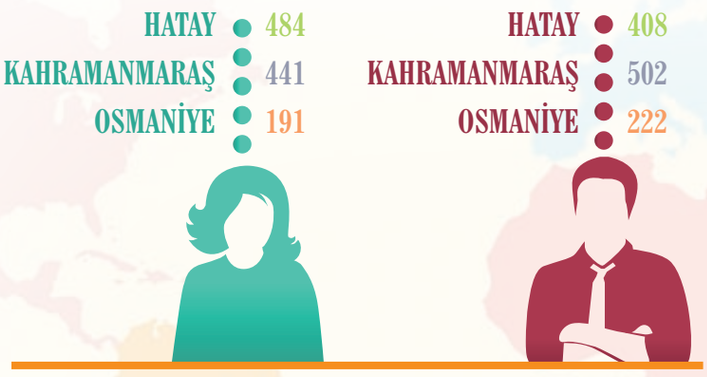

DOĞAKA Eğitimlerinde sertifika alanların eğitim durumlarına bakıldığı zaman orta öğretim (lise) ve üniversite mezunlarının kendi işlerini kurmaya daha fazla ilgi duydukları görülmektedir.

2010-2016 Yılları DOĞAKA Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri Sertifikası Alanların Eğitim Durumları

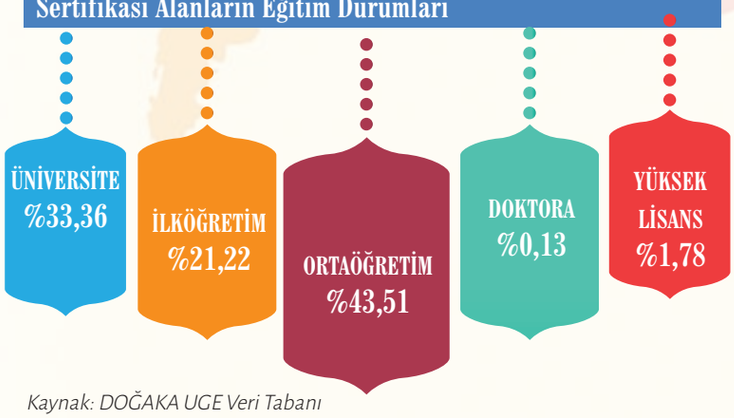

Kaynak: DOĞAKA UGE Veri Tabanı

Uygulamalı gelen ilgilenenleri bilgilendirdiğimiz halde Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerine olan yoğun ilginin artarak devam etmesi ve konuyla ilgili kamuoyunda bilgi eksikliği veya bilgi kirliliği nedeniyle, eğitimlere katılmak için yapılması gerekenler, eğitim içeriği ve eğitim sonrası iş kurmak isteyenlerin, KOSGEB Girişimcilik Desteği'nden yararlanmak için sırasıyla yapmaları gerekenlerle ilgili bilgi vermek istiyorum.

Destek Hakkında Bilgi Edinilmesi

KOSGEB Girişimcilik Desteği 50.000 TL geri ödemesiz, 100.000 TL geri ödemeli bir destekten yararlanma imkânı sunmakta olup söz konusu limitler dahilinde hangi alanlarda destek verildiği aşağıda yer alan tabloda gösterilmektedir.

KOSGEB Girişimcilik Desteği

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (3., 4., 5. ve 6. Bölge-Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)
İşletme Kuruluş Desteği	Geri Ödemesiz	2.000	-
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği		18.000	%70 (Kadın Girişimci, Gazi, Birinci derecede şehit yakını veya Engelli Girişimciye %90 uygulanır.)
İşletme Giderleri Desteği		30.000	
Geri Ödemesiz Destekler Toplamı		50.000	
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	100.000	

Girişimcilik Desteği kapsamında; işletme kuruluşu, kuruluş dönemi makine, teçhizat, ofis donanım ve yazılım desteği ve işletme giderleri için yukarıda yer alan tabloda belirtilen limitler dahilinde toplam 50 Bin TL'ye kadar geri ödemesiz destekten yararlanılabilmektedir.

- İşletme kuruluş giderleri için geri ödemesiz olarak 2.000 (iki bin) TL destek sağlanır.
- Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği kapsamında, işletmenin kuruluş tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde satın alınan/alınacak makine, teçhizat, yazılım ve ofis donanımları için geri ödemesiz olarak üst limiti 18.000 (on sekiz bin) TL destek sağlanır.
- İşletme Giderleri Desteği kapsamında, işletme kurluş tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde gerçekleşen işyeri kirası ve personel net ücretlerine yönelik olarak, aylık azami 5.000 (beş bin) TL ve toplamda geri ödemesiz olarak 30.000 (otuz bin) TL destek sağlanır.
- Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Yazılım ve Ofis Donanım Desteği ile İşletme Giderleri Desteği üst limitleri; bu destek unsurları için belirlenen üst limitlerin toplamını aşmamak üzere ihtiyaç duyulması halinde Kurul Kararı ile %50 (elli)'ye kadar arttırılabilir. Bu durumda Kuruluş Dönemi Makine,

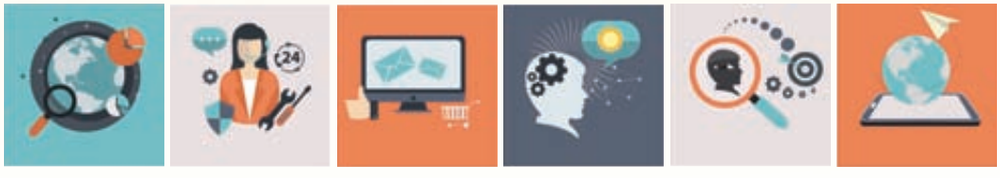

Teçhizat, Yazılım ve Ofis Donanım Desteğinin üst limiti 27.000 (yirmi yedi bin) TL, İşletme Giderleri Desteği üst limiti 45.000 (kırk beş bin) TL ve her iki desteğin üst limitleri toplamı ise 48.000 (kırk sekiz bin) TL'yi geçemez.

- Sabit Yatırım Desteği kapsamında, işletme kuruluş tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde satın alınacak makine, teçhizat ve yazılım için teminat karşılığı geri ödemeli olarak 100.000 (yüz bin) TL destek sağlanır. 24 ayı ödemesiz olmak üzere üçer aylık dönemler halinde 8 eşit taksitte geri ödeme yapılır.

Destek Şartlarının ve Yapılması İstenilen İşin Desteğe Uygunluğunun Araştırılması

Her şeyden önce kurmayı planladığınız işin KOSGEB'in tarafından desteklenip desteklenmediğinin araştırılması gerekiyor.

Zira alkollü içecek ve tütün ürünlerinin toptan ticaretini yapan işletmeler, barlar, tavernalar, kokteyl salonları, diskotekler, birahaneler, kahve salonları, hukuk, muhasebe, defter tutma ve denetim ile vergi müşavirliği ve veterinerlik hizmetleri, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektör başlığında yer alan gösteri sanatları, bunları destekleyici faaliyetler, sanatsal yaratıcılık, sanat tesislerinin işletilmesi, kumar ve müşterek bahis, spor tesislerinin işletilmesi, spor kulüplerinin faaliyetleri, form tutma salonları ile vücut geliştirme salonları, diğer spor faaliyetleri, eğlence parkları ve lunaparklar ve diğer eğlence ve dinlence faaliyetlerindeki işletmeler gibi bazı istisnai konularda faaliyet göstermek amacıyla kurulan işletmeler KOSGEB desteklerinden yararlanamamaktadır. Bu bakımdan, kurmayı planladığınız işin sektörünün desteklenip desteklenmediğini KOSGEB web sitesinde yer alan desteklenen sektörler listesinden (http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/179/desteklenen-sektorler-nelerdir) öğrenebilirsiniz.

Bu destekten Uygulamalı Girişimcilik Eğitimini tamamlayan ya da İŞGEM'de yer alacak Girişimciler yararlanabilir. Girişimcinin başvuru tarihi itibariyle son 1 (bir) yıl içerisinde aynı faaliyet konusunda (Güncel NACE-Ekonomik Faaliyet Sınıflamasında yer alan 4'lü koda göre) şahıs işletmesinin bulunmaması gerekmektedir. Ayrıca Girişimcinin tüzel kişi statüsünde kurulmuş herhangi bir işletmede %50'den fazla ortaklığının olmaması gerekmektedir.

Girişimcinin kuracağı işletme, Türk Ticaret Kanunu'nda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olmalıdır. (Girişimcinin destek sürecinde; başka bir işletme/kurum/kuruluşta SGK hükümlerine tabi olarak çalışmaması gerekmektedir. Ancak İnkübatör'lerde yer alacak öğretim elemanları için bu şart aranmaz.)

Önemli bir hususu hatırlatmakta yarar görüyorum. İşi kurmadan önce Girişimcilik Desteği almak için KOSGEB'e başvurmak gerekiyor. Desteğe başvurmadan önce şirket kurulursa girişimcilik desteğinden yararlanmak mümkün değildir.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerine Katılım

KOSGEB Girişimcilik Desteğinden faydalanmak için 32 saatlik (uygulamaya göre genellikle 4 ya da 5 gün sürüyor) Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerine katılıp sertifika alınması gerekiyor. Eğitimler Hatay zaman zaman KOSGEB, Kalkınma Ajansları, Belediyeler, Ticaret ve Sanayi Odaları, STKlar tarafından ücretsiz olarak düzenlenmektedir. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinde katılımcıların aşağıdaki konularda bilgi sahibi olmaları hedeflenmektedir.

- Girişimcilik özelliklerinin sınanması, iş fikri geliştirme ve yaratıcılık egzersizleri
- İş Planı kavramı ve öğeleri (Pazar araştırma, pazarlama planı, üretim planı, yönetim planı, finansal plan)
- İş Planı öğelerinin pekiştirilmesine yönelik atölye çalışmaları
- İş planının yazılması ve sunumunda dikkat edilecek hususlar

Örgün üniversite eğitiminiz sırasında 56 saat ve üzerinde girişimcilik dersi alanlar söz konusu dersi kabul ettirmek suretiyle sertifika alabiliyorlar.

KOSGEB eğitimlerinin ne zaman ve hangi tarihlerde yapılacağına ilişkin bilgileri www.kosgeb.gov.tr adresinin duyurular ve sonrasında uygulamalı girişimcilik duyuruları sekmesinden görüntüleyebilirsiniz. Ancak her zaman tüm eğitimlerle ilgili güncel bilgiler olmadığı için yukarıda bahsetmiş olduğum kurumlara eğitim düzenleneceği zaman bilgilendirilmek üzere müracaat etmekte fayda var.

İş Planının Hazırlanması

Uygulamalı girişimcilik eğitiminizi tamamladıktan ve girişimcilik sertifikanızı aldıktan sonra ikinci adıma geçebilirsiniz. İş planı hazırlanması için danışmanlara ücret ödemeye gerek olmadığını söyleyebilirim. İş planları, uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin özeti mahiyetindedir. Eğitim dikkatle takip eden birisi rahatlıkla iş planını hazırlayabilir. Eğitmenden de destek alma şansı olduğundan planın eğitim esnasında hazırlanmasını tavsiye ediyorum.

Destek Başvurusu

İş planınızı hazırladıktan sonra destek başvurunuzu, iş planı ve gerekli diğer belgelerle birlikte illerdeki KOSGEB Müdürlüklerine yapılır.

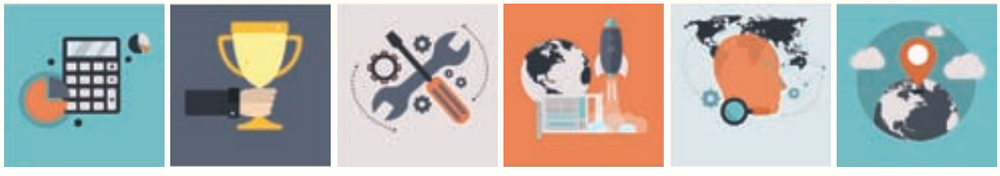

Destek başvurunuz, ilgili KOSGEB Müdürlüğü tarafından bilgi, belge ve şekil yönünden ön değerlendirmeye alınır. Birim ön değerlendirmenin ardından, iş planını KOSGEB içerisinde oluşturulan bir kurula sunulur. Kurul, bütçe imkanları doğrultusunda başvurunun mevzuata uygunluğunu inceledikten sonra yenilikçi, teknoloji kullanabilen, katma değeri yüksek, ürün veya hizmet üretebilen başvurulara öncelik vermek kaydıyla iş planını değerlendirir.

Kurul tarafından yapılan değerlendirmenin sonucunda iş planını kabul edilebilir, reddedilebilir veya düzeltilmesi istenebilir. Bu sonuç işletmeye/girişimciye bildirilir. Başvurusu kabul edilen işletmenin KOSGEB Veri Tabanına kayıt yapması gerekir.

KOSGEB Veri Tabanına Kayıt

Eğer, kurul tarafından iş planınız değerlendirilmiş ve hibe veya kredi desteğiniz onaylanmışsa veri tabanına kayıt işlemi yapmanız gerekir.

KOSGEB'in web sitesinden E-Kobi sistemi aracılığıyla veritabanına kayıt için bir kullanıcı adı ve parola almanız gerekir. Aldığınız kullanıcı adı ve parola ile giriş yaparak Kobi Beyannamesini doldurmanız beklenir. Daha sonra evrakların asıllarını, fotokopilerini ve vergi levhasının fotokopisini ve birimin sizden talep edebileceği diğer belgeleri KOSGEB'e teslim edilmesi gerekmektedir.

KOSGEB Değerlendirmesi (Kurul Toplantısı)

Ön değerlendirme sonucu uygun bulunan destek başvurusu Kurula sevk edilir. Kurul, destek başvurusunu Yeni Girişimci Desteği Başvuru Değerlendirme Kriterleri Formundaki hususları dikkate alarak değerlendirir. Kurul, destek başvurusunu kabul edebilir, reddedebilir veya revizyon isteyebilir. Kurul Kararında red veya revizyon gerekçeleri belirtilir.

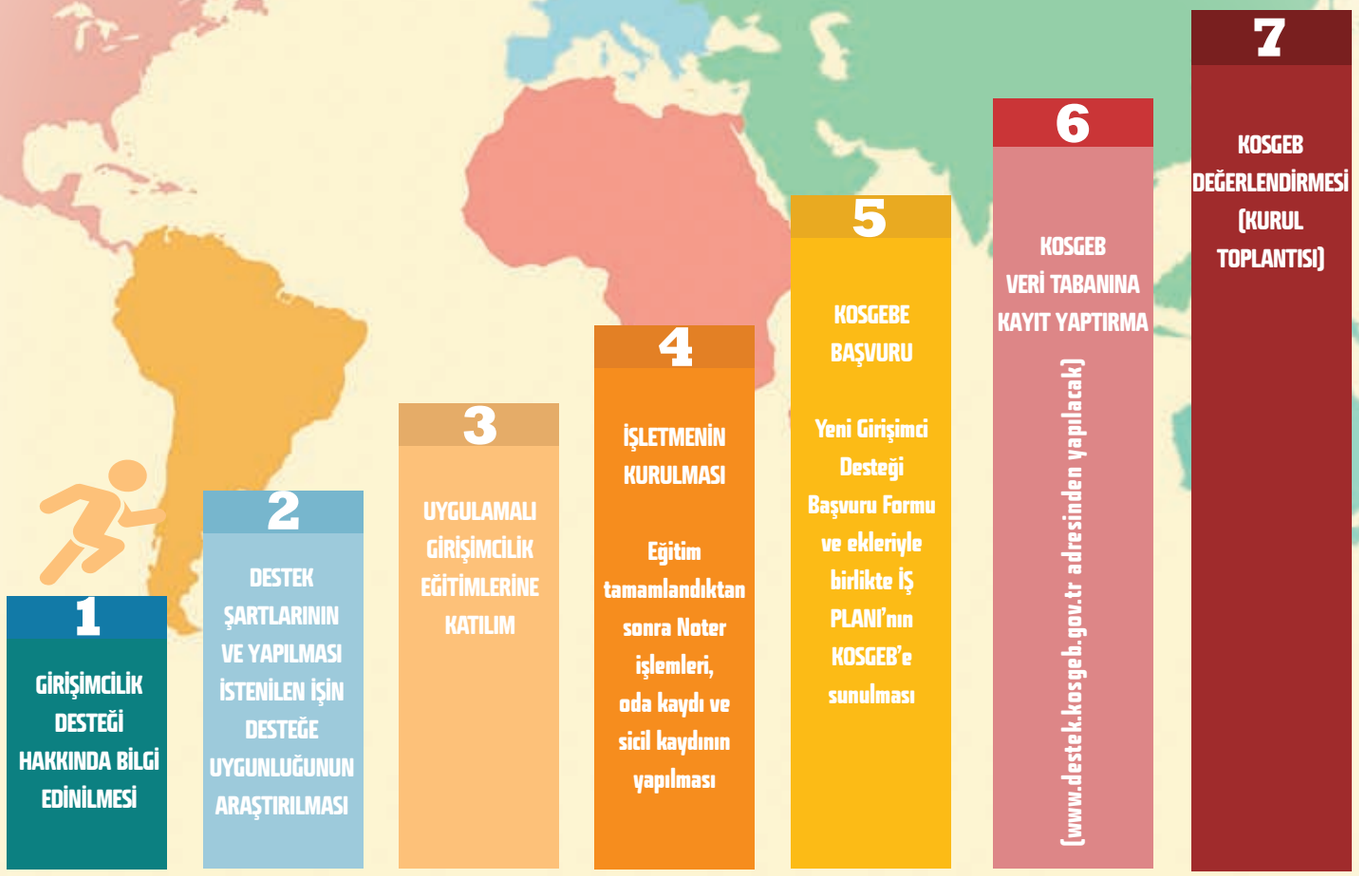

KOSGEB Girişimcilik Desteği Süreci

BAŞARILI PROJELERİMİZ BAŞVURU SAHİBİ SONUÇ
PROJE ADI REFERANS KODU PROJENİN YERİ PROJE SÜRESİ PROJE BÜTÇESİ PROJE DESTEK TUTARI
PROGRAM ÇÖZÜM AMAÇ SONUÇ ÖZET ÜRETİM HEDEF BAŞARI ÜRETİMDE KALİTE REKABET GÜCÜ YÜKSEK KAPASİTE
PROBLEM ÇÖZÜMÜ SAHA ÇALIŞMASI REFERANS KODU PROJENİN YERİ PROJE

BAŞARILI PROJELERİMİZ BAŞVURU SAHİBİ PROJE ADI REFERANS KODU PROJENİN YERİ PROJE SÜRESİ PROJE BÜTÇESİ PROJE DESTEK TUTARI PROGRAM ÇÖZÜM AMAÇ SONUÇ ÖZET ÜRETİM HEDEF BAŞARI ÜRETİMDE KALİTE REKABET GÜCÜ YÜKSEK KAPASİTE PROBLEM ÇÖZÜMÜ SAHA ÇALIŞMASI

Hatay Bitki Sağlığı Kliniği GDP Projesi

Program	: 2015 Güdümlü Proje Desteği
Başvuru Sahibi Adı	: Mustafa Kemal Üniversitesi
Proje Adı	: Bitki Sağlığı Kliniğinin Kurulması
Projenin Yeri	: HATAY-Antakya
Proje Süresi	: 21 Ay
Proje Bütçesi	: 2.385.411,00 TL
Proje Destek Tutarı	: 1.789.059,00 TL
% Toplam Destek Miktarının Yüzdesi	: %75

Proje Özeti: Hatay İli ülkemiz tarımsal üretiminin %19,6'sını ve Türkiye yaş meyve ve sebze ihracatının yaklaşık %25' ini karşılamaktadır. Tarımsal üretimin yoğun olarak gerçekleştirildiği ilimizde, arazi toplulaştırmasının henüz tamamlanmamış olması nedeniyle ihracatçılar, çok sayıda üreticiden ürün topladığı için bu ürünlerde çoğu zaman pestisit kalıntı sorunları ve gıda güvenli kapsamında sorunlar yaşanmaktadır. Bunlardan bazıları; tarım ilaçlarının bilinçsiz kullanımı nedeniyle toprak-su kaynaklarının kirlenmesi, arı yetiştiriciliğinin bundan olumsuz etkilenmesi ve insan sağlığı açısından zaman içerisinde bazı kanserojen etkilerin ve zehirlenmelerin ortaya çıkmasıdır. Bu noktada Projenin amacı bölge üreticisi ve ihracatçılarına Mustafa Kemal Üniversitesi kampusu içerisinde sabit bir Bitki Sağlığı Kliniği binasını kurarak mobil klinik aracı ile tarımal hizmetler sunmaktır. Diğer bir amaç ise Kliniğin hayata geçmesi ile üreticilerin talepleri doğrultusunda öngörülen hizmetlerin gerçekleştirilmesi, bitkilerde hastalık ve zararlılardan kaynaklanan sorunların doğru, hızlı, güvenilir ve ekonomik tanısını gerçekleştirerek üreticilere, hastalık, zararlı ve yabancı otlarla mücadelede etkili ve ekonomik çözüm önerileri sağlamaktır.

Proje Sonuçları: Bu proje ile ülkemizde ve ilimizde söz konusu alanda ilk kez Bitki Sağlığı üzerine uygulamalı ve izlenebilirlik misyonuna sahip bir merkez kurulmuştur. Günümüzde bölgemizde yurtdışına tarımsal ürün ihraç eden işletmelerin en önemli sorunlarından birisi, kaliteli bitkisel ürünün yeterince olmamasıdır. Bu nedenle, üretim süreci sonunda elde edilecek olan sağlıklı ve kaliteli bitkisel ürün ve diğer hammaddeler ile tarıma dayalı faaliyet gösteren sanayicinin, özellikle yaş meyve sebze ihracat potansiyeli arttırılmış olacak ve bu sayede sektörün ekonomik gücü hissedilebilir bir refah seviyesine yükseltilmiş olacaktır. Klinik uygulamaları sonrasında başta pestisitler olmak üzere yanlış uygulamaların olumsuz sonuçları ortadan kaldırılacaktır. Hem sektörel hem de bölgesel açıdan bakıldığında tarladan sofraya sağlıklı ürün anlayışı ön plana çıkarılmış olacaktır.

Hatay Samandağ Sahil Projesi

Program	: 2015 Yılı Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı
Başvuru Sahibi Adı	: Samandağ Belediyesi
Proje Adı	: Samandağ Sahili Turizm Geliştirme Projesi Etap1 Ziyaret ve Çevresi Park-Meydan Düzenlemesi
Projenin Yeri	: HATAY- Samandağ
Proje Süresi	: 7 Ay
Proje Bütçesi	: 1.657.559,38 TL
Proje Destek Tutarı	: 731.422,75 TL
% Toplam Destek Miktarının Yüzdesi	: %75

Proje Özeti: Proje alanının, kültürel ve sosyal değerlerinin korunarak tanıtmak ve kente kazandırmak; çağdaş ve sağlıklı, iyi tasarlanmış kent mekanları yaratarak kentlilerin mekanı kullanımını sağlamak amaçlanmaktadır. Bu amaçla ziyaret (Hz. Hızır a.s. mekanı) ve etrafını kapsayan proje alanında kıyıya dönük yeşil bir hat ile seyirlik teraslar oluşturulmuş ve bu yeşil aksta gelen ziyaretçilerin kıyıya rahat ve güvenli geçişleri sağlanmıştır. Aynı zamanda yeşil hattın merkezinde dinlenme alanları ile çeşitli aktivitelerin gerçekleştirilebileceği özellikle geleneksel Evvel Temmuz festivali dönemi sokakta canlılık yaratacak sanatsal faaliyetler ile turistlerin ilgisini çekecek gösterilerin yapılacağı, yöreye özgü ürünlerin tanıtımlarının gerçekleşeceği bir meydan alanı planlanmıştır.

Proje Sonuçları: Hz. Hızır'ın ayak bastığı ve Musa ile buluştuğu rivayet edilen Ziyaret Alanı'nın şehir içi ve dışından gelen misafirlerin ilgi odağı halini alması; Hızır makamı ve çevresinin turizm değerinin arttırılmasına yönelik faaliyetler; Yörenin kültürel değerlerinin tanıtılması ile yurtdışı potansiyelinin artması; Düzenli ve sağlıklı bir turizm altyapısının oluşturulması; Bölgeye olan yatırımların arttırılması, potansiyel girişimcilerin ilgisinin çekilmesi; Kıyı ve sahil şeridinin temizlik ve bakımının gerçekleşmesi; Yaya odaklı mekanların sirkülasyonunun sağlanması; Yöre halkının inanç duyguları yönünde faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi; Bölge faaliyetlerinin sadece deniz turizmi ve balıkçılık ile sınırlı kalmasının önüne geçilerek, bölgenin sahil şeridinin de aktif olarak kullanılması; Çevrede turizm değeri yüksek olan yöresel ürünlerin tanıtımı, üretim ve satış merkezlerinin oluşturulması; Samandağ sahil turizmi geliştirme 1. etabın başarı ile sağlanması sonucu aynı güzergah doğrultusunda oluşturulacak 2. ve 3. etap çalışmalarının önünün açılması ve uygulamaya geçmesi.

Kahramanmaraş Büyük Maraş Oteli Projesi

Program : 2015 Yılı Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı
Başvuru Sahibi Adı : Pamuk Turizm Taş. İnş. Gıd. Tem. Hiz.Elek.Elekt. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Proje Adı : Büyük Maraş Otelini Geliştirme Ve Hizmet Çeşitliliğini Artırma Projesi
Projenin Yeri : KAHRAMANMARAŞ-Onikişubat
Proje Süresi : 10 Ay
Proje Bütçesi : 152.050,88 TL
Proje Destek Tutarı : 76.025,00 TL
% Toplam Destek Miktarının Yüzdesi : %50

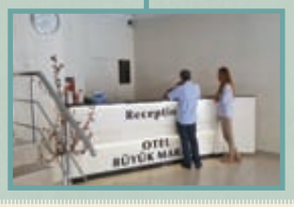

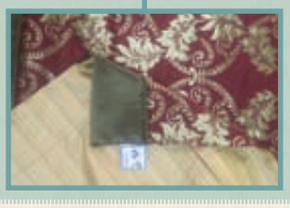

Proje Özeti: Projenin amacı işletmedeki fiziki, beşeri, teknolojik ve kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi, hizmet kalitesinin arttırılması, ürün ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi ile verimli ve kaliteli iş yapar hale gelmek, müşterilerine kaliteli hizmet sunarak rekabet güçlerinin artırılması, Büyük Maraş oteli markasının tanıtılması ve buna bağlı olarak istihdam yaratılmasıdır. Ayrıca Bölgenin tanıtımına katkı sağlayarak artan pazarlama olanakları ve talep yolu ile teşvik ederek bölge ve ülke ekonomisinin gelişimine katkı sağlamaktır. Bu projenin gerçekleştirilmesiyle birlikte işletmedeki hizmet kalitesi çeşitliliği artacak, kurumsal kapasitemiz gelişecek ve daha geniş müşteri kitlesine, daha iyi fiyatlardan hitap edilebilecektir.

Proje Sonuçları: Sauna, hamam ve fitness kurulumu yapılarak mefruşat değiştirildi. Yani yazılım ve web sitesi kurulumu yapılarak kapı kilit yenileme ve düzenlemesi yapıldı. Bilgi işlem ve iletişim ile güvenlik altyapısı değiştirildi. Hizmet maliyetinde % 10 düşüş sağlandı. Müşteri sayısında %20, Ürün çeşitliliğinde % 30, Ciroda %50, İstihdamda %40, Pazar payında %8 ve Verimde %25 artış sağlandı. Proje sayesinde İşletme başlangıçta hedeflediği kurumsal kapasiteleri ile beraber hizmet kalitelerinin artırılması amaçlarına ulaşmıştır.

Kahramanmaraş Elbistan Çevreye Duyarlı Otel Projesi

Program : 2015 Yılı Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı
Başvuru Sahibi Adı : Pay Yapı Gayrimenkul İnş. Danş. A.Ş.
Proje Adı : Elbistan da Çevreye Duyarlı Konsepti ile 4 Yıldızlı Otel Hizmet Kalitesinin, Çeşitliliğinin ve Marka Değerinin Artırılması
Projenin Yeri : KAHRAMANMARAŞ-Elbistan
Proje Süresi : 12 Ay
Proje Bütçesi : 968.863,26 TL
Proje Destek Tutarı : 423.321,36 TL
% Toplam Destek Miktarının Yüzdesi : %44,48

Proje Özeti: Yüksek hizmet kalitesine, beşeri sermayeye ve kurumsal yapıya sahip bir konaklama tesisi olmak, Kahramanmaraş ilini sürdürülebilir turizmin gelişimine katkı sağlamak. Konaklama tesisimizin ürün ve hizmetlerinin çeşitlendirilmesi ile ulusal ve uluslararası çapta tanınırlığını artırmak.

Proje Sonuçları: 1. TR63 Bölgesinde konaklama sektöründe bulunan konaklama tesisi sayısı 5 yıl sonra %10 arttı. 2. TR63 Bölgesinde çevreye duyarlı konaklama tesisi sayısı %3 arttı. 3. TR63 Bölgesinde turizm sektöründen elde edilen gelir %2 arttı. 4. TR63 Bölgesinde konaklama sektöründeki rekabetçilik seviyesi %1 arttı. 5. Bölgedeki turizm sektörünün gelişmesine katkıda bulunuldu. (23 farklı ülkeden misafir otelde konakladı) 6. Proje kapsamında alınacak malzemelerle ve yapılacak faaliyetlerle birlikte daha kaliteli konaklama hizmeti verildi. 7. Turizm işletmemizin doluluk oranları %45 den %60'a çıktı. 8. Müşteri memnuniyeti arttı. 9. Müşteri sayımız 1 yılda %20 arttı. 10. Otelimizin cirosu 1 yılda %25 arttı. 11. Kârımız 1 yılsonunda %20 arttı. 12. Kahramanmaraş ilinde konaklama sektöründe pazar payımız %10 arttı. 13. Elbistan daki konaklama sektöründe rekabet gücümüz 1 yılda %30 arttı. 14. Kahramanmaraş ilinde turizm sektöründe bulunan konaklama tesisi sayısı 5 yıl sonra % 20 arttı. 15. %25 enerji tasarrufu sağlandı. 16. Bölgedeki turizm işletmelerinin hizmet kalitesi arttı. 17. Bölgeye gelen turist sayısı arttı. 18. Otelimizde 7 yeni personel istihdam edildi. 19. 3 eğitim düzenlendi. 20. ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemleri belgesi alındı. 21. ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemleri kalite belgesi alındı. 22. OHSAS TS 18001 İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetim Sistemi belgesi alındı. 23. Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi alındı. 24. Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansının ve Kalkınma Bakanlığının nihai yararlanıcılarımız ve hedef grubumuz içinde görünürlüğü sağlandı. 25. Broşür, katalog, proje tanıtım tabelası, metal etiketler, sosyal medya ve yerel medya ile web sitesinde projeden bahsedilmekle görünürlük çalışmaları yapıldı.

Osmaniye Kadirli Hitit Güneşi Projesi

Program	: 2015 Yılı Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı
Başvuru Sahibi Adı	: Kadirli Köylere Hizmet Götürme Birliği
Proje Adı	: Hitit Güneşi-Karatepe
Projenin Yeri	: OSMANİYE-Kadirli
Proje Süresi	: 18 Ay
Proje Bütçesi	: 361.597,00 TL
Proje Destek Tutarı	: 271.197,75 TL
Toplam Destek Miktarının Yüzdesi	: %75

Proje Özeti: Karatepe-Aslantaş Açık Hava Müzesi Toros dağlarının eteklerine, üç tarafı baraj gölüyle çevrilmiştir. Karatepe'nin yanındaki eski kervan yolu; Hititlerden önce, Hititler döneminde ve Haçlı seferleri döneminde kullanılmıştır. Yakın zamanlarda Yörüklerin göç yolu, şimdilerde ise mesire alanı olarak kullanılmaktadır. Müze içerisinde o günün yaşayışını sergileyen çeşitli figürler, taş kabartmalar, Finike ve Hitit hiyeroglif yazıları ve yaklaşık 3 metre boyunda Fırtına Tanrısı'nın heykelinin yanı sıra Güneş Tanrısı rölyefi ve çivi yazılı Hitit hiyeroglif yazıları da bulunmaktadır. İnsanlık tarihine ışık tutan ender mekânlardan birisi olan Karatepe-Aslantaş Açık Hava Müzesi'nin altyapı ve çevre düzenlemesinin yetersizliği nedeniyle yerli ve yabancı misafirlere yeterince iyi hizmet verememiş ve tanıtımı yapılamamıştır. Çeşitli aydınlatma çalışmaları yapılarak gece müzenin, ziyarete açık hale getirilerek güvenliğinin de artırılmasını sağlamak; müzeyi engelli vatandaşların ziyaretine uygun hale getirmek; bölgemizde turizmin çeşitlendirilerek sektörün ekonomik değerinin arttırılmasına katkı sağlamaktır. Karatepe Aslantaş Açık Hava Müzesinin altyapısını iyileştirmeyi ve kapasitesini artırarak turizm hareketliliğini artırmayı hedefliyoruz.

Proje Sonuçları: Yapılan altyapı, iyileştirme ve düzenleme çalışmalarının sonucunda hizmet kalitesinin artırılması sağlanacaktır. Ekonomik anlamda Karatepe halı ve kilimleri ile birçok yöresel ürün tanıtılmış olacaktır. Yerli ve yabancı turistlere yönelik Müzenin dünyada tanınırlığının artırılması hedeflenmektedir.

Osmaniye Oyuncak Müzesi Projesi

Program	: 2015 Yılı Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı
Başvuru Sahibi Adı	: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Proje Adı	: Turizmin Yörüngesini Değiştiriyoruz: Oyuncak Müzesi, Planetaryum ve Gözlemevi Projesi
Projenin Yeri	: OSMANİYE
Proje Süresi	: 18 Ay
Proje Bütçesi	: 449.635,00 TL
Proje Destek Tutarı	: 337.226,25 TL
Toplam Destek Miktarının Yüzdesi	: %75

Proje Özeti: Osmaniye sınırları içerisinde bulunan kent ormanının turizm merkezine dönüştürülerek, Türkiye'nin 7 bölgesi ve 81 ilinden esinlenerek hazırlanan kent ormanı projesi ile turizm vizyonunu güçlendirerek, ziyaretçilere doğayla iç içe huzur dolu bir ortamda konaklama imkanı sunularak, gelen turist sayısının ve konaklama sürelerinin arttırılarak ilimizin kültür ve turizm açısından cazibe merkezi haline dönüştürülmesine pozitif katkı sağlamaktır.

Proje Sonuçları: 1 Mevcut durumda atil halde bulunan kent ormanı, turizm merkezi haline getirildi. 2. Turizm işletme belgesine sahip konaklamaklı (15 adet bungalov ev 75 adet çadırkent) turizm tesisi oluşturuldu. 3. Ziyaretçilerin konaklayacağı bungolav evler kurulması ve doğayla iç içe huzur dolu bir ortamda piknik, spor, dinlenme ve birçok aktiviteyi birarada yapma imkanı sunulması ile yerli ve yabancı turist sayısında % 20 artış görüldü. 4. Kurulan 5 tane turizm alanında (portakal çiçeği, gül, nergis, yer fıstığı ve Karanfil) yılın belirli günlerinde bahçelerin taşıdığı konsepte uygun festivaller düzenlenerek ilimizi kültür ve turizm açısından cazip hale getirilmesi sağlandı. 5. Festival zamanında konaklamalı ziyaretçi sayısında %80 artış görüldü. 6. Yöresel etkinlik ve şölenler için de kullanılacak alanda yer alan yöresel market ve pazarlarda organik ürünler satılması gerçekleştirilerek ekonomiye katkı sağlandı. 7. Diğer iller için örnek teşkil edildi. 8. İlimize ait yöresel tüm ürünler tanıtılarak markalaştırıldı. 9.Doğa sporlarını yapan (izcilik vs.) grupların çalışma merkezi haline geldi. 10.Eko turizm ve sağlık turizm açısından doğu akdeniz bölgesi için örnek teşkil edildi. 11. Çocuk oyun alanları ve festival bahçeleri, spor alanları, kır kahvesi oluşturuldu.

DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI TARAFINDAN HAZIRLANAN SEKTÖR RAPORLARI VE FİZİBİLİTE ETÜDÜ KURUMSAL ÇALIŞMALARIMIZ

Gerçekleştirdiği çalışmalarla sorumluluğu altındaki bölge içinde bir sinerji oluşturarak, yerel sahiplenmeyi artırmayı ve yerelden merkeze doğru planlama sürecine katkıda bulunmayı hedefleyen Ajansımız, Bölgemizde öne çıkan sektörlerin faaliyetlerini bölgesel, ulusal ve uluslararası boyutları ile inceleyerek, bu sektörleri destekleyici politikalar ve stratejiler geliştirilmesini, sektörlerin rekabet güçlerini artırılmasını ve ulusal hedefler doğrultusunda bu sektörlerden en yüksek katma değerin elde edilmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda Bölge ekonomisinin temel unsurlarını oluşturan, stratejik ve yükselen sektörleri yeni bir anlayış ile ele almayı kararlaştıran Ajansımız, şu ana kadar toplam 15 sektöre yönelik inceleme ve araştırma gerçekleştirerek ilgili sektörlerin raporlarını tamamlamıştır. İki set halinde yayımlanan söz konusu raporlar şunlardır;

- TR63 Bölgesi Ayakkabıcılık Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Metal Mutfak Eşya Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Demir Çelik Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Enerji Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Kültür Balıkçılığı Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Lojistik Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Mobilyacılık Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Çimento Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Filtre Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Kesme Çiçek Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Kuyumculuk Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Seracılık (Örtü Altı Yetiştiriciliği) Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Yaş Meyve Sebze Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Yer Fıstığı Sektör Raporu
- TR63 Bölgesi Zeytincilik Sektör Raporu

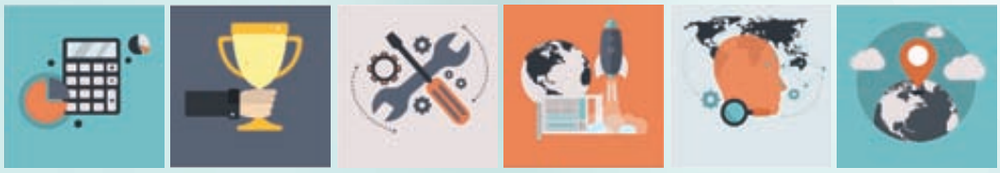

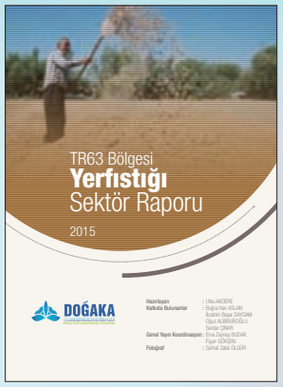

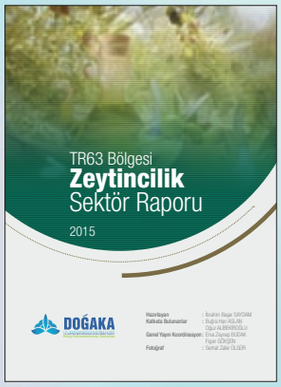

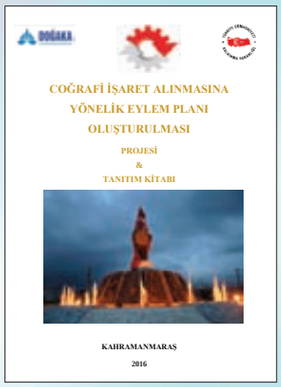

Bunun yanı sıra Ajansımız, gerek sektör raporlarının tamamlayıcısı olarak, gerekse çalışma gerçekleştirilen konunun Bölgemizdeki potansiyelini değerlendirmek üzere, fizibilite çalışmaları da gerçekleştirmektedir.

Bu çerçevede devam etmekte olan 6 adet fizibilite çalışmasının isimleri aşağıda yer almaktadır.

- TR63 Bölgesi FV Güneş Elektriği Potansiyelinin Tespitine Yönelik Araştırma Geliştirme ve Fizibilite Çalışması
- TR63 Bölgesi Kanatlı Hayvancılık Tesis Sektör Raporu ve Tesis Fizibilite Çalışması
- TR63 Bölgesi Metal ve Elektrikli Mutfak Eşyaları Araştırma ve Fizibilite Çalışması
- TR63 Bölgesi Meyve Dondurma ve Meyve Suyu Konsantresi Tesisi Ön Fizibilite Çalışması
- Ortak Pazarlama Ajansları Araştırma ve Fizibilite Çalışması
- TR63 Bölgesi için Orta ve İleri Teknolojiye Sahip Sera Fizibiliteleri

Söz konusu fizibilite çalışmalarından Ortak Pazarlama Ajansları Araştırma ve Fizibilite Çalışması ve TR63 Bölgesi için Orta ve İleri Teknolojiye Sahip Sera Fizibiliteleri yayımlanma aşasına gelmiştir. Diğer fizibilite çalışmalarının ise Ajansımızın 2017 yılı faaliyet döneminde tamamlanması planlanmaktadır. Tüm fizibilitelere, çalışmaların tasarım ve baskı süreçlerinin tamamlanmasını müteakiben Ajansımız web sitesinden erişilebilecektir.

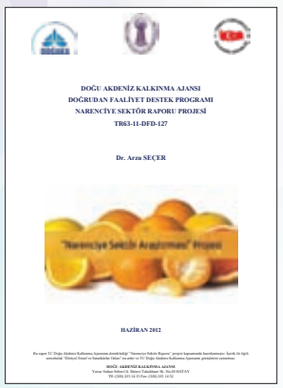

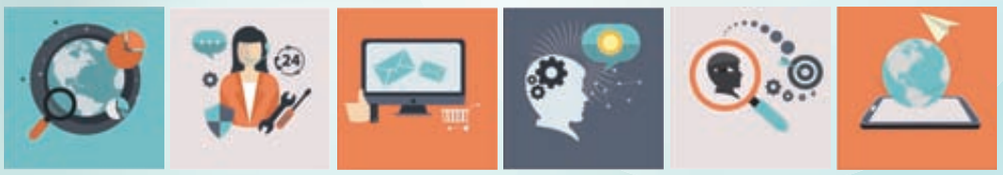

DOĞAKA HABER

İstihdama Yönelik Teşvik ve Destekler Hakkında Bilgilendirme

Amacı 1,5 milyon artı istihdam sağlamak suretiyle, önemli ölçüde işsizliği azaltmayı hedefleyen Çalışma Hayatında Milli Seferberlik Programı kapsamında, tüm Türkiye'de iş dünyasına yönelik bilgilendirme çalışmaları devam etmektedir.

Özellikle artı istihdamı destekleyen ve istihdam maliyetini yaklaşık yüzde 36 oranında düşüren teşvik paketinin işgücü piyasasında önemli bir hareketliliğe yol açması beklenmektedir. Konunun önemine istinaden, Hatay ilinde 20.02.2017 Tarihinde, Hatay Valisi Sn. Erdal ATA himayelerinde, Sosyal Güvenlik Kurumunun teşviklerinin ve İŞKUR'un desteklerinin anlatıldığı bir toplantı gerçekleştirildi. Toplantıda Sosyal Güvenlik İl Müdürü Hamit Bal tarafından yapılan "Teşvikler ve Artı İstihdam Desteği" ile İŞKUR İl Müdürü Ziya Yüksel'in "İşveren Bilgilendirme" sunumları ekte yer almakta olup detaylı bilgi almak isteyenler söz konusu kurumlarla temasa geçebilir.

Hatay Büyükşehir Belediyesi ile "Permakültür Tasarımı Eğitimi" Proje Sözleşmesi İmzalandı

Ajansımız tarafından başarılı bulunan "Permakültür Tasarımı Eğitimi" proje sözleşmesi törenle imzalandı.

2021 yılı içerisinde 'Medeniyetler Bahçesi' teması ile ilimizde gerçekleşmesi öngörülen EXPO 2021 çalışmaları kapsamında görev alacak ilgili çalışanların kentin geleceği açısından eğitim alması ve bu yönde uygulama yapmasının faydalı olacağı düşüncesinin meyvesi olarak geliştirilen "Permakültür Tasarımı Eğitimi" projesi ile permakültürün ilkeleri, geniş ölçekli saha tasarımı, örüntü kavrayışı, bahçe tasarımları, kent ve topluluk stratejileri hususları aktarılacaktır.

Kalkınmada Girişimci Kadınlar ve Sosyal Etkileşim Paneli, Kahramanmaraş'ta Düzenlendi

Kadın girişimcilerin iş hayatında yaşadıkları sorunları tespit ederek iş hayatındaki koşullarını iyileştirmeye katkıda bulunmak, kadın girişimcilik ağını geliştirmek ve iyi uygulama örnekleri tanıtmak amacıyla, Kahramanmaraş Valiliği Himayesinde, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı ve KADEM (Kadın ve Demokrasi Derneği) Kahramanmaraş Temsilciliği işbirliği ile 21 Ocak 2017 Cumartesi günü saat 10:30'da Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü Kültürpark Konferans Salonu'nda "Kalkınmada Girişimci Kadınlar ve Sosyal Etkileşim Paneli" düzenlenmiştir.

Panelin açılış konuşmalarını, KADEM Kahramanmaraş Temsilcisi Sn. Mutlu ASLANTÜRK, DOĞAKA Genel Sekreteri Sn. Onur YILDIZ ve Kahramanmaraş Valisi Sn. Vahdettin ÖZKAN gerçekleştirmişlerdir.

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğretim Üyesi Prof.Dr. Mustafa TAŞLIYAN'ın moderatörlüğünü ve ilk sunumunu yaptığı panelin ilk oturumunda Bilkent Üniversitesi İşletme Bilgi Yönetimi Bölümü'nden Dr. Sibel Elif ÖZDİLEK ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nden Öğr.Gör.Dr. Ahmet Melih EYİTMİŞ, sunumlarını gerçekleştirmişlerdir. Prof.Dr. Mustafa TAŞLIYAN, kadın girişimcilerin dünyadaki, ülkemizdeki ve ilimizdeki durumundan ve karşılaştığı güçlüklerden, Dr. Sibel Elif ÖZDİLEK, kadın girişimciliğinde markalaşmadan ve Öğr.Gör. Ahmet Melih EYİTMİŞ de kadın girişimciliğinde yenilikçilik ve desteklerden bahsetmiştir. Soruların yanıtlanmasının ardından panelistlere, Kahramanmaraş Valisi Sn. Vahdettin ÖZKAN, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sn. Serdar ZABUN ve DOĞAKA Genel Sekreteri Sn. Onur YILDIZ tarafından teşekkür belgeleri ve çiçek takdim edilmiştir.

Moderatörlüğünü ve ilk sunumunu Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı ve Nazlıceylan markasının kurucusu Sn. Nazlı Ceylan BALDUK KURTUL'un yaptığı ikinci oturumda, Nakkaş Kahramanmaraş Genel Koordinatörü Sn. Sıdıka GÜRKAN ve Kipaş Holding Yönetim Kurulu Üyesi Sn. Sinem ÖKSÜZ, birer kadın girişimci olarak kendi başarı hikayelerini anlatmışlardır.

DOĞAKA Genel Sekreteri Sn. Onur YILDIZ'ın yaptığı kapanış konuşması ve KADEM Kahramanmaraş Temsilcisi Sn. Mutlu ASLANTÜRK tarafından panelistlere teşekkür belgeleri ve çiçek takdim edilmesinin ardından panel sona ermiştir.

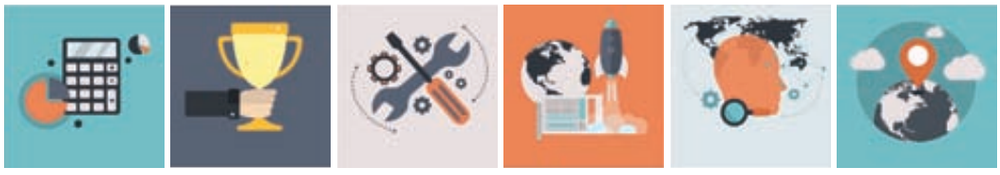

Japon Dış Ticaret Teşkilatı'ndan Osmaniye YDO Ziyareti

Japonya'nın diğer ülkelerle olan ekonomik bağlarını güçlendirmek amacıyla yaklaşık 60 yıldır 55 ülkede faaliyet gösteren Japon Dış Ticaret Teşkilatı JETRO İstanbul Ofisi yetkilileri, son yıllarda çelik sektöründeki yeni yatırımlarla adını duyuran Osmaniye ilimizin ekonomisi ve yatırım ortamı konularında bilgi almak üzere Yatırım Destek Ofisimizi ziyaret ettiler.

Japonya Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Japon Dış Ticaret Teşkilatı JETRO, 1958 yılından bu yana Japonya ile diğer tüm ülkeler arasında karşılıklı ticaret ve yatırımı desteklemek için çalışmaktadır.

Türk ve Japon uzmanların görev yaptığı JETRO İstanbul Ofisi, Japonya ile ticari ve sınai ilişkiler yürütmek isteyen Türk iş insanlarına danışmanlık desteği vermenin yanı sıra Japon iş dünyasını ülkemiz hakkında bilgilendirmekte, onların ülkemizdeki ticaret ve yatırım operasyonlarında araştırma ve danışmanlık hizmetlerini yürütmektedir.

JETRO İstanbul Ofisi Araştırma Direktörü Toshihiro NAKAJIMA ile Ekonomi İşleri Direktörü Satoshi HASHIMOTO ile Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi'nde üretime başlamaya hazırlanan Tosyalı Toyo Çelik A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi Ömer Özgüven'in katıldığı toplantıda konuklar, YDO Koordinatörümüz Erdinç KADIOĞLU ile Uzman Gökhan Bekir GÖK'ün ev sahipliğinde, Osmaniye'nin genel görünümü, ekonomi, sanayi, dış ticaret alanlarında mevcut durumu ve ilde yatırım ortamını geliştirmeye yönelik olarak yürütülen projeler hakkında bilgiler aldılar.

Toplantıda, konukların ilgileri doğrultusunda, özellikle çelik sektörü, lojistik, dış ticaret ve Ar-Ge konuları üzerinde yoğunlaşıldı.

DOĞAKA'nın ev sahipliğindeki toplantıda edindikleri bilgiler ışığında, Osmaniye'nin, bölgenin ve Türkiye'nin yatırım ortamı hakkında Japon iş dünyasını bilgilendirmeyi amaçladıklarını ifade eden JETRO yetkilileri verilen bilgiler için teşekkür ederek ofisimizden ayrıldılar.

Bilindiği üzere, 2 Şubat 2012'de Tosyalı Holding ve Japon Toyo Kohan şirketi arasında imzalanan işbirliği kapsamında çalışmaları başlatılan 500 milyon dolarlık yatırım ortaklığı, 2015 yılındaki temel atma töreni ile hayata geçirilmişti.

Önümüzdeki günlerde Osmaniye OSB'de üretime başlaması beklenen Tosyalı Toyo A.Ş. Çelik Üretim Tesisleri'nde, otomotivden elektrikli ev aletlerine, bilişim ürünlerinden meşrubat kutularına kadar geniş bir yelpazede kullanılabilecek yüksek katma değerli, ileri teknoloji ürünü yassı çelik ürünleri üretilmesi planlanmaktadır. Söz konusu ürün yelpazesinin, ülkemizin yanı sıra Avrupa'dan Kafkaslar'a, Ortadoğu'dan Kuzey Afrika'ya uzanan geniş bir coğrafyanın ihtiyacını karşılaması beklenmektedir.

Hali hazırda ülkemizin "Çelik Üssü" olan Osmaniye-İskenderun havzası, Türkiye'nin çelik üretim kapasitesinin %32'sine sahip olarak bu alanda birinci sıradadır.

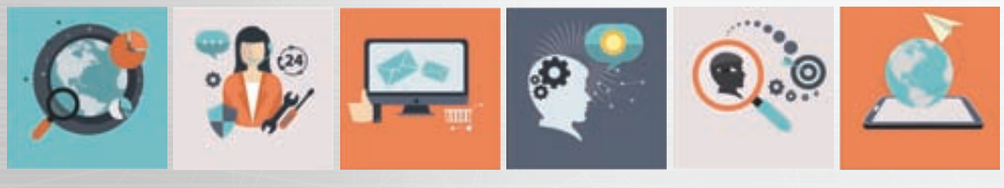

Zeytinyağı Projeleri DOĞAKA'yla Hayat Buluyor

TR63 Bölgesinde (Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye) illerinde faaliyet gösteren Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA), 2016 Yılı Bölge İçi Gelişmişlik Farklarının Azaltılması Mali Destek Programı-3 KOBİ Bileşeni (BİG-3K) kapsamında Altınözü ve Hassa ilçelerde yürütülen projelere verdiği desteklerle zeytinyağı sektörünün geliştirilmesi yanında doğal kaynaklarının ve çevresinin korunarak sürdürülebilir ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır.

DOĞAKA, Altınözü ilçesinde faaliyet gösteren Karagönler Zeytin Yağı Gıda Sanayi Ticaret A.Ş'nin Zeytin Karasuyu Geri Kazanım Projesi" ve Hassa İlçesinde faaliyet gösteren Aca Tarım ve Gıda San. Tic.Ltd.Şti'nin "Hassa'da Yüksek Kalitede Zeytinyağı Üretim Tesisi" projelerine verdiği destekle kaynağın yatırıma dönüşmesini sağladı.

"Zeytin Karasuyu Geri Kazanım Projesi", mevcut durumda üç fazlı teknoloji ile faaliyet gösteren ve iki fazlı teknolojiye geçen veya 2 fazlı olarak zeytin işleyen tesislerinin karasu atıklarının çevreye zarar vermeden bertaraf edilmesini karasuyun yeniden işlenerek prinayağ ve prina odunu elde edilmesini sağlanmaktadır.

"Hassa'da Yüksek Kalitede Zeytinyağı Üretim Tesisi Projesi" kapsamında 70 ton/yıl kapasiteli yeni ve en son teknoloji ekipmanlara sahip zeytinyağı işletmesi Ajans desteğiyle Bölgeye kazandırılmıştır. Proje ile TR63 Bölgesi, Bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması hedefi doğrultusunda Hassa ilçesine zeytinyağ imalatı yatırımı yapılarak Hassa ilçesinin rekabet gücünün artırılması hedeflenmiştir.

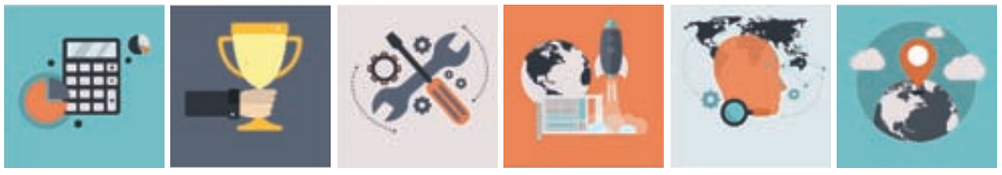

Ajansımız Desteği İle Restorasyon ve Tefrişatı Yapılan Zabun Konağı Törenle Hizmete Açıldı

Kahramanmaraş'ın tarihi eserlerinin korunarak turizme kazandırılması ve şehrin turizm potansiyelinin harekete geçirilmesi amacıyla, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası'nın yararlanıcısı olduğu ve Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı mali desteği ile restorasyon ve tefrişat işleri tamamlanan Zabun Konağı geniş katılımlı bir törenle hizmete açıldı.

Proje kapsamında yenilenen ve sağlamlaştırılan Zabun Konağı, ahşap zeminler, bağdadi üzerine horasan sıva duvar yapıları, Kahramanmaraş Kalesini gören rustik karolarla döşeli terasları, nişlerle süslenmiş yemek salonları, tonozlarla bezenmiş tavanları, alaturka kiremitle kaplanan çatısı, aslına uygun formda yeniden yapılan merdiven ve korkulukları konağın ilk günkü kokusunu günümüze taşımaktadır.

Geleneksel Maraş Yemeklerini tatmaya gelen konuklar kendini gizemli bir tarih yolculuğunda buluyor. Konak, yöresel yemek ve kadın emeği ürünlerinin sunumunu gerçekleştirmek suretiyle Kahramanmaraş'ın zengin ve gizli kalmış hazinesi Maraş Yemekleri'ni Türk halkının beğenisine sunmaya başlamıştır.

Tarihi kaynaklara göre, eski Postane Binası olarak uzun yıllar kamuya hizmet eden Zabun Konağı, konut mimarisi içerisinde değerlendirildiğinde geleneksel Türk evi özelliklerini taşıyor ve yaklaşık 130 yıllık tarihin izlerini günümüze yansıtmaktadır.

Söz konusu törende Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Serdar ZABUN, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası'nda 1995-2011 yılları arasında başkanlık yapan ve Onursal Başkanlık unvanı verilen Sayın Mehmet BALDUK, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Sayın Nazlı Ceylan BALDUK KURTUL yemek kültürü, turizm kültürü ve tarihçeyi içeren konuşmalar yapmışlardır.

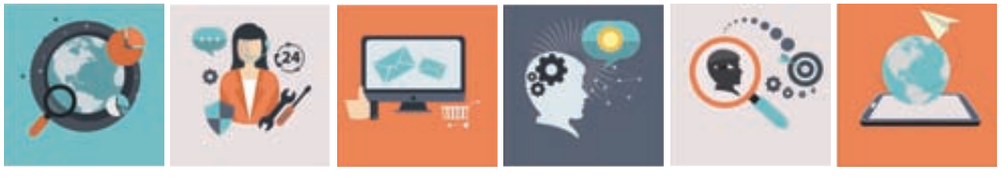

ESHAB-I KEHF CANLANIYOR
39 ÜRÜN COĞRAFİ İŞARET BEKLİYOR
GENÇ MÜSİAD 'ARSLAN' GİBİ
ÖZEL SEKTÖRDE YOLA DEVAM
Kapanan yayla yolları açıldı
Arsuz'un en büyük kazancı; Başkan
'KADINLAR HER DALDA BAŞARILI'
HİKAF ÇEŞİTLİ ETKİNLİKLERLE DEVAM ETTİ
Arsuz'a turizm danışma bürosu
BELEN KADIN TOPLUM MERKEZİ KAPANIŞ TOPLANTISI DÜZENLENDİ
HİKAF, DOLU DOLU...
Başarıya Giden Yolda Uzmanlar Öğrencilere Rehberlik Ettiler
Her zaman en iyisini yapalım
HİKAF, ÇEŞİTLİ ETKİNLİKLERLE DEVAM ET
TİTUS TREKKİNG YOLU KALDIRIM VE OTOPARK ÇALIŞMASI GERÇEKLEŞİYO
Arsuz'a danışma bürosu
DOĞAKA Eğitimi, KAYS Projesi'n
Titus yolu güzelleşiyor
Osmaniye, Yaşar Kemal Festivali'ne hazırlanıyor
Turistlere rehberlik edecek
Darısı Antakya'ya desek mi?
Dulkadiroğlu'ndan dar gelirliler için proje
TİTUS YOLUNDA KALDIRIM VE OTOPARK ÇALIŞMASI
Kalite Yönetimi Eğitimi sertifika ile taçlandı
Halk Sağlığı- Doğaka işbirliğiyle Protokol imzalandı
AKRAN DANIŞMANLIĞI EĞİTİMİ
Yoksullukla Mücadele Stratejinin ilk toplantısı yapıldı
Halk sağlığında DOĞAKA destekli eğitim
ARSUZ TURİZM DANIŞMA BÜROSU, YERLİ VE YABANCI TURİSTLERE REHBERLİK EDECEK
yabancı turistlere rehberlik edecek;
ARSUZ'A YAKIŞAN BİNA
Dulkadiroğlu'ndan vatandaşa hızlı hizmet için proje
Dulkadiroğlu'ndan vatandaşa hızlı hizmet için proje
DOĞAKA'nın 75. yönetim toplantısı yapıldı
TURİZM DANIŞMA BÜROSU'NA AZ KALDI

DİKA'dan markalaşma semineri

DOĞAKA, ekonomik ve sosya kalkınmaya katkıda bulunuy

Tarihi konak Mahsuni Şerif ile turizme kazandırılacak

Başkan Nehir Sertifika Dağıttı

HATAY 'TEŞVİKLİ İL' OLSUN

İSKENDERUN KÖRFEZİ'NE PANORAMIK BAKIŞ

DOĞAKA'YA ZİYARET

Vali Ata DOĞAKA'dan Brifing Aldı

Hatay'ın 15 İlçe Müftüsü, Somandağ'daki tarihi ve turistik yerleri gezdi...

DUA ETTİ

Lisanslı depoculuğa DOĞAKA'dan destek

■ Osmaniye Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü'nün "Yerfıstığı ve Zeytinde Lisanslı Depoculuk Sistemi" projesine, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'ndan destek geldi.

■ İl Müdürü İbrahim Sağlam, proje kapsamında, İl ve İlçe Müdürlükleri bünyesinde çalışan 25 personele, 4 günlük eğitim verileceğini söyledi. ■ İbrahim ÖMÜL/İHA

masaya yatırıldı

Mobilyadaki el işçiliğimizle Yarışamayacağımız ülke yok

Balmumu heykellerle turizme kazandırılacak

Belediye personeline risk yönetimi eğitimi

DOĞAKA Projesi'ne onay

ERZİNLİ KADINLARA POZİTİF AYRIMCILIK

'Şehirlerin Markalaşması' semineri!

Andırın'da Çınargeçidi projesi

3D Modelleme Merkezi

Kuyumculara değe katacak uygulama

Hz.Hıdır makamı enternasyonel bir değere sahip

DOĞAKA 2016 PERSONEL EĞİTİMLERİ SÜRÜYOR

DOĞAKA'dan proje hazırlama eğitimi

HATAY MOBİLYA FUARI HAZIRLIKLARI TAM GAZ DEVAM EDİYOR

Dondurmacılar teknolojiyle büyüyecek

Kısa Film Yarışması Başvuruları Başladı

ARSUZ'DA İLK

Protokol kuralları

TARIM FUARI, YARIN AÇILIYOR

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ İLGİ ÇEKTİ

GÖKSUNDA İKİNCİ ELMA ÇALIŞTAYI DÜZENLENDİ

DOĞAKA, 151 milyon TL kaynağı bölgesine kazandırdı

Titus Yolu'nda sona gelindi

İŞGEM Projesi I. Yönlendirme Komitesi Toplantısı Yapıldı

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

DOĞAKA

Yavuz Sultan Selim Cad.
Birinci Tabakhane Sok. No: 20
31060 Antakya / HATAY
Tel: 0326 225 14 15
Faks: 0326 225 14 52
bilgi@dogaka.gov.tr

HATAY YDO

Yavuz Sultan Selim Cad.
Birinci Tabakhane Sok. No: 20
31060 Antakya / HATAY
Tel: 0326 212 25 76
Faks: 0326 225 14 52
hydo@dogaka.gov.tr

KAHRAMANMARAŞ YDO

Yenişehir Mah. 74.002 Sok.
No:3 Dulkadiroğlu
KAHRAMANMARAŞ
Tel: 0344 231 14 17
Faks: 0344 231 14 58
kydo@dogaka.gov.tr

OSMANİYE YDO

Rauf Bey Mah. 9545. Sok.
Lider Plaza İş Merkezi
Kat: 4 Daire: 14 OSMANİYE
Tel: 0328 888 00 00
Faks: 0328 888 00 01
oydo@dogaka.gov.tr

www.dogaka.gov.tr